

APSTIPRINĀTS

Ar Talsu novada domes 26.05.2022. lēmumu Nr. 192

“Par Talsu novada tūrisma attīstības plāna 2022.–2025. gadam apstiprināšanu”

TALSU NOVADA TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2022.–2025. gadam

Talsi, 2022

SATURS

IEVADS.....	4
1. TŪRISMA POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IZVĒRTĒJUMS	6
1.1. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam	6
1.2. Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam	6
1.3. Latvijas tūrisma attīstības rīcības plāns 2021.-2027.gadam	6
1.4. Latvijas Tūrisma mārketinga stratēģija 2018.-2023.gadam	6
1.5. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2021.-2027.gadam.....	6
1.6. Talsu novada Ilgspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2040.gadam	10
1.7. Talsu novada attīstības programma 2022.-2028.gadam	11
1.8. Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāns 2019.-2025. gadam	14
2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE TALSU NOVADĀ TŪRISMA NOZARĒ	16
2.1. Vides raksturojums.....	16
2.1.1. Klimats.....	16
2.1.2. Ģeogrāfija un reljefs	16
2.1.3. Politika un likumdošana	17
2.1.4. Ekonomika.....	18
2.1.5. Sociālā situācija un demogrāfija.....	18
2.1.6. Kultūrvide	19
2.1.7. Tehnoloģijas un nozares digitalizācija	20
2.2. Tūrisma nozare Talsu novadā	20
2.2.1. Tūrisma jomas pārvaldības raksturojums	21
2.2.2. Talsu novada tūrisma informācijas centru darbības raksturojums	23
2.2.3. Galvenie tūrisma resursi	27
2.3. Talsu novada tūrisma nozares SVID analīze	51
3. KOMUNIKĀCIJU RĪKI	55
3.1. Mājas lapas	55
3.2. Sociālie tīkli	56
3.3. Komunikācija.....	57
4. TALSU NOVADA TŪRISMA ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS	58
4.1. Talsu novads kā tūrisma galamērķis	58
4.2. Prioritārais Talsu novada tūrisma piedāvājums	61
5. RĪCĪBAS PLĀNS.....	65

6.	UZRAUDZĪBAS SISTĒMA	75
6.1.	Rezultatīvie indikatori	76
6.1.1.	Kvantitatīvie rādītāji	76
6.1.2.	Pieprasījuma rādītāji	76
6.1.3.	Pakalpojuma rādītāji	76
6.1.4.	Citi indikatori	77
7.	SECINĀJUMI	78
8.	PRIEKŠLIKUMI	81

IEVADS

Pēc 2021. gada administratīvi teritoriālās reformas, Talsu novads ir viens no retajiem tūrisma galamērķiem Latvijā, kur novada administratīvās robežas gandrīz pilnībā sakrīt ar galamērķa funkcionālajām robežām (izņemot Abavas senlejas teritoriju, jo tā pārsniedz jaunā Talsu novada robežas). Reformas rezultātā Talsu novadā ir vairāki nozīmīgi un arī unikāli tūrisma resursi - gara jūras piekrastes līnija, Slīteres Nacionālais parks, Kolkasrags, *Natura 2000* teritorijas (Talsu pauguraine, Abavas senleja, Engures ezers), lībiešu un kuršu mantojums arheoloģiskajos pieminekļos un muzeju kolekcijās, kultūrvēsturiskās vērtības un tūrisma pakalpojumi pilīs un muižās, interesanti amatnieki un mājažotāji, kā arī daudzveidīgas naktsmītņu un ēdināšanas iespējas. Turklāt šie resursi ir sadalīti vienmērīgi visā teritorijā, kas sniedz līdzsvarotas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības iespējas.

Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu apvienošana tūrisma jomā ir visām iesaistītajām pusēm izdevīga, jo vēsturiski Ziemeļkurzeme (bijušais Talsu rajons) ir bijis vienots galamērķis, kāds tas joprojām funkcionē ceļotāju apziņā par spīti novadu administratīvajām robežām, un tas sniedz lielas priekšrocības publicitātes un mārketinga jomā. Sadarbība starp bijušajām Talsu rajona teritorijām līdz šim ir mērķtiecīgi uzturēta, veidojot kopīgas mārketinga aktivitātes. Izaicinājums ir novada uzņēmēju savstarpējās sadarbības veicināšana un vienam otra iepazīšana, jo desmit gadu laikā tūrisma piedāvājums novadā ir mainījies. Regulāras tūrisma uzņēmēju, novada vadības un par tūrisma jomu atbildīgo darbinieku tikšanās un kopīgas darba grupas, ilgtermiņā veido efektīvu tūrisma attīstību novadā un risina tūrisma jomai būtiskas problēmas. Uzņēmējiem jābūt iesaistītiem jāpiedalās stratēģisko mērķu noteikšanā un lēmumu pieņemšanā par galvenajiem rīcības virzieniem. Svarīgi nedublēt funkcijas un veidot vienu tūrisma portālu, kopīgus tūrisma materiālus, mārketinga pasākumus un publicitāti.

Lai izstrādātu Tūrisma attīstības plānu 2022.-2025.gadam tika izveidota darba grupa no Talsu novada pašvaldības tūrisma, kultūras, attīstības plānošanas un sabiedrisko attiecību speciālistiem. Jēgpilnai plāna izstrādei tika piesaistīts eksperts, Biznesa augstskolas "Turība" Starptautiskā tūrisma fakultātes dekāns Ēriks Lingeberziņš, kurš nodrošināja trīs klātienes un divas neklātienes tikšanās ar darba grupu, uzņēmējiem un tūrisma nozares pārstāvjiem, kopīgi izvirzot vīziju, mērķus, prioritātes un uzdevumus to sasniegšanai. Notikušas tikšanās ar tūrisma uzņēmējiem, kur tika noskaidrots uzņēmēju viedoklis un vēlmes par attīstības plānā nepieciešamajiem rīcības virzieniem, notika darba grupas tikšanās ar uzņēmējiem, lai pilnveidotu un precizētu izvirzītos mērķus, pārrunātu noteiktās prioritātes un uzdevumus pārskata periodam. Saņemtie ieteikumi un viedokļi apkopotā veidā iestrādāti attīstības plānā.

Talsu novada tūrisma attīstības plāna 2022.-2025. gadam izstrādē ņemts vērā tūrisma attīstības plānošanas dokumentu pārskats, veikta esošās situācijas analīze Talsu novada tūrisma jomā, kas ietver dažādu ārējo faktoru novērtējumu, tūrisma pārraudzības raksturojumu, nozares resursu apzināšanu, SVID analīzi un statistikas datu apkopojumus. Veikta komunikācijas rīku un mārketinga analīze un izstrādāts komunikāciju plāns. Dokumentā tūrisma jomas pārstāvji paauduši savu redzējumu par Talsu novada tūrisma attīstības vīziju, izvirzījuši pārskata perioda mērķus, prioritāros tūrisma produktu virzienus un klientu segmentus un izstrādāts rīcību plāns mērķu sasniegšanai.

Lai pārskata periodā uzraudzītu plāna virzību, ik gadu tiks veikta rīcības plāna izvērtēšana un apkopota pieejamā statistika. Izvirzīti rezultatīvie rādītāji, kas jāsasniedz pārskata periodā. Dokumentu noslēdz izstrādātāju secinājumi un priekšlikumi tūrisma jomas attīstībai.

1. TŪRISMA POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IZVĒRTĒJUMS

Dokumenta izstrādē ir izskatīti nacionālie un reģionālie tūrisma jomas plānošanas dokumenti, savukārt šajā nodaļā apkopots būtiskākais tūrisma jomā, kas noteikts Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmā 2021.-2027.gadam (2.redakcija), kā arī pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos.

1.1. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam

Reģionālās politikas mērķis ir radīt labvēlīgus priekšnosacījumus visu reģionu ekonomiskā potenciāla attīstībai un sociālekonomisko atšķirību mazināšanai, paaugstinot iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus kvalitatīvas dzīves vides attīstībai.

1.2. Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam

Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas aptver visas tautsaimniecības nozares un nosaka ekonomikas izaugsmes veicināšanas mērķus un rīcības virzienus turpmākajiem septiņiem gadiem gan vietējā, gan starptautiskā mērogā.

1.3. Latvijas tūrisma attīstības rīcības plāns 2021.-2027.gadam

Rīcības plānā iekļauti izstrādāti priekšlikumi, izvērtējot Latvijas tūrisma nozares analizē atspoguļotos aspektus, *BRANDTour* politikas prioritāšu izvērtējuma rezultātus un fokusgrupu sanāksmēs identificētās un pārrunātās problēmas un to iespējamie risinājumi. Ir Pirmajā nodaļā, ir papildināts Ekonomikas ministrijas izvirzītais tūrisma politikas mērķis un pamatotas tūrisma attīstības prioritātes, kā arī izklāstīti galvenie rīcības virzieni un aktivitātes. Rīcības plāna otrajā daļā tabulas veidā ir atspoguļoti priekšlikumi rīcības virzieniem un to īstenošanas aktivitātēm, kā arī norādīti aktivitāšu īstenošanai, iesaistītās puses un sasniedzamie rezultāti, iespēju robežās ir noteikts īstenošanas termiņš un potenciālais finansējuma avots.

1.4. Latvijas Tūrisma mārketinga stratēģija 2018.-2023.gadam

Stratēģijā noteikti veidi, kā tiek īstenoti tūrisma politikas uzdevumi, plānojot tūrisma mārketinga pasākumus un koordinējot tūrisma nozares īstenojamās aktivitātes prioritārajos tūrisma tirgos. Stratēģijas mērķis ir panākt pārdomātu, saskaņotu un spilgtu Latvijas tūrisma jomas komunikāciju un tūrisma produktu konkurētspējas palielināšanu ārvalstīs un vietējā tirgū, veicinot valsts tēla atpazīstamību, ilgtspējīgu tūrisma attīstību un efektīvu līdzekļu pielietojumu.

1.5. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021.-2027.gadam (2.redakcija)

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021.-2027.gadam (turpmāk – “Kurzeme 2027”) Stratēģiskajā daļā ir noteikti vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam (turpmāk – “Kurzeme 2030”) noteikto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu – vīzijas, stratēģiskā mērķa, ilgtermiņa attīstības prioritāšu īstenošanai.

“Kurzeme 2027” stratēģiskajā daļā ir definētas septiņas vidējā termiņa attīstības prioritātes un viena horizontālā prioritāte, noteikti rīcības virzieni attīstības prioritāšu sasniegšanai un sasniedzamie rezultāti.

1.tabulā dots rīcību virzienu un rīcību uzskaitījums, kuru īstenošanas saistāma ar tūrisma attīstību.

1.tabula. Rīcības virzieni un rīcības par tūrisma attīstību Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2021.–2027.gadam (2.redakcija)

RV 2.1. Konkurētspējīgas zilās ekonomikas attīstība			
Rīcības virziena mērķis/apraksts: Ilgtspējīga piekrastes un jūras tūrisma attīstība, veicinot zilās ekonomikas ieguldījumus Kurzemes reģionā, ieviešot ūdens ekosistēmas infrastruktūras un potenciāla izmantošanas sekmēšanas risinājumus ekonomikas izaugsmes nodrošināšanai			
Rīcības ID	Rīcība	Īstenošanā iesaistītie dalībnieki	Īstenošanas periods
R.2.1.2.	Ilgtspējīga piekrastes un jūras tūrisma attīstība	Pašvaldības, uzņēmēji, NVO	2021-2027
RV 2.5. Uzņēmumu digitālā transformācija			
Rīcības virziena mērķis/apraksts: Sniegt atbalstu dažādu nozaru (tūrisms, ražošana) uzņēmumiem, paaugstinot to darbības efektivitāti un produktivitāti, izmantojot mūsdienu IKT risinājumus preču un pakalpojumu pārdošanai un klientu apkalpošanai. Popularizēt uzņēmumus efektīvi izmantot tehnoloģiju sniegtās priekšrocības un paaugstināt informācijas un zināšanu bāzi par pieejamajiem IT risinājumiem.			
Rīcības ID	Rīcība	Īstenošanā iesaistītie dalībnieki	Īstenošanas periods
R.2.5.1.	Ceļotājiem nozīmīgo viedo risinājumu ieviešana uzņēmumos, piesaistes objektos un ceļojumu galamērķos	Uzņēmēji, to organizācijas, pašvaldības, NVO, augstskolas	2021-2027
RV 2.6. Uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras izveide un attīstība			
Rīcības virziena mērķis/apraksts: MVU darbību veicinošas vides izveide (t.sk. e-vides) un pilnveidošana, teritoriju revitalizācijas, rekultivācijas un labiekārtošanas aktivitātes uzlabojot publisko infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai			
Rīcības ID	Rīcība	Īstenošanā iesaistītie dalībnieki	Īstenošanas periods
R.2.6.1.	Kompleksa tūrisma pakalpojumu klāsta paplašināšana sezonālās mazināšanai.	Uzņēmēji, pašvaldības	2021-2027

R.2.6.2.	Infrastruktūras pilnveidošana ūdens tūrisma pakalpojumu sniegšanai	Uzņēmēji, pašvaldības	2021-2027
RV 3.4. Dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana			
Rīcības virziena mērķis/apraksts: Ilgtspējīga un saudzīga dabas resursu izmantošana, saglabājot bioloģisko un kultūru daudzveidību. Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas un atbalstot labiekārtošanas darbus bijušajās rūpnieciskajās un citās degradētajās teritorijās. Sabiedrības informēšanas un izpratnes veidošanas aktivitātes par dabas resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas pozitīvo ietekmi.			
Rīcības ID	Rīcība	Īstenošanā iesaistītie dalībnieki	Īstenošanas periods
R.3.4.4.	Dabas tūrisma produktu attīstība (t.sk. dabas tūrisma infrastruktūras attīstība un apsaimniekošana, tūrisma objektu popularizēšanas aktivitātes)	VARAM, KM, KPR, pašvaldības, to iestādes, nozares profesionālās organizācijas, LIAA, NVO, uzņēmēji	2021-2027
RV 5.6. Kurzemes tēla veidošana			
Rīcības virziena mērķis: Kurzemes unikalitātes apzināšana, saglabāšana un popularizēšana. Kurzemes kā tūrisma pērles starptautiskas sadarbības veicināšana un attīstības sadarbības īstenošana ne tikai pārrobežas areālā, bet arī ārpus tā.			
Rīcības ID	Rīcība	Īstenošanā iesaistītie dalībnieki	Īstenošanas periods
R.5.6.1.	Inovatīvi risinājumu ieviešana Kurzemes tēla izveidošanai un popularizēšanai, t.sk. e-publicitātes pasākumi	Pašvaldības, uzņēmēji, KPR	2021-2027
R.5.6.2.	Pārrobežu un starptautiskās sadarbības projektu īstenošana Kurzemes tēla popularizēšanai	Pašvaldības, uzņēmēji, KPR	2021-2027
RV 7.1. Kultūras mantojuma saglabāšana			
Rīcības virziena mērķis: Kultūras mantojuma pētniecība un saglabāšana ir nozīmīgs faktors iedzīvotāju dzīves kvalitātes veidošanā, lai nodrošinātu Kurzemes reģiona dabas un kultūrvēsturisko ainavu, kultūrobjektu, kultūras pieminekļu saglabāšanu. Inovatīvu risinājumu integrācija kultūras mantojuma saglabāšanas efektīvākai īstenošanai nākotnes paaudzēm.			

Rīcības ID	Rīcība	Īstenošanā iesaistītie dalībnieki	Īstenošanas periods
R.7.1.1.	Kurzemes kultūras mantojuma izpēte un izmantošana inovatīvu tūrisma produktu attīstīšanai	Pašvaldības, kultūras iestādes, izglītības iestādes, NVO, tūrisma pakalpojumu sniedzēji, nozares organizācijas, EM, KM	2021-2027
R.7.1.2.	Kultūrvēsturisko ainavu identificēšana, saglabāšana, un ilgtspējīga izmantošana	Pašvaldības, kultūras iestādes, izglītības iestādes, NVO, tūrisma pakalpojumu sniedzēji, nozares organizācijas, EM, KM	2021-2027
R.7.1.3.	Kultūrobjektu, kultūras infrastruktūras, kultūras pieminekļu atjaunošana (pārbūve), pielāgošana, pieejamības nodrošināšana un ilgtspējīga apsaimniekošana	Pašvaldības, infrastruktūras objektu īpašnieki	2021-2027
RV 7.4. Kultūrtelpu dažādības stiprināšana			
Rīcības virziena mērķis/apraksts: Kultūrtelpu (lībiešu, suitu, u.c.) vēsturiskās nozīmības izpēte un stiprināšana, izceļot gan tradicionālās, gan modernās kultūras elementus, integrējot tos tūrisma produktu izstrādē, paaugstinot iedzīvotāju zināšanu līmeni kultūrtelpu dažādības kopīgajās un atšķirīgajās iezīmēs			
Rīcības ID	Rīcība	Īstenošanā iesaistītie dalībnieki	Īstenošanas periods
R.7.4.1.	Kultūrtūrisma attīstības veicināšana	Pašvaldības, NVO, tūrisma jomas uzņēmēji, KPR	2021-2027
R.7.4.2.	Kultūrvēsturisko novadu vēsturiskās nozīmības stiprināšana,	Pašvaldības, NVO, tūrisma jomas uzņēmēji, KPR	2021-2027

	komunikācijas pasākumi iedzīvotāju informētības paaugstināšanai		
R.7.4.3.	Sabiedrības izglītošana par kultūrtelpas dažādību, veicinot starptautisku sadarbības projektu īstenošanu (t.sk. Eiropas Kultūras galvaspilsētas aktivitātes)	Pašvaldības, NVO, tūrisma jomas uzņēmēji, KPR	2021-2027

1.6. Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2040.gadam

Ilgttermiņa telpiskās attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts Talsu novada ilgtermiņa attīstības redzējums – vīzija, stratēģiskie mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Stratēģija ir hierarhiski augstākais Talsu novada attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka vadlīnijas citiem novada attīstības plānošanas dokumentiem – tā ir ceļa karte detalizētākai attīstības plānošanai.

Viens no lielākajiem Talsu novada telpiskās attīstības izaicinājumiem ilgtermiņā saistīts ar nepieciešamību uzlabot tūrisma pārvaldību un mazināt sezonālās ietekmes uz tūrisma nozari, īpaši attīstot tūrisma enkurvietas un veidojot integrētus tūrisma pakalpojumu piedāvājumus plašākā teritorijā, kā arī attīstot infrastruktūru piekrastē, kas nodrošina teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

Attiecībā par tūrisma attīstību stratēģijā ir teikts, ka piekraste, novada vēsturiskā attīstība, ainaviski vērtīgās un kultūrvēstures teritorijas un objekti radījuši nozīmīgus tūrisma resursus novada teritorijā, t.sk. īpaši piesaistošas tūrisma teritorijas un vietas.

Stratēģijā ir izdalītas tūrisma “enkurvietas” – vietas, kas ir unikālas un definējamas kā tūrisma galamērķi, mazākas nozīmes tūrisma “enkurvietas”, tūrisma “enkurteritorijas” – teritorijas, kurās koncentrējies ievērojams tūrisma resurss – rekreācijas un apskates objekti, kā arī viesmīlības pakalpojumi.

Vadlīnijas kultūrvēsturisko un tūrisma teritoriju plānošanai un attīstībai nosaka:

1. Saglabāt unikālo Talsu novada pilsētu, ciemu un lauku teritoriju vietu identitāti, sekmējot tūrisma kā novada ekonomiskā pamata attīstību visas sezonas garumā.
2. Plānojot novada telpisko attīstību, nodrošināt kultūrvēsturisko vērtību apzināšanu un saglabāšanu nākamajām paaudzēm (t.sk. arī to digitalizējot), izstrādāt kompleksu (ar ainavu tematisko plānu integrētu) kultūras mantojuma un tūrisma attīstības teritoriju tematisko plānojumu.
3. Attīstīt Talsus, Sabili, Valdemārpili, Dundagu, Kolku, Roju, Mērsragu un to apkārtnes, kā arī piekrastes ciemus kā galvenos tūrisma attīstības centrus, veidojot daudzveidīgu un integrētu tūrisma piedāvājumu dažādās novada teritorijās, kā arī sekmējot jaunu tūrisma produktu un infrastruktūras attīstību (gan Latvijas, gan ārvalstu mērķauditorijai), nodrošināt esošo tūrisma enkurteritoriju attīstību un popularizēšanu.

4. Tūrisma teritorijas prioritāte ir dažādas dabas un kultūrvēsturiskajai videi draudzīgas ar tūrismu un atpūtu saistītas aktivitātes un saimnieciskā darbība, kā arī tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība.
5. Atbalstīt daudzveidīgu tūrisma produktu izveidi, veidojot dažādus aktīvā, izziņas un pasīvā tūrisma un atpūtas piedāvājumus un iesaistot vienotā tūrisma pakalpojumu infrastruktūras tīklā dažādus dalībniekus – zemniekus, uzņēmējus, amatniekus, mājažotājus u.c.
6. Veicināt plānveidīgu kompleksas un integrētas tūrisma infrastruktūras attīstību novada teritorijā.
7. Saglabāt Ziemeļkurzemes kultūrvēsturisko identitāti, ainavu daudzveidību un mozaīkveida raksturu.
8. Popularizēt novada unikālās kultūras, vēstures un dabas bagātības gan reģionālā un Latvijas, gan starptautiskā mērogā.
9. Pilnveidot mazo ostu infrastruktūru un attīstīt jahtu un laivu piestātņi Kolkā.
10. Sekmēt kultūras, radošo industriju un tūrisma jomas ieguldījumu klimata jautājumu risināšanā, ievērojot klimatneitralitātes un aprites ekonomikas principus kultūras procesu un pasākumu organizēšanā, tūrisma infrastruktūras attīstībā, uzlabojot infrastruktūras noturību pret klimata pārmaiņām un energoefektivitāti.

Vēlamās plānotās ilgtermiņa pārmaiņas tūrisma attīstības teritorijās noteikta augstvērtīga tūrisma infrastruktūras un dzīves vides attīstīšana.

Talsu novada specializācija perspektīvā balstāma jau esošajā ekonomiskajā novada profilā, t.sk. uz tūrisma, viesmīlības, veselības un labsajūtas veicināšanas pakalpojumiem.

1.7. Talsu novada attīstības programma 2022.-2028.gadam

Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un rīcības, ko pašvaldība apņēmusies īstenot novada ilgtspējīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos.

Attīstības programmu veido vairākas sadaļas, t.sk. Rīcības plāns, kurā iekļautas plānotās darbības Stratēģiskajā daļā izvirzīto uzdevumu īstenošanai, nodrošinot ciešu sasaisti ar pašvaldības finanšu resursu plānošanu.

Rīcības virziens RV17 "Tūrisms un viesmīlības pakalpojumi" ietver uzdevumus U44 "Sasmērēt teritorijas atpazīstamību un uzlabot novada tēlu" un U45 "Attīstīt tūrisma objektus un infrastruktūru".

Pievienotajā 2.tabulā tabulā dots rīcību uzskaitījums, kuru īstenošana saistāma ar tūrisma attīstību.

2.tabula. Rīcības virzieni, uzdevumi un rīcības par tūrisma attīstību Talsu novada attīstības programmā 2022.-2028.gadam

Rīcības numurs	Rīcība	Rezultatīvais rādītājs	Ieviešanas termiņš	Atbildīgais par īstenošanu vai procesa virzību
Rīcības virziens RV17 Tūrisms un viesmīlības pakalpojumi				
Uzdevums U44. Sasmērēt teritorijas atpazīstamību un uzlabot novada tēlu				

R44.1	Izveidot vienotu novada tūrisma stratēģiju	• Izstrādāta kopīga tūrisma attīstības stratēģija • Izveidots konkurētspējīgs un unikāls tūrisma piedāvājums	2022.	KSAN, TIC, APPVN
R44.2	Izveidot novada kultūrtūrisma piedāvājumu un organizēt tūrisma magnētpasākumus	• Izveidots kopīgs kultūrtūrisma piedāvājums novada teritorijā, izceļot vietu unikalitāti (t.sk. sekmējot piekrastē un citviet novada teritorijā atšķirīgo vērtību sinerģiju, piemēram, garās distances pārgājienu maršrutu Jūrtaka un Mežtaka saistīto pakalpojumu sinerģiju) • Pilnveidota sadarbība starp kultūras un tūrisma jomas pārstāvjiem • Regulāri organizēti magnētpasākumi – publiski kultūras, sporta u.c. pasākumi, kas piesaista viesus	Pastāvīgi	KSAN
R44.3	Attīstīt vienotu novada tūrisma informācijas platformu	• Pilnveidoti esošie tūrisma informācijas kanāli • Nodrošināta aktuāla un saistoša informācija vienuviet par norisēm novadā, tūrisma vietām, pakalpojumiem un tml. • Nodrošināta aktuāla informācija par naktsmītnēm	Pastāvīgi	KSAN
R44.4	Izmantot Dižjūras un Mazjūras potenciālu tūrisma veicināšanā	• Pilnveidots un regulāri aktualizēts tūrisma piedāvājums Rīgas jūras līča un Baltijas jūras piekrastē • Īstenotas tūrisma kampaņas par tūrisma iespējām Dižjūras un Mazjūras piekrastē	Pastāvīgi	KSAN, SAMN, pagastu pārvaldes

R44.5	Izveidot vienotu tūrisma pārvaldības struktūrvienību	• Pilnveidota novada tūrisma pārvaldības struktūrvienību darbība • Nodrošināta efektīva tūrisma jomas pārstāvju sadarbība	Pastāvīgi	KSAN
R44.6	Izstrādāt kopīgā novada zīmolu	• Izveidots jauns Talsu novada zīmols, saglabājot vietu unikalitāti un tradīcijas	Pastāvīgi	SAMN, Būvvalde

Uzdevums U45. Attīstīt tūrisma objektus un infrastruktūru

R45.1	Labiekārtot tūrisma vietas un objektus	• Pilnveidotas stāvvietas pie tūrisma objektiem • Pieejamas labierīcības pie tūrisma objektiem • Pieejamas atkritumu tvertnes pie tūrisma objektiem • Pilnveidota tūrisma informācijas pieejamība norāžu, stendu veidā pie tūrisma objektiem un citviet, piemēram, sabiedriskā transporta pieturās • Ierīkot dzeramā ūdens brīvkrānus nozīmīgākajos tūrisma objektos • Prioritārā secībā ierīkoti tūrisma vietu apmeklētāju uzskaites sensori apmeklētāju plūsmu analīzei un uzskaitēi	Pastāvīgi	Pagastu pārvaldes, Īpašumu un vides aizsardzības nodaļa, Saimnieciskā nodrošinājuma nodaļa
R45.2	Attīstīt tūrisma maršrutus	• Izveidoti jauni tūrisma maršruti (t.sk. velosipēdistu maršruti, nodrošināta maršrutu marķēšana) • Veikta tūrisma maršrutu informācijas izplatīšana un popularizēšana	Pastāvīgi	KSAN, SAMN

		• Nodrošināta aktīva līdzdalība un sadarbība ar profesionālām organizācijām (t.sk. Latvijas Piļu un Muižu Asociāciju, Lauku ceļotāju), citām pašvaldībām, plānošanas reģioniem, valsts pārvaldes iestādēm u.c. organizācijām • Izveidotas jaunas tūrisma aktivitātes un pakalpojumi		
--	--	--	--	--

1.8. Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāns 2019.–2025. gadam

Tematiskais plānojums “Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāns 2019.–2025. gadam”, kas attiecas specifiski uz Talsu vecpilsētas teritoriju, veidots saskaņā ar Talsu novada attīstības programmas 2014.–2020. gadam stratēģiskajiem mērķiem, un tā realizācijai ir īpaši nozīme tūrisma jomas attīstībā. Zemāk minētas tūrisma jomas specifiskās aktivitātes.

3. tabula. Talsu TIC aktivitātes Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plānā 2019.–2025. gadam.

Ikgadēja Talsu TIC dalība tūrisma izstādēs, popularizējot novada uzņēmumus un apskates objektus.	Nodrošināta ikgadēja dalība izstādēs, reklamējot Talsu novada uzņēmējus un apskates objektus.
Talsu pilsētas tūrisma maršrutu un tūrisma produktu pilnveidošana.	Izstrādāti jauni un pilnveidoti esošie tūrisma maršruti Talsu pilsētā – Pakalnu taku maršruts, Talsu saulītes staru maršruti, maršruts “Māksla uzzied Talsos”. Tūrisma maršruti tiek piedāvāti iespiedizdevumu un digitālā formā.
Jaunu interaktīvu ekskursiju radīšana un esošo interaktīvo ekskursiju pilnveide.	Izstrādātas jaunas un pilnveidotas esošās interaktīvās ekskursijas (“Ar omu un mugursomu”). Ekskursijas dažādu noskaņu Pakalnu takās tiek izveidotas ar Talsu pilsētas izglītības iestāžu līdzdalību (skat. r*i-46). Tiek radītas interaktīvās skaņu, garšu, krāsu, smaržu un sajūtu ekskursijas.
Jauniešu un brīvprātīgo piesaiste darbam tūrisma jomā Talsos.	Sadarbībā ar NVA tiek piesaistīti jaunieši darbam tūrisma jomā vasaras sezonā. Sadarbībā ar NVO sektoru darbam tūrisma jomā tiek piesaistīti ārvalstu brīvprātīgie. Jaunieši iegūst praksi un zināšanas, ārvalstu brīvprātīgie palīdz uzlabot starptautisko komunikāciju, ir Talsu un Latvijas vārda vēstneši pasaulē.

Jaunu informatīvo standu izvietošana.	Līdztekus jauniem digitāliem informatīvajiem stendiem pie Talsu autoostas un Talsu Tautas nama (r*s-8), tiek atjaunoti esošie informācijas stendi pie apskates objektiem (pie Vilkmuižas ezera, pie Talsu pakalniem).
Jaunas fototehnikas iegāde Talsu TIC vajadzībām.	Iegādāta fototehnika Talsu TIC vajadzībām, nolūkā uzlabot Talsu mārketinga pasākumu vizuālo atainojumu.
Jaunu informācijas izplatīšanas veidu ieviešana – interaktīvās informācijas standu ierīkošana pie autoostas un Talsu Tautas nama.	Interaktīvu informācijas standu ierīkošana pie autoostas un Talsu Tautas nama orientēta uz Talsu pilsētas viesu vajadzībām. Tūristi un pilsētas viesi tiek operatīvi informēti par norisēm Talsos, par naktsmītnēm, interešu objektiem, ēdināšanas pakalpojumiem u.c. Īpaši tiek izcelta mūziķu un mākslinieku tēma. Stendos ietverta arī kodolīga digitāla sadaļa par Talsu arhitektūru laikmetu griežos.

2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE TALSU NOVADĀ TŪRISMA NOZARĒ

2.1. Vides raksturojums

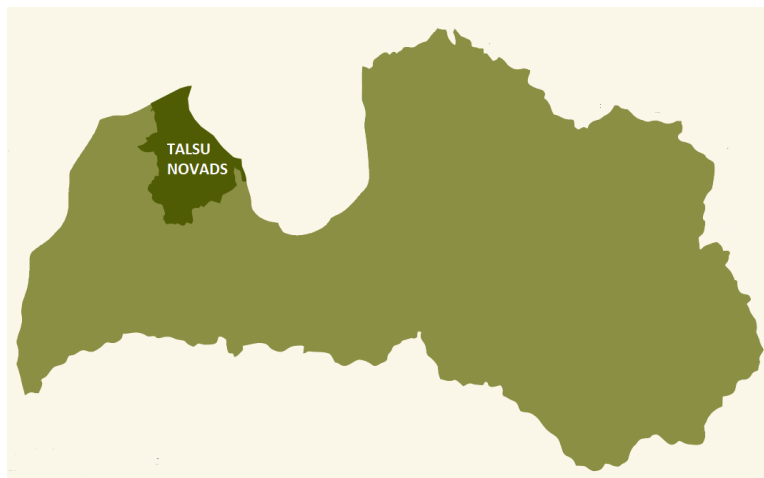
2.1.1. Klimats

Ziemeļkurzemes raksturīgo klimatisko apstākļu fonu nosaka mēreni vēss un mēreni mitrs klimats. Janvāra vidējā temperatūra ir -3°C , jūlija vidējā temperatūra $+16,5^{\circ}\text{C}$. Bez sala perioda ilgums ir dažāds, un to ietekmē jūras tuvums. Vidēji novada teritorijā tas ir 130 dienas. Saules spīdēšanas ilgums ir vidēji 1800 stundas, kas ir tuvs vidējam rādītājam Latvijā. Gada vidējais nokrišņu daudzums ir 600–700 mm, kas ir mazāk nekā vidējais daudzums Latvijā, novada teritorijā parasti ir maiga ziema ar nenoturīgu sniega segu. Valdošo vēju virziens jūlijā ir rietumu un dienvidrietumu, bet janvārī dienvidu, dienvidrietumu un dienvidaustrumu (Talsu novada attīstības programma 2014.-2020. gadam).

Klimatiskie apstākļi atstāj lielu ietekmi uz apmeklētāju plūsmu. Ja laiks ir lietains, diezgan droši var prognozēt kritumu apmeklētāju skaitā. Talsu novada viens no spēcīgākajiem tūrisma piedāvājumiem ir dabas tūrisms un daudzi apskates objekti ir brīvā dabā un sezonāli, tas atstāj jūtamu ietekmi. Savukārt karstajās vasaras dienās ceļotāju galvenais mērķis bieži vien ir nokļūt ūdenstilpņu un peldvietu tuvumā nevis apskatīt pilsētu.

2.1.2. Geogrāfija un reljefs

Talsu novads atrodas Latvijas ziemeļrietumu daļā, Kurzemes plānošanas reģionā. Teritorijas platība – 2749 km². 59% no teritorijas sastāda meži, 27% lauksaimniecībā izmantojama zeme.

1.attēls Talsu novads Latvijā (E. Šmelte, 2021)

Novada teritorijas centrā ir Talsu pilsēta, kas ir arī novada administratīvais centrs. Novada teritorija robežojas ar Kuldīgas un Ventspils novadiem Kurzemes plānošanas reģionā, kā arī ar Tukuma novadu Rīgas plānošanas reģionā. Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A10 Rīga–Ventspils, valsts reģionālie autoceļi: P77 Ventspils–Dundaga, P124 Ventspils–Kolka, P125 Talsi–Dundaga–Mazirbe, P126 Valdgale–Roja, P127 Talsi–Upesgrīva, P128 Sloka–Talsi, P129 Talsu apvedceļš, P120 Talsi–Stende–Kuldīga, P131 Tukums–Ķesteriems–Mērsrags–Kolka, kā arī valsts

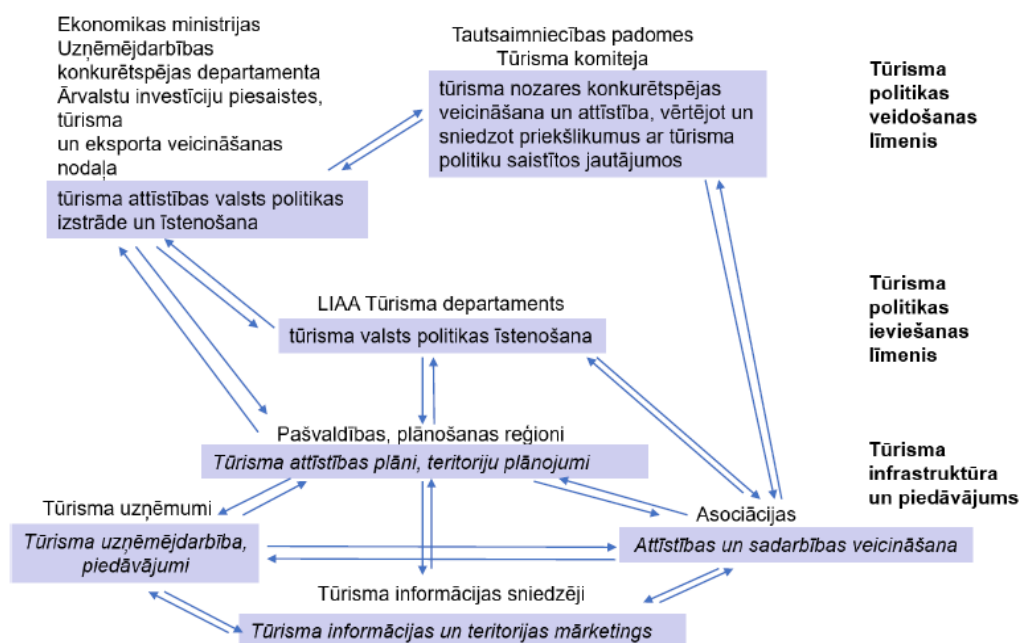
vietējie autoceļi, pašvaldības ceļi un ielas. Talsu novada teritoriju šķērso valsts nozīmes dzelzceļa līnija Zilupe–Krustpils–Jelgava–Tukums II–Ventspils, kura tiek izmantota kravu tranzītam. Novadā atrodas Rojas osta un Mērsraga osta. Novada teritorijā atrodas nesertificēti mazās aviācijas lidlauki (Talsu lidlauks, Lubes lidlauks, Gavsenes lidlauks un Žocenes lidlauks)

(Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2040. gadam).

No 2021. gada 1. jūlija Talsu novada administratīvo teritoriju, kas ir sestā lielākā pašvaldības teritorija Latvijā, veido: 4 pilsētas (Talsi, Sabile, Stende un Valdemārpils) un 18 pagasti – Abavas, Ārlavas, Balgales, Dundagas, Ģibuļu, Īves, Kolkas, Kūļciema, Laidzes, Laucienes, Lībagu, Lubes, Mērsraga, Rojas, Strazdes, Valdgaies, Vandzenes, Virbu. 2021. gada administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Talsu novadam ir dabas apstākļu ziņā daudzveidīgākā un garākā piekrastes josla Latvijā – 90 km. Talsu pilsētas apkārtni raksturo paugurainais reljefs, kas nosaka ainavisko dažādību, kas vislabāk izteikta atklātajās, pārskatāmajās lauku kultūrainavās. Vairāk kā pusi no visas teritorijas aizņem meži.

2.1.3. **Politika un likumdošana**

Tūrisma attīstības valsts politikas izstrāde un īstenošana ir Ekonomikas ministrijas un tās pakļautībā esošās Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) Tūrisma departamenta kompetencē.

2.attēls Tūrisma pārvaldība Latvijā (Smuškova, 2019).

Latvijas Republikas Saeimas Tautsaimniecības padomes Tūrisma komiteja sadarbībā ar nozares profesionālajām asociācijām sniedz priekšlikumus tūrisma attīstības veicināšanas politikai. Pašvaldību līmenī sadarbība notiek ar Ekonomikas ministriju, LIAA Tūrisma departamentu, uzņēmējiem un asociācijām. Arī tūrisma informācijas sniedzēji minēti kā viena no iesaistītajām pusēm, taču lielākajā daļā gadījumu Latvijā, tie ir daļa no pašvaldības struktūras. Talsu novadā

pavisam ir 6 tūrisma informācijas centri – Talsos, Sabilē, Valdemārpilī, Dundagā, Rojā un Mērsragā un viens tūrisma informācijas punkts Kolkā.

2.1.4. Ekonomika

Valsts un pasaules ekonomiskajai situācijai ir ļoti tieša ietekme uz tūrisma plūsmu kopumā. 2008. gada globālā ekonomiskā krīze parādīja, ka tūrisms un atpūta ir pirmās nozares, kuras ietekmē šādas situācijas, jo tās ir jomas, kuras nav prioritāte, kad samazinās ienākumi. Līdz COVID-19 krīzei Latvijā bija vērojama ekonomiskā izaugsme, par ko liecināja stabils nacionālā iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugums kopš 2011. gada. 2018. gadā tika sasniegts rekordaugsts IKP pieaugums 4,8% attiecībā pret 2017. gadu, kas ir lielākais atjaunotās Latvijas brīvvalsts vēsturē (Centrālā statistikas pārvalde, 2020).

Pēc 3,8% krituma 2020. gadā Covid-19 krīzes dēļ, Latvijas ekonomika 2021. gadā strauji atguvās, un salīdzinājumā ar 2020. gadu IKP palielinājās par 4,8%. Valsts atbalsta apjoms Covid-19 seku mazināšanai 2020. gadā bija 1,3 mljrd. *euro* jeb 4,3% no iekšzemes kopprodukta, bet 2021. gadā atbalsta apmērs sasniedza jau 2,3 mljrd. *euro* jeb 6,9% no IKP, nodrošinot ievērojamu atbalstu gan uzņēmumiem, gan strādājošajiem. Gan pateicoties valsts atbalstam, gan uzņēmumiem arvien veiksmīgāk pielāgojoties darbībai krīzes apstākļos, 2021. gada otrajā ceturksnī Latvijas ekonomika jau atgriezās pirmskrīzes, 2019. gada ceturktā ceturkšņa līmenī (Latvijas Stabilitātes programma 2022.-2025. gadam).

Līdz globālajai pandēmijai 2020. gadā viesnīcās un tūrisma mītnēs apkalpoto personu skaits Latvijas teritorijā kopumā stabili pieauga. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes 2021. gada datiem no 2009.–2019. gada Latvijā bijis vērojams stabils naktsmītnēs apkalpoto personu skaita pieaugums, 2019. gadā sasniedzot 2 853 333 cilvēkus. 2020. un 2021. gadā naktsmītņu noslogojums bijis līdzvērtīgs tam, kāds bija pirms 10 gadiem, kas, protams, skaidrojams ar dramatisko ārvalstu tūristu skaita kritumu – ārvalstu tūristu braucienu skaits salīdzinājumā ar 2019. gadu krities par 67% (Centrālā statistikas pārvalde, 2021), kas likumsakarīgi atspoguļojas arī Talsu novada naktsmītņu statistikā.

2.1.5. Sociālā situācija un demogrāfija

Negatīva ārējās vides tendence sociālā sfērā ir demogrāfiskie rādītāji. Notiek pastāvīga iedzīvotāju skaita samazināšanās. 2011. gada sākumā Latvijā bija 2 074 605 iedzīvotāji, bet 2021. gadā – 1 893 223. 10 gadu laikā iedzīvotāju skaits samazinājies par 8,7%. Iedzīvotāji emigrē uz ārzemēm gan īslaicīgi, gan ilglaicīgi. Arī globalizācijas tendences liecina par aizvien lielāku urbanizāciju, tāpēc iedzīvotāju samazināšanās tendence lauku reģionos un mazajās pilsētās turpināsies, tādēļ tūrismam ir īpaša nozīme ekonomiskā izaugsmes saglabāšanā. Saskaņā ar CSP datiem 2008. gadā Talsu rajonā bija 44 484 iedzīvotāju, bet 2021. gada sākuma datiem apvienotajā Talsu novadā ir 35 699 iedzīvotāji (Centrālā statistikas pārvalde, 2021) – kritums par 20%.

Attiecībā uz dzīvesstila izmaiņām arvien vairāk ceļotāju izvēlas individualizētus tūrisma produktus, paši plāno maršrutus un veic ceļojumu pakešu un transporta pakalpojumu rezervācijas internetā, līdz ar to Talsu tūrisma informācijas centra izejošo tūrisma pakalpojumu pieprasījums arvien samazinās. Galvenie izejošo tūru pircēji ir klienti vecumā no 50 gadiem.

2.1.6. **Kultūrvide**

Materiālais un nemateriālais kultūrvēsturiskais mantojums ir nozīmīgs tūrisma resurss. Kultūras tūrisms ir tūrisma veids, kurā tūristu galvenais ceļojumu nolūks ir apmeklēt un iepazīt savas tautas vai citu tautu un valstu kultūru un kultūras mantojumu. Dažādu pasaules reģionu savdabīgā kultūra veicina ceļotāju interesi par tiem, tāpēc kultūras un izziņas tūrisms mūsdienās kļūst par nozīmīgu un atzītu tūrisma veidu. Kultūras tūrisms veicina arī kultūras mantojuma apzināšanu un saglabāšanu. Tūristi apmeklē mākslas un arhitektūras pieminekļus, vēsturiskas celtnes un pilsētas, muzejus, izstādes, koncertus, izrādes, festivālus, karnevālus, reliģiskos un folkloras pasākumus.

Seno kuršu mantojums 2019. gadā īpaši izcelts, pateicoties Kurzemes plānošanas reģiona pārrobežu sadarbības projektam „Baltu ceļš”. Īpaša vieta kultūras tūrismā ir lībiešu kultūras mantojumam. Ārvalstu mērķauditoriju piesaista labi saglabāts baltvācu mantojums – īpaši muižas un pils.

Nozīmīgs tūrisma resurss ir tradicionālie svētki un tradīcijas, piemēram, Līgo, Lieldienas, Jūras svētki, Senās uguns nakts, kā arī amatiermākslas kustība, kas reizi piecos gados kulminē Vispārējos vai Jaunatnes Dziesmu un Deju svētkos.

Paradumi, dzīvesveids – tas, kā vietējie iedzīvotāji dzīvo, ietekmē arī tūrisma nozari. Ja iedzīvotāji savā novadā jūtas labi, tie ar lepnumu savu dzīvesvietu izrādīs viesiem. Talsu novada kultūrvēsture ir interesanta un bagāta, par ko liecina arī materiālā kultūras mantojuma klātesamība. To ietekmē seno tautu (lībieši, kurši) un folkloras mantojums, vācu laiki, Kurzemes un Zemgales hercogistes laiki, Kurzemes guberņas laiki un 20. gs. vēsture. Vēsture ietekmē arī tūristu plūsmu mūsdienās – liela daļa tūristu ir vācieši, kas interesējas par saviem radiem un saknēm Latvijā.

Lielākie pasākumi veicina kultūras tūrisma attīstību pilsētā, piesaistot apmeklētājus no Kurzemes reģiona un citām vietām Latvijā. Tie veido vietas tēlu, popularizējot Talsu novadu kā galamērķi ar kvalitatīvu kultūras piedāvājumu.

Talsu novada kultūras pasākumu piedāvājumu galvenokārt veido tradīciju, svētku, atceres un piemiņas dienām veltīti kultūras pasākumi. Dziesmu un Deju svētku kustības pasākumi, radoši pasākumi (darbnīcas, meistarklases) ar iedzīvotāju iesaisti, izstādes, retāk - populārās un profesionālās mākslas koncerti, izrādes. Daudzi no novada kultūras pasākumiem, ņemot vērā to saturu un ilgtspēju, kā arī nozīmību novada kultūrvidē, ir iesakņojušies kā tradīciju pasākumi novadā. Savukārt lielākie pasākumi ir plaši apmeklēti un ir atpazīstami ne tikai Kurzemes reģionā, bet arī Latvijā.

Lielākais kultūras pasākumu rīkotājs Talsu novadā ir Talsu Tautas nams, kas nodrošina daudzveidīgu kultūras piedāvājumu t.sk. dažāda veida profesionālās mākslas piedāvājumu Talsu pilsētā. Kultūras piedāvājumu Talsos papildina Kultūras un sporta attīstības nodaļas, Talsu novada muzeja, Latvijas Lauksaimniecības muzeja, Talsu Galvenās bibliotēkas, Talsu novada Bērnu un jauniešu centra un citu organizāciju organizētie kultūras pasākumi. Pilsētā regulāri tiek organizēti klasiskās, populārās mūzikas koncerti gan iekštelpās, gan brīvā dabā, viesizrādes, pasākumi bērniem un jauniešiem, gadskārtu un tradicionālie pasākumi, amatierkolektīvu koncerti un pasākumi, piemiņas pasākumi, izstādes. Unikālie vietējā mēroga kultūras pasākumi ir oriģināli un radoši kultūras pasākumi, kas izceļ vietu unikalitāti un raksturīgās kultūras īpatnības, lielākoties orientēti uz vietējo auditoriju.

Rīkojot kultūras pasākumus, būtu jāizceļ kultūrvides bagātības un veicinot novada unikalitāti un lokālpatriotismu, kā arī ievērojot mākslinieciski augstvērtīgās, populārās un amatiermākslas līdzsvaru, atbilstoši auditorijas vēlmēm un vajadzībām.

2.1.7. Tehnoloģijas un nozares digitalizācija

Straujā tehnoloģiju attīstība tūrisma jomu ietekmē divējādi. No vienas puses, internets un tehnoloģiju pieejamība ir viens no faktoriem, kas mazina pieprasījumu pēc tūrisma speciālistu klātienē sniegtajiem pakalpojumiem, taču no otras puses jauno mediju attīstība ļauj attīstīt un piedāvāt tūrisma pakalpojumus ikvienam ceļotājam pieejamā veidā - viedierīcē - telefonā, datorā vai citā ierīcē, tādēļ aizvien lielāka nozīme ir digitālajam piedāvājumam.

Tūrisma nozare Latvijā ir digitālo inovāciju sākuma stadijā, savukārt tūristi arvien vairāk izmanto viedās tehnoloģijas un ierīces. Digitālās tehnoloģijas, digitālie risinājumi un rīki ir radījuši ievērojamas pārmaiņas nozarē, veidojot jaunus tūrisma uzņēmumus, produktus un pakalpojumus, un patērētāju pieredzi. Kā arī, tūrisma nozares digitalizācija izvirzāma par vienu no nozares attīstības prioritātēm Latvijā. Neatkarīgi no paaudzes, kuru pārstāv konkrētais patērētājs, paaudzes prioritāri dod priekšroku tūrisma aktivitātēm un gūtajai pieredzei konkrētajā tūrisma galamērķī. Domājot par ilgtspējīgu, digitālu un videi draudzīgāku pakalpojumu ieviešanu, jāņem vērā paaudžu atšķirīgie uzskati un vēlmes, digitālās prasmes un digitālo tehnoloģiju lietojums ikdienā.

Digitālā transformācija un mūsdienīga pieeja problēmu risināšanā ir viens no veiksmīgas uzņēmējdarbības un valsts pārvaldības pamatiem, kas spilgti izgaismojās COVID-19 uzliesmojuma laikā. Ekonomikas ministrijas ieskatā konkurētspēja ir atkarīga no uzņēmēju spējas iesaistīties procesos un transformēties atbilstoši tirgus prasībām. Lai to panāktu, būtisks aspekts ir uzņēmumu vadītāju vēlmei attīstīt savu uzņēmuma un tā darbinieku prasmes (Ekonomikas ministrija).

Talsu novadā nopietni jādomā par digitālo risinājumu ieviešanu tūrisma, šobrīd tie tiek izmantoti maz vai nemaz. Jau šobrīd liela ietekme ir tehnoloģiju attīstībai, jo jaunā paaudze ir ļoti izglītota šajā jomā, kas var pilnībā izmainīt tradicionālos ceļošanas paradumus. Šīs tendences Latvijā un pasaulē iezīmējas jau šobrīd – arvien pieaug netradicionālu produktu, digitālie risinājumi izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu sniegšanā, transporta un tūrisma piedāvājumu jomās.

2.2. Tūrisma nozare Talsu novadā

Tūrisma nozari ir ļoti ietekmējusi Covid - 19 pandēmija. Tas atspoguļojas arī Talsu novada tūrisma informācijas centru apmeklētāju dinamikā. Jāņem vērā, ka tūrisma informācijas centri apmeklētājiem Covid - 19 pandēmijas ierobežojumu dēļ nebija atvērti visu 2021. gadu, bet gan tikai no 5. jūnija līdz 20. oktobrim un no 15. novembra līdz 2021. gada beigām. Tas uzskatāmi atspoguļojas Talsu novada tūrisma informācijas centru apmeklētāju dinamikā. 2021.gadā Talsu novadā tūrisma informācijas centru apmeklētāji:

1. Dundagas TIC - 9578 latvieši un 705 ārzemnieki,
2. Kolkas lībiešu saietā namā - 4705 latviešu un 559 ārvalstu tūristi,
3. Mērsraga TIC - 4826 apmeklētāji. Mērsraga tūrisma informācijas centrā uzstādīts apmeklētāju plūsmas skaitītājs, netiek atsevišķi uzskaitīti ārzemju un latviešu apmeklētāji,
4. Rojas TIC - 955 latviešu un 244 ārvalstu tūristi,
5. Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrā - 2600 apmeklētāji. Netiek atsevišķi uzskaitīti tikai tūrisma informācijas centra apmeklētāji, bet gan visa centra kopējais apmeklētāju skaits,
6. Talsu novada TIC - 3257 latviešu ceļotāji un 145 ārzemnieki,
7. Valdemārpils TIC - 146 latviešu apmeklētāji un 26 ārzemnieki.

2021. gadā tūrisma informācijas centri novadā apmeklētājiem bija atvērti nepilnu gadu, tomēr apmeklētāju plūsmas dinamika parāda pieaugumu salīdzinājumā ar 2020 gadu. 2021. gadā Talsu novada tūrisma informācijas centros apkalpoti ap 26 000 latviešu apmeklētāju. Būtiski krities apkalpoto ārzemju tūristu skaits. 2020. gada laikā visos tūrisma informācijas centros apkalpoti ap 20 000 apmeklētāju, kur ārvalstu ceļotāji veido aptuveni 13%. Galvenais iemesls ārzemju tūristu skaita kritumam ir Covid - 19 pandēmijas ierobežojumi.

Tūrisma jomas galvenais mērķis ir "Ilgspējīga tūrisma attīstība, uzturot līdzšinējos sasniegumus un veicinot tādu tūrisma produktu jaunradi, kas balstīti vietējās vērtībās un dzīvesveidā, radot saturīgu un pievilcīgu pieredzējumu, stiprinot starptautisko konkurētspēju" (Latvijas tūrisma attīstības rīcības plāns 2021.–2027. gadam). Līdz ar to prātā jāpatur tūrisma eksports, jo tieši ārvalstu ceļotāju piesaiste nes pienesumu valsts ekonomikai.

Būtiski celt Talsu novada tūrisma jomas starptautisko konkurētspēju, kurā būtiska loma ir arī efektīvai, racionālai un koordinētai vietējā tūrisma galamērķa pārvaldībai. LIAA izstrādātajā Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijā no 2018.–2023.gadam prioritārie tirgi ir Vācija, Lietuva, Igaunija, Somija, Zviedrija, Norvēģija.

Vācijas, Lietuvas, Igaunijas tūristi ir nemainīgi biežākie Talsu novada tūrisma informācijas centra ārvalstu apmeklētāji pēdējo piecu gadu laikā (visittalsi.com, 2021), tādēļ šīs uzskatāmas par prioritārajām ārvalstu mērķauditorijām Talsu novadā. Prognozējot tūristu apmeklējumu turpmākajam pārskata periodam, jārēķinās ar ekonomiskās situācijas ietekmi un ar esošo situāciju Ukrainā. Ja ceļošanas izmaksas pieaugs, iedzīvotāji izvēlēsies atteikties no dažādiem tūrisma pakalpojumiem un ārzemju tūristu skaits varētu nepieaugt. Kara stāvoklis Ukrainā neveicinās ekonomisko atveseļošanos un turpinās radīt nelabvēlīgu ietekmi uz tūrisma nozari Latvijā. Talsu novads kā tūrisma galamērķis jāpozicionē ārvalstu tirgū un tūristu piesaistē no citiem reģioniem.

2.2.1. **Tūrisma jomas pārvaldības raksturojums**

Talsu novada teritorijā ir seši tūrisma informācijas centri – Talsos, Sabīlē, Valdemārpilī, Dundagā, Rojā un Mērsragā. Kolkas lībiešu saietā nams darbojas kā nozīmīgs tūrisma informācijas punkts.

Lai sekmīgāk veicinātu tūrisma jomas attīstību, katrs Talsu novada tūrisma informācijas centrs atbild par savā pārraudzības teritorijā esošajiem tūrisma objektiem, kā arī par savā pārraudzībā esošās pilsētas vai pagasta tūrisma piesaistes vietu (objektu, naktsmītņu, ēdināšanas uzņēmumu) informācijas atjaunošanu un aktualizēšanu digitālajā vidē.

Šobrīd Talsu novada tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorija ir Stendes pilsēta, Balgales pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Strazdes pagasts, Valdgaies pagasts, Vandzenes pagasts, Virbu pagasts. Sabiles tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorija – Sabiles pilsēta, Abavas pagasts. Valdemārpils tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorija – Valdemārpils pilsēta, Ārlavas pagasts, Lubes pagasts un Īves pagasts. Dundagas tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorija – Dundagas pagasts, Kolkas pagasts. Rojas tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorija – Rojas pagasts. Mērsraga tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorija – Mērsraga pagasts. Kolkas lībiešu saieta nams pārsvarā darbojas kā informācijas sniegšanas punkts, veicot atsevišķas tūrisma funkcijas Kolkas pagastā, saskaņā ar nolikumu.

2.2.2. Talsu novada tūrisma informācijas centru darbības raksturojums

Latvijas tūrisma informācijas sniedzēju definētas Tūrisma informācijas centru funkcijas – informatīvais darbs, mārketinga darbs, darbs ar uzņēmējiem, tūrisma nozares sadarbības veidošana tūrisma attīstības un mārketinga jomā, profesionalitātes un kvalitātes jautājumu risināšana un ar vietējā tūrisma veicināšanu saistītu tūrisma pakalpojumu sniegšana.

Pārskata periodā nepieciešams izvērtēt novada tūrisma centru pildītās funkcijas, apzinot galamērķa nepieciešamības un nosakot vienotas funkcijas un sniegtos pakalpojumus visos centros, izstrādāt vienotas suvenīru un pakalpojumu cenas. Jāvērtē līdz šim noteiktā darba laika piemērotība tūristu vajadzībām, uzklusot vietējo tūrisma jomas speciālistu ieteikumus. Lai arī līdzšinējā sadarbība ir bijusi, apvienotajā novadā nepieciešams ieviest organizatorisko sistēmu un informācijas apmaiņas modeli teritorijā esošajiem centriem veiksmīgai un vienotai komunikācijai ar masu medijiem, tūrisma asociācijām un citām organizācijām, veidot vienu tūrisma portālu, kopīgus tūrisma materiālus, mārketinga pasākumus un publicitāti. Nepieciešams savstarpēji sadarboties aktivitāšu organizēšanā, maršrutu un piedāvājumu kopīgā plānošanā un pārraudzībā. Darbībā jāievieš galamērķa pārvaldības organizācijas principi, kur galvenais uzsvars ir uz mērķtiecīgām mārketinga aktivitātēm, uzņēmēju izglītošanas pasākumiem un virzībai uz pārskata periodā noteiktajiem mērķiem.

	Talsu novada tūrisma informācijas centrs	Sabiles tūrisma informācijas centrs	Valdemārpils tūrisma informācijas centrs	Dundagas tūrisma informācijas centrs	Kolkas Lībiešu saieta nams	Rojas tūrisma informācijas centrs	Mērsraga tūrisma informācijas centrs
Juridiskais statuss	centrālās administrācijas Kultūras un sporta attīstības nodaļas Tūrisma informācijas daļa	Pašvaldības iestādes “Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrs”	Valdemārpils pilsētas pārvaldes struktūrvienība	Pašvaldības iestāde “Dundagas kultūras pils”	Kolkas pagasta pārvaldes struktūrvienība	Rojas pagasta pārvaldes struktūrvienība	Mērsraga pagasta pārvaldes struktūrvienība

Darbinieku skaits	4	1	1 (1 NVA skolēns vasarā)* līdz šim nav piešķirts	2	3	1 (1 NVA skolēns vasarā)	1 (1 NVA skolēns vasarā)* līdz šim nav piešķirts
Funkcijas							
Informatīvais darbs (tūrisma informācijas apkopošana, sniegšana, bukletu izstrāde, informācijas stendi, statistika)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Mārketinga	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Darbs ar uzņēmējiem	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sadarbības veidošana tūrisma attīstības un mārketinga jomā	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Profesionalitātes un kvalitātes jautājumu risināšana	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kultūrizglītība, pasākumi	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana		✓			✓		
Izstāžu organizēšana		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Mākslas jaunrade		✓					

Objekta Dundagas pils publiskās pieejamības nodrošināšana				✓			
Ar vietējā tūrisma veicināšanu saistītu tūrisma pakalpojumu sniegšana							
Suvenīru tirdzniecība	Uzcenojuma koeficients 1,2	Uzcenojuma koeficients 1,2*	✓*	Uzcenojuma koeficients 1,2	20% uzcenojums, noapaļojot līdz 0,10 EUR uz augšu	20% uzcenojums	25% uzcenojums
Gida pakalpojumi	28,00 EUR no grupas	28,00* EUR no grupas	✓ bezmaksas amata aprakstā	Dundagā – 15,00 EUR Pilī – 0,85–3,00 EUR no pers.	bezmaksas līdz 2024. g. (projekta uzraudzība)	✓*	Mērsraga bāka 1.00 EUR no pers.
Ceļojumu un prāmju biļešu noformēšana	Bez papildus komisijas						
Aviobiļešu tirdzniecība	11,00 EUR par rezervāciju						
Vīzu noformēšana	12,80 EUR par vīzu						
“Biļešu serviss” kase	Bez papildus komisijas						
Kopēšana, drukāšana		0,14 melnbalts 0,22 krāsains					Kopēšana, skenēšana, drukāšana, laminēšana: 0,10–1,10 EUR par lp.
Ieejas biļetes savām aktivitātēm		3,50 EUR, senioriem/studentiem 2,00 EUR					

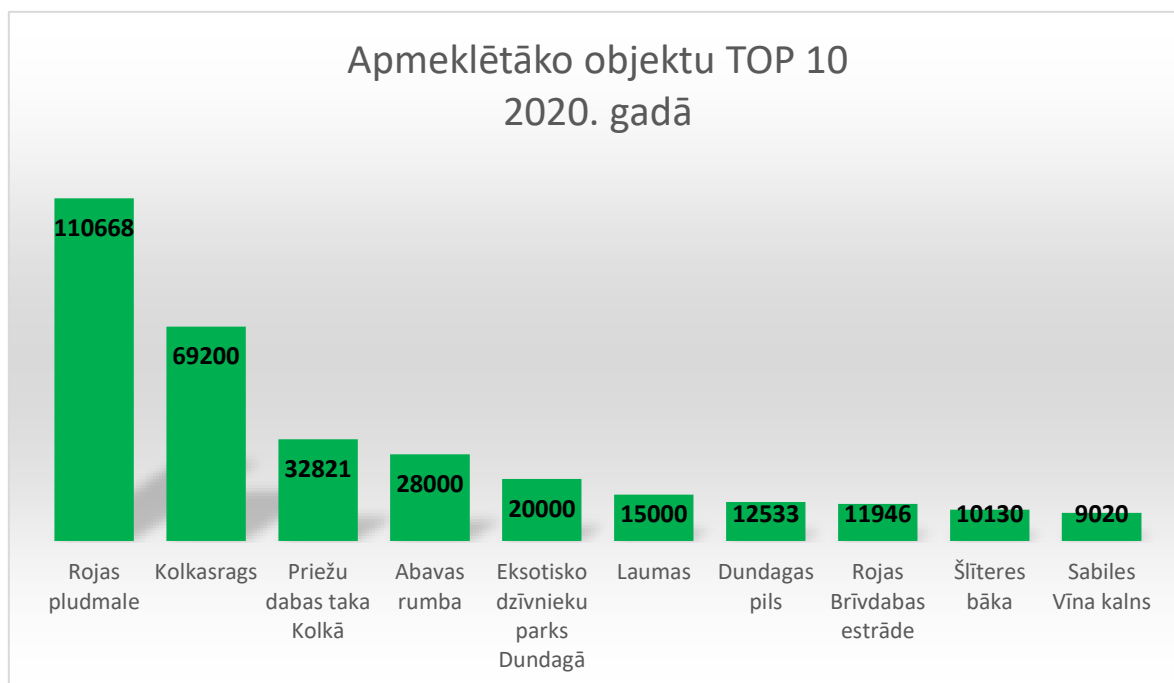
Telpu noma		16,67 EUR / 1 stunda					
Tirgošanās atļauju izsniegšana ielu tirdzniecībai Rojas pagastā						✓	
Darba laiks	P-Pk 9.00– 18.00 S 10.00–14.00 Sv – slēgts maijs– septembris P-Pk 9.00– 18.00 S 10.00–16.00 Sv 10.00– 14.00	Oktobris – aprīlis: O-P 10.00-17.00 Se 10.00 – 17.00 Maijs – septembris: P-Se 10.00–17.00 Sv 11.00–16.00	P-Pk 9.00– 17.00 S, Sv – slēgts jūnijs – augusts O-Pk 9:00- 18:00 S 9:00-13:00 Sv, P slēgts	P-Pk 8.30– 12.00, 12.30–17.00 S, Sv – slēgts 15. maijs – 15. oktobris P-Pk 8.30– 12.00 un 12.30–17.00 S, Sv 11.00– 17.00	P-Pk. 8.30– 17.00 S, Sv - slēgts 15. maijs – 15. oktobris P-Sv 8.30- 17.00	oktobris– aprīlis P-Pk 9.00– 17.00 S, Sv – slēgts majā, septembrī Sv, P – slēgts O-S 10.00– 18.00 vasaras mēnešos P-S 10.00– 18.00 Sv 11.00–15.00	P-C 8.00– 12.00, 13.00– 17.00 Pk 8.00–12.00 13.00 - 15.00 S, Sv – slēgts vasaras mēnešos P-C 8.00– 12.00, 13.00– 17.00 Pk 8.00–12.00 13.00 - 15.00 S 10.00–15.00. Sv – slēgts

2.2.3. Galvenie tūrisma resursi

Talsu novads ir tūrisma resursiem bagāts, tāpēc, nosakot atbilstošākās prioritātes un veicot mērķtiecīgas mārketinga aktivitātes, kas piemērotas konkrētām klientu segmentu grupām, novads var kļūt par iecienītu tūrisma galamērķi.

Svarīgākie tūrisma apskates objekti un pakalpojumi, ko tūrisma informācijas centri popularizē dažādos informācijas kanālos un ar dažādām komunikācijas metodēm, ir 192 apskates vietas un pakalpojumi. Lai pārskata periodā iegūtu precīzus un aktuālus statistikas datus, nepieciešams uzstādīt plūsmas skaitītājus vai meklēt citas digitālās iespējas tūristu plūsmas un paradumu analizēšanai. Vērts pārdomāt arī par profesionāla pētījuma veikšanu Lai pilnvērtīgi analizētu Talsu novada tūrisma jomu, nepieciešams veikt regulārus un profesionālus šīs jomas pētījumus. Statistikas datus iegūt ir sarežģīti, jo ne visi tūrisma uzņēmēji labprāt sniedz šāda veida informāciju, kā arī ne visi uzskaita, cik apmeklētāju gada laikā pie viņiem iegriezušies. Lielākajā daļā Talsu novada dabas objektu nav uzstādīti apmeklētāju plūsmas skaitītāji, tādēļ šie dati parāda tikai galvenās apmeklējuma tendences. Jāņem vērā, ka statistikas dati ir ļoti nozīmīgi, lai saprastu apmeklētāju plūsmu Talsu novadā un izprastu tūristu intereses.

2020. gadā tika veikta tūrisma uzņēmēju aptauja par apmeklētāju skaitu viņu objektos. Izvērtējot 2020. gada tūrisma objektu apmeklējumu plūsmu Talsu novadā, izveidots Talsu novada apmeklētāko objektu TOP10. Apmeklētākie tūrisma objekti 2020. gadā dilstošā secībā ir Rojas pludmale, Kolkasrags, Priežu dabas taka Kolkā, Abavas rumba, Eksotisko dzīvnieku parks Dundagā, Laumas, Dundagas pils, Rojas Brīvdabas estrāde, Šlīteres bāka, Sabiles Vīna kalns.

3. attēls Apmeklētākie tūrisma objekti Talsu novadā 2020.gadā

2.2.3.1. Dabas tūrisma resursi

Talsu novadā ir liela dabas bagātība, kas aicina baudīt gan pastaigu un izziņu takas, gan apmeklēt dažādus dabas objektus un teritorijas.

Talsu novada teritorijā atrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas:

Nacionālais dabas parks	1. Slīteres nacionālais parks
Dabas parki	1. Abavas senleja; 2. Talsu pauguraine; 3. Engures ezers;
Dabas liegumi	1. Raķupes ieleja; 2. Kaļķupes ieleja; 3. Zemgaļu purvs; 4. Plunču ezera meži; 5. Stiklu purvi; 6. Daiku īvju audze; 7. Kadiķu nora; 8. Rukšu purvs; 9. Ģipka; 10. Ģipkas lankas; 11. Pāces pļavas;
Jūras teritorijas	1. Rīgas līča rietumu piekraste; 2. Irbes šaurums.

Novadā par valsts aizsardzības dabas pieminekļiem ir noteikti vairāki dabas objekti un teritorijas:

Aizsargājamās alejas	Dundagas dižliepu aleja, Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja;
Aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi	Kaļķupes klintis, Peldangas labirints, Pitragšupes krasti, Zartapu grava, Zilo kalnu Šlīteres krauja, Lūrmaņu atsegumi, Valdgales rumba (Sudmaļu ūdenskritums), Virsaišu ūdenskritums, Lūrmaņu atsegumi, Abavas rumba, Kaltenes krasta veidojumi, Kaltenes kalvas;
Aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi	Jāņa Metuzāla dendroloģiskie stādījumi, Strazdes "Robežnieku" dendroloģiskie stādījumi, Talsu dendroloģiskie stādījumi;
Aizsargājamie koki	dižkoki

Izcilas ainavas vērtības ir abiem novadā esošajiem zemes ragiem – Kolkasragam un Mērsraga ragam (Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2040. gadam), un Talsu deviņiem pakalniem, šo teritoriju attīstībai nākamajos gados jāpievērš īpaša uzmanība, lai veicinātu jaunu tūrisma pakalpojumu veidošanos.

Apmeklētājiem pieejami un tūrisma informācijas centru izstrādātajos maršrutos tiek iekļauti 54 brīvas pieejas un bezmaksas dabas objekti un teritorijas:

Talsu novada Tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorijā:

1. Talsu pauguraine, Laidzes, Laucienes un Lībagu pagasts
2. Kamparkalna skatu tornis, Lībagu pagasts

3. Vanagkalns, Lībagu pagasts
4. Pastaigu takas atpūtas vietā "Rīti", Laidzes pagasts
5. Māras kambari, Ģibuļu pagasts
6. Usmas ezers un Ūdrkalna skatu tornis, Ģibuļu pagasts
7. Mežītes pilskalns un bedrīšakmens, Laucienes pagasts
8. Milzkalns un Sapņu ezers, Laucienes pagasts
9. Eiropas birzs, "Mežmāja", Laucienes pagasts
10. Vandzenes Lielais (Krauju, Tilgaļu) akmens, Vandzenes pagasts
11. Basu Vilkatu akmens, Vandzenes pagasts
12. Talsu pakalni, Talsi

Sabiles Tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorijā:

1. Greiļu kalns, Abavas pagasts
2. Abavas rumba, Abavas pagasts
3. Virsaišu ūdenskritums, Abavas pagasts
4. Sabiles pilskalns, Talsu iela, Sabile
5. Abavas senleja, Ģibuļu un Abavas pagasts
6. Māras kambari, Ģibuļu pagasts
7. Sabiles Vīna kalns, Kalna iela, Sabile

Valdemārpils Tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorijā:

1. Sasmakas (Valdemārpils) Elku liepa, Liepu iela, Valdemārpils
2. Bīlavu Velna laiva, Lubes pagasts
3. Lūrmaņu klintis, Lubes pagasts
4. Lūrmaņu avots, Lubes pagasts
5. Dabas atpūtas parks „Laumas”, Īves pagasts
6. Sasmakas ezers, Valdemārpils

Dundagas Tūrisma informācijas centra un Kolkas lībiešu saietā nama pārraudzības teritorijā:

1. Slīteres Nacionālais parks, Dundagas un Kolkas pagasts
2. Šlīteres dabas taka un Kukaiņu taka, Dundagas pagasts
3. Skatu tornis Šlīteres Zilo kalnu kraujas malā, Dundagas pagasts
4. Raķupes ieleja, Dundagas pagasts
5. Puiškalns un Kaļķupes ieleja, Dundagas pagasts
6. Liepniekvalka alas, Dundagas pagasts
7. Valpenes piramīda, Dundagas pagasts
8. Zeltapses dižakmens, Dundagas pagasts
9. Dūmeles dižakmens, Dundagas pagasts
10. Akmeņkalnu Velnapēdas dižakmens, Dundagas pagasts
11. Ēvažu dabas taka un stāvkrasts, Kolkas pagasts
12. Kolkasrags, Kolkas pagasts
13. Priežu dabas taka, Kolka, Kolkas pagasts
14. Putnu vērošanas tornis, Kolka, Kolkas pagasts
15. Mazbānīša dabas taka Mazirbe–Sīkrags, Kolkas pagasts
16. Pēterezera dabas taka, Kolkas pagasts

Rojas Tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorijā:

1. Dabas taka "Pūrciema Baltā kāpa", Pūrciems
2. Dabas taka gar Rojas upi ar virtuālajiem skatu torņiem, Roja
3. Dabas taka "Kaltenes kalvas", Kaltene
4. Kaltenes dabas taka ar putnu vērošanas torni, Kaltene
5. Rojas pludmales teritorija

Mērsraga novada Tūrisma informācijas centra pārraudzības teritorijā:

1. Engures ezera dabas parks, Ķūļciema un Mērsraga pagasts
2. Mērsraga zemes rags un Velna akmens, Bākas iela 56B, Mēsrags
3. Skatu torņi Mērsragā Bākas ielā 56B, Ezera ielā 49 un Lielā ielā 126
4. Svētmeitas akmens, Mērsraga pagasts
5. Brīvdabas estrāde "Jēgerleja", Lielā iela 126
6. Zvejnieka skulptūra "Oskars" un Žaņa Gulbja zvejas laiva Mērsraga pagasta centrā – Lielās ielas un Zvejnieku ielas krustojumā
7. Mērsraga ostas Ziemeļu mols
8. Bērnu un jauniešu atpūtas laukums mežā jeb "Pasaku kalniņš", kurā izvietotas arī Jūrtakas zīmes un marķējums

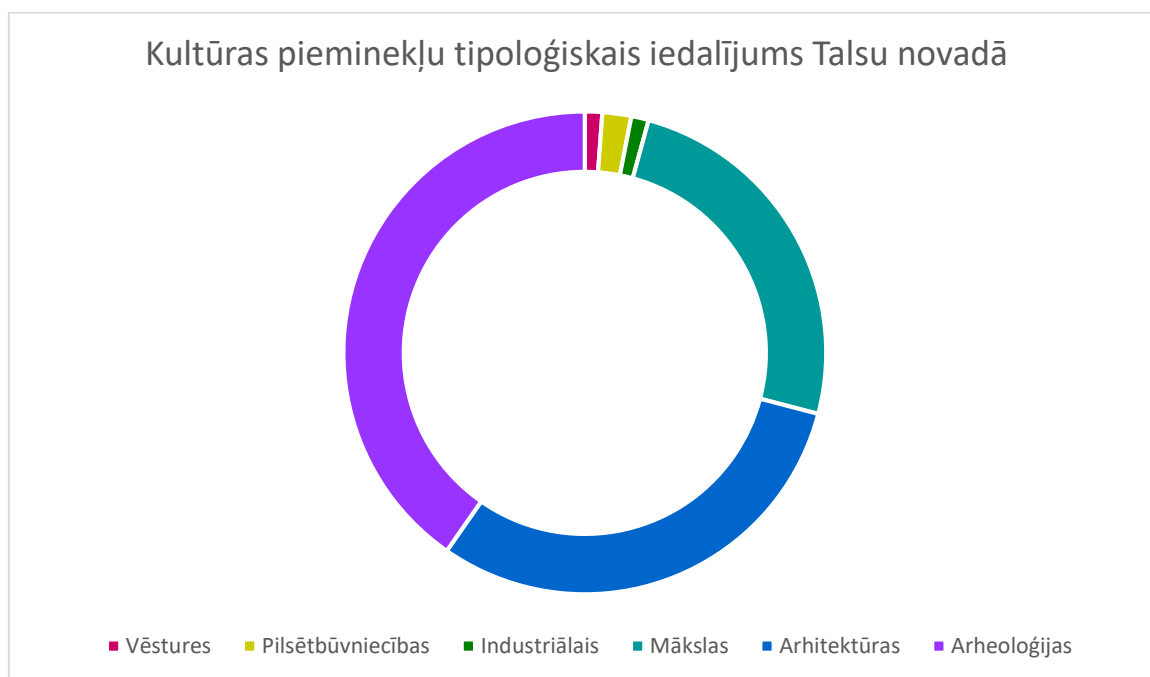
Apmeklētājiem pieejami un tūrisma informācijas centru maršrutos tiek iekļauti arī vairāki maksas dabas objekti un teritorijas.

2.2.3.2. Kultūras tūrisma resursi

Kultūras tūrisms ir tūrisma veids, kurā tūristu galvenais ceļojumu nolūks ir apmeklēt un iepazīt savas vai citu tautu un valstu kultūru un kultūras mantojumu. Dažādu pasaules reģionu savdabīgā kultūra veicina ceļotāju interesi, tāpēc kultūras un izziņas tūrisms mūsdienās kļūst par nozīmīgu un atzītu tūrisma veidu. Kultūras tūrisms veicina arī kultūras mantojuma apzināšanu un saglabāšanu. Tūristi apmeklē mākslas un arhitektūras pieminekļus, vēsturiskas celtnes un pilsētas, muzejus, izstādes, koncertus, izrādes, festivālus, karnevālus, reliģiskos un folkloras pasākumus.

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datu bāzē jaunajā Talsu novadā reģistrēti 257 kultūras pieminekļi, lielākā daļa 67,3% no tiem ir valsts nozīmes (Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, 2021). Pēc tipoloģijas visvairāk novada teritorijā esošās kultūras pieminekļu grupas pieder pie arheoloģijas, arhitektūras un mākslas.

Kultūras pieminekļu tipoloģiskais iedalījums Talsu novadā

4.attēls Talsu novadā reģistrēto kultūras pieminekļu tipoloģiskais iedalījums

Talsu novada kultūras pieminekļi:

Vēstures piemineklis (1)	Kubeles (Kubalu) skola;
Vēsturiskas notikumu vietas(2)	Skolas ēka "Adamoviči"; Talsu ģimnāzijas direktora A.Dreimaņa dzīvesvieta;
Pilsētībūvniecības pieminekļi(5)	Košraga zvejnieku ciems; Sabiles pilsētas vēsturiskais centrs; Sīkraga zvejnieku ciems; Talsu pilsētas vēsturiskais centrs; Valdemārpils vēsturiskais centrs;
Industriālā mantojuma objekti(3)	Šlīteres bākas tornis; Kolkas bākas komplekss; Mērsraga bākas tornis;
Mākslas pieminekļi (65)	Altārglezna "Lieldienu rīts", Dundagas luterāņu baznīcā; Altāris, Ērģeļu luktas, Ērģeles, Kancele Ārlavas luterāņu baznīcā; Altāris, Kapa plāksne, Ērģeļu prospekts, Ērģeles, Kancele, Epitāfija E.Fišeram Talsu luterāņu baznīcā; Baznīcēnu soli (2) Strazdes luterāņu baznīcā; Cilņu "Ģerboņu" fragmenti, Pastendes muižas pilī; Ērģeles, Altārglezna "Kristus ar bērnu" Mērsraga luterāņu baznīcā; Kancele ar gleznojumiem (6), Altāris ar gleznām "Sv.Pēteris" un "Sv.Pāvils" Valdemārpils luterāņu baznīcā; Kancele ar gleznojumiem, Ērģeļu luktas, Baznīcēnu soli, Altāris Iģenes luterāņu baznīcā; Kancele, Ērģeles Kaltenes luterāņu baznīcā; Kancele, Ērģeles Sabiles luterāņu baznīcā; Kancele, Ērģeles, Altāris Stendes luterāņu baznīcā; Kancele, Ērģeles, Altāris, Dundaga, Pils iela 6a;

	Kapa plāksne G.un A.Firksiem, Kapa plāksne Bergiem, Kancele, Durvju komplekts, Ērģeles, Ērģeļu prospekts, Ērģeļu luktu gleznojumi (8), Baznīcēnu soli ar ģerboņu gleznojumiem (8), Baznīcēnu soli ar apkalumiem (22), Altāris, Altāra telpas sētiņa Nurmuižas luterāņu baznīcā; Kāpnes, Durvju komplekti (2) un Galtenes muižas dzīvojamā ēkā; Kancele, Durvju komplekts, Durvju komplekts, Ērģeles, Ērģeļu prospekts, Baznīcēnu soli (30), Altāris, Altāra margas Balgales luterāņu baznīcā. Kāpņu margas Spāres muižas muižnieka dzīvojamā ēkā; Krāsnis - kamīni (2), Kamīns, Interjera dekoratīvā apdare (10 telpās) Nogales muižas pilī; Krāsns - kamīns, Interjera dekoratīvā apdare "zilajā zālē", Interjera dekoratīvā apdare "mūzikas kabinetā", Interjera dekoratīvā apdare "kolonnu zālē", Griestu dekoratīvā apdare Nurmuižas pilī; Sienas panno, Valdemārpilī, Sienu gleznojumi, Dzintaros; Zāles interjera dekoratīvā apdare, "Vecvalgale" Valgalē;
Arhitektūras pieminekļi (79)	"Cērpū" dzīvojamā ēka, Laidzes pagastā; Alus brūzis Vandzenes muižā; Alus darītava Nogales muižā; Balgales luterāņu baznīca; Brinkenu kapliča Sabilē; Briņķu - Pedvāles muižas apbūve; Caurbrauktuve ar torni Nurmuižā; Dārznieka māja Vandzenes muižā; Dārznieka māja Nurmuižā; Dārznieka un kučiera māja Valdgales muižā; Dundagas luterāņu baznīca; Dundagas mācītājmuižas dzīvojamā ēka un parks; Dundagas pils; Dzīvojamā ēka, Ģibuļu pagasts, Līkumos; Dzīvojamā ēka, Talsi, Baznīcas laukums 1; Firksu - Pedvāles muižas apbūve; Govju kūts Nurmuižā; Ģipkas luterāņu baznīca; Iģenes luterāņu baznīca; Iģenes muižas kungu māja; Īves vējdzirnavas; Kalpu māja Nogales muižā; Kalpu māja Nurmuižā; Kalpu māja Pastendes muižā; Kalpu māja Valdgales muižā; Kalpu māja Vandzenes muižā; Klēts Nurmuižā; Klēts Valdgales muižā; Klēts, Ģibuļu pagasta Līkumos; Klopenes kapu zvanu tornis, Laucienes pagasts; Krogs Nogales muižā; Krogs Vandzenes muižā; Kungu māja Stendes muižā; Kungu māja Vandzenes muižā; Kupfera kapliča; Ķieģeļu mūra tilts Vandzenes muižā; Līvu tautas nams; Lustūzis – klēts Valdgales muižā; Mazirbes mācītājmuižas mācītājmāja; Mērsraga luterāņu baznīca; Nogales muižas apbūve; Nurmuižas apbūve; Nurmuižas luterāņu baznīca; Palīgēkas (2), Valdemārpils, Ezera iela 1; Parks Nogales muižā; Parks Stendes muižā; Parks Vandzenes muižā; Parks, Dundaga, Pils iela 12; Pastendes muižas apbūve; Pārvaldnieka māja Pastendes muižā; Pedvāles muižu komplekss; Pils Nogales muižā; Pils Nurmuižā; Pils Pastendes muižā; Ratnīca Stendes muižā; Sabiles luterāņu baznīca; Sabiles mācītājmuižas apbūve; Sabiles sinagoga; Saimniecības ēka, Ģibuļu pagasta Līkumos; Saimniecības ēkas (2) Pastendes muižā; Siera tornis Valdgales muižā; Sinagoga, Valdemārpils, Ezera iela 1; Spāres luterāņu

	baznīca; Stallis Nogales muižā; Stalli (2) Stendes muižā; Stendes luterāņu baznīca un kapliča; Stendes muižas apbūve; Strazdes luterāņu baznīca; Talsu luterāņu baznīca; Valdemārpils luterāņu baznīca; Valdemārpils sinagogas apbūve; Valdgales muižas apbūve; Vandzenes muižas apbūve; Vecā pils Stendes muižā; Vējdzirnavas Valdgales muižā; Zemnieku sēta "Līkumi" Ģibuļu pagasts, Līkumos; Zirgu stallis Nurmuižā; Zirgu stallis Vandzenes muižā.
Arheoloģijas pieminekļi (106)	<u>Abavas pagastā:</u> Āžu kalniņš - senkapi, Ezernieku senkapi, Ģedertu senkapi, Jaunmāju viduslaiku kapsēta, Kliņģu senkapi, Brasliņu senkapi, Lazdu kalniņš - senkapi, Mazvalgales senkapi, Priēžleju viduslaiku kapsēta, Rumbas pilskalns, Strautiņu senkapi, Tojātu apmetne un senkapi, Valgales Baznīcas kalns - kulta vieta, Valgales pilskalns, Valgales senkapi, Veģu senkapi, Zunnu senkapi, <u>Ārlavas pagastā:</u> Bašķiņkalns - pilskalns; Birznieku Velna laiva – senkapi, Klāšu viduslaiku kapsēta, Ozolu Svētkalns - kulta vieta, Zošukroga viduslaiku kapsēta ar krustakmeni, <u>Dundagas pagastā:</u> Dāvida pils - pilskalns, Dundagas baznīcas senkapi, Dundagas pilskalns, Dundagas viduslaiku pils, Dzegužkalēju senkapi, Lernieku senkapi, Jauncelmu viduslaiku kapsēta, Kalna dārzs - pilskalns, Kaņķumu senkapi, Lauku senkapi, Pagrabkalns - senkapi, Pāces Elku kalns - kulta vieta, Pāces pilskalns, Puiša kalns - pilskalns, Upesvagaru senkapi, <u>Ģibuļu pagastā:</u> Māras kambaru alas - kulta vieta, Muneju senkapi (Sudrabkalniņš), Spāres pilskalns, Strautmaļu viduslaiku kapsēta, <u>Īves pagastā:</u> Kalnkalēju senkapi, Oškalnu senkapi (Zviedru kapi), <u>Kolkas pagastā:</u> Košraga senkapi (Mēra kapi), Mazirbes viduslaiku kapsēta, Pitraga viduslaiku kapsēta, Saunaga viduslaiku kapsēta (Veckapu kalns), Žonaku senkapi, <u>Laidzes pagastā:</u> Krojvalku viduslaiku kapsēta (Elku kapi), Krūmešu viduslaiku kapsēta, Kūlu viduslaiku kapsēta, Sviķēnkalns - senkapi, <u>Laucienes pagastā:</u> Kalnenieku senkapi, Kapurkalns - senkapi, Kauliņu viduslaiku kapsēta (Zviedru kapi), Laukstibu viduslaiku kapsēta (Elku kapi), Mežītes Elkukalns - kulta vieta, Mežītes pilskalns ar apmetni, Milzu kalns - pilskalns, Mīļaju senkapi (Kapeņu kalniņš), Nurmuižas viduslaiku pils, Odres Velna akmens un ozols - kulta vieta, <u>Lībagu pagastā:</u> Andumu ozols - kulta vieta, Dziļleju senkapi, Kāravkalns - pilskalns, Ķīļu senkapi, Lejaslāču senkapi, Lejaslāču viduslaiku kapsēta (Zviedru kapi), Stendes muižas senkapi, Vanagkalns (Upurkalns) - kulta vieta, Vecčumalu senkapi, Zaļkalnu senkapi, Zviedru senkapi, <u>Lubes pagastā:</u> Bīlavu Velna laiva - senkapi, Mušiņu Velna laiva - senkapi, <u>Mērsraga pagastā:</u> Svētmeitas akmens - kulta vieta, Velna

	akmens <u>Rojas pagastā:</u> Baķu Baznīcas kalns - kulta vieta, Pūrciema apmetne, Rojas senkapi, Tromeļa pils - viduslaiku nocietinājuma vieta, <u>Sabilē:</u> Kortu viduslaiku kapsēta, <u>Sabilē:</u> Sabiles Krievu kapi - senkapi, Sabiles pilskalns ar senpilsētu, Sabiles viduslaiku pils vieta, <u>Strazdes pagastā:</u> Galtenes Svētavots - kulta vieta, Ilbatu senkapi (Zelta kalniņš), Krūmiņu senkapi (Priežu kalniņš), Ratnieku Elka kalns - kulta vieta, Strazdes Baznīcas kalns - kulta vieta, Strazdes pilskalns, Strazdes senkapi (Lēcu kalniņš), Vecboču viduslaiku kapsēta, <u>Talsos:</u> Talsu pilskalns ar senpilsētu, Talsu senkapi, Talsu viduslaiku pils (Dzirnavkalns), Vilkumuižas ezera senkapi, <u>Valdemārpilī:</u> Dupurkalns - pilskalns, Valdemārpils Elku liepa - kulta vieta, <u>Valdgales pagastā:</u> Lauksargu senkapi, <u>Valdgales pagastā:</u> Ošbiržu senkapi, <u>Vandzenes pagastā:</u> Basu Vilkatu akmens - kulta vieta, Krauju Lielais akmens - kulta vieta, Mantinieku senkapi (Druviņu kalniņš), Tīrumu viduslaiku kapsēta.
--	--

Talsu novadā ir vienpadsmit muzeji un septiņas kolekcijas, kas apskatei piedāvā dažādas izstādes, kā arī tematiskas kolekcijas:

1. Talsu novada muzejs, K. Mīlenbaha iela 19, Talsi
2. Latvijas Lauksaimniecības muzejs, Celtnieku iela 12, Talsi
3. Militārā kolekcija, "Māzeri", Mundigciems, Lībagu pagasts
4. Auto - moto ekspozīcija "Draudzība", Ārlava
5. Ugunsdzēsības materiālu kolekcija, "Rezidence", Vandzene
6. Pedvāles mākslas parks, Sabile
7. Koka rotaļlietu muzejs, Kuldīgas iela 1, Sabile
8. Mākslas dārzs "Nekurienes vidū", "Vijolītes", Abavas pagasts
9. Kubalu skola—muzejs, Saustere, Dundagas pagasts
10. Kolkas Lībiešu saietā nams, "Pastnieki", Kolka
11. Lībiešu tautas nams, Mazirbe
12. Lībiešu etnogrāfiskā kolekcija muzejklētī, "Mazirbes skola", Mazirbe
13. Meža dzīvnieku ragu kolekcija, "Purvziēdi", Vaide
14. Vecmuiža – novada vēstures liecību kolekcija, "Ievlejas", Dundaga
15. Rojas Jūras zvejniecības muzejs, Selgas iela 33, Roja
16. Rojas Jūras zvejniecības muzeja filiāle Kaltenes klubs, Kaltene
17. *Andres el Leton* piemiņas māja, "Zuši", Kaltene
18. Muzejs "Saieta nams", "Priedes", Rožu iela 16, Mērsrags

Talsu novadā apmeklētājiem pieejamas astoņas pils un muižas:

1. Nurmuiža, Laucienes pagasts
2. Dižstendes muižas Bruņinieku pils, Dižstende, Lībagu pagasts
3. Valdgales dzirnavas, Valdgales pagasts

4. Lielvirbu muiža, Abavas pagasts
5. Spāres muiža, Ģibuļu pagasts
6. Tiņģeres muiža, Īves pagasts
7. Strazdes muiža, Strazdes pagasts
8. Dundagas pils, Pils iela 14, Dundaga

Talsu novadā atrodas divdesmit astoņi vēsturiskie dievnami:

1. Talsu evaņģēliski luteriskā baznīca
2. Talsu Romas katoļu baznīca
3. Talsu baptistu baznīca
4. Stendes evaņģēliski luteriskā baznīca
5. Sabiles evaņģēliski luteriskā baznīca
6. Valdemārpils evaņģēliski luteriskā baznīca
7. Ārlavas evaņģēliski luteriskā baznīca
8. Spāres evaņģēliski luteriskā baznīca
9. Strazdes evaņģēliski luteriskā baznīca
10. Nevaikenas (Virbu) vecticībnieku baznīca
11. Iģenes evaņģēliski luteriskā baznīca
12. Dārtes evaņģēliski luteriskā baznīca
13. Balgales evaņģēliski luteriskā baznīca
14. Nurmē evaņģēliski luteriskā baznīca
15. Leprozorija evaņģēliski luteriskā baznīca
16. Dzedru Mārtiņa evaņģēliski luteriskā baznīca
17. Ķūļciema Sv. Arsēnija pareizticīgo baznīca
18. Dundagas evaņģēliski luteriskā baznīca
19. Mazirbes evaņģēliski luteriskā baznīca
20. Kolkas evaņģēliski luteriskā baznīca
21. Kolkas katoļu baznīca
22. Kolkas pareizticīgo baznīca
23. Pitraga baptistu baznīca
24. Rojas evaņģēliski luteriskā baznīca
25. Ģipkas evaņģēliski luteriskā baznīca
26. Kaltenes evaņģēliski luteriskā baznīca
27. Mērsraga evaņģēliski luteriskā baznīca
28. Mērsraga baptistu baznīca

Desmit amatnieku darbnīcas, kuras uzņem apmeklētājus un piedāvā radošās nodarbības:

1. Keramiķu darbnīca "Ciparnīca", Lielā iela 30, Talsi
2. Elītas Blumbahas "Galerija Art", Lielā iela 41, Talsi
3. "Sun Lap" radošās ballītes, Lielā iela 33, Talsi
4. Ārlavas bānītis Amatnieka sētā "Kauliņi", Ārlavas pagasts
5. Rotkaļa Harija Jaunzema darbnīca, Ventpils iela 20, Sabile
6. Meistardarbnīca "Cimdiņi", Rīgas iela 25, Sabile
7. Rokdarbu lāde, Pilskalns iela 5, Sabile
8. Mārtiņa koku fabrika, "Cerības", Vandzenes pagasts

9. Pāces vilnas fabrika, "Vilnas fabrika", Pāce
10. Pāces vilnas šūšanas darbnīca, Pils iela 1, Dundaga

Liela nozīme kultūras tūrismā ir pasākumiem, festivāliem un dzīvesstila, tradīciju pasākumiem, kas piesaista tūristus. Daļa novada pilsētu un pagastu kultūras centri un kultūras centri – muižas, ir kļuvuši atpazīstami novada un reģiona mērogā (dažkārt – valsts un starptautiskā) ar inovatīviem, atrašanās vietas kolorītam raksturīgiem pasākumiem: Nurmuižas dienas Laucienē, Mazie operas svētki Laidzē, Tautas deju kopkoncerti Pastendē, Vīna svētki Sabilē, Rūķu burziņš Strazdē, Legendu nakts muižās un Dundagas pilī, Sklandraušu festivāls Dundagā, Slīteres ceļotāju dienas, Zvejnieksvētki un Jūras svētki, Lībiešu svētki, Mājas kafejnīcu dienas, Kino, mākslas un kultūras festivāls "Roja`L", Senās uguns nakts, Bākas ielas svētki, "Sveika, jūra!" - dziedātāju, deļotāju festivāls, brīvdabas estrādes "Jēgerleja" vasaras sezonas atklāšana un citi.

Novada pilsētās un pagastos vēsturiski, reizi gadā tiek organizēti pilsētas vai pagasta svētki. Izņēmums ir Sabiles pilsēta, kurā reizi gadā, jūlija mēneša pēdējā nedēļā, tiek rīkoti Sabiles Vīna svētki.

Talsu pilsētā lielākie pasākumi – Talsu pilsētas svētki, Dižmāras gadatirgus, , "Ārpasaules mūzika Tiguļkalnā", FIA Eiropas rallija čempionāta posms Talsos.

Kultūras piedāvājuma daudzveidību Talsos veido tradicionālie kultūras pasākumi: martā jauniešu diena "Kopā esam, darām, varam", aprīlī un maijā Mākslas dienas un Žaņa Sūniņa prēmijas pasniegšana, Kārļa Ferdinanda Amendas Mūzikas svētki un starptautiskais stīgu izpildītāju konkurss, maijā Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas gadadienai veltītie pasākumi, Starptautiskais akadēmiskās dziedāšanas un vokālo ansambļu konkurss, Grāmatu svētki, Ģimenes diena, Muzeju nakts, septembrī Zinību dienas pasākumi – pirmās skolas dienas svētki, novembra beigās vai decembra sākumā – Lielās egles iedegšana, decembrī -svētku pasākumi visā novada teritorijā.

Piekrastes teritorijā ir iespējas veiksmīgai magnētpasākumu organizēšanai, izmantojot Rojas brīvdabas estrādes un brīvdabas estrādes "Jēgerleja" iespējas.

Gada laikā tūrisma informācijas centri organizē dažādus pārgājienus, orientēšanās, izaicinājumus, tūres un citus pasākumus un aktivitātes tūristu piesaistei.

2.2.3.3. Veselības tūrisma piedāvājums

Veselības tūrisms ir tūrisma veids, kura mērķis ir organisma vispārējā stāvokļa un labsajūtas uzlabošana, profilakse, ārstēšana un rehabilitācija, izmantojot arī dabas dziednieciskos resursus (LR Tūrisma likums).

Veselības tūrisms iekļauj labsajūtas un medicīnas tūrismu.

Talsu novada teritorijā nav kvalitatīva piedāvājuma, kas atbilstu medicīnas tūrisma kategorijai, tomēr novada teritorijā ir gana plašs piedāvājums labsajūtas uzlabošanai. Viena no būtiskākajām novada priekšrocībām ir garā jūras piekraste, ko cilvēki nereti izmanto, lai atpūstos un relaksētos vasaras periodā, kā arī novadā esošie ezeri, kuru tuvumā tūristi labprāt apmetas. Novada teritorijā ir plašs brīvdienu māju piedāvājums, kas atrodas klusās lauku teritorijās ar baseina vai pirts iespējām, kur gūt mieru no ikdienas steigas.

Talsu novada tūrisma piedāvājums labsajūtas uzlabošanai: Labsajūtas centrs Talsos (pirts, baseins), Camping milk (pirts, Usmas ezers), "Atmodas" (baseins un pirts), Lielvirbu muiža (pirts),

Laumas (pirts, pirtnieks), "Ūdensdzirnavas" (pirts, baseins), Floating sauna Ogle (pirts ezera vidū, pirts rituāls), atpūtas kempings "Usma" (pirts, Usmas ezers), mucu kempings "Ezermalā" (pirts, Sasmakas ezers), brīvdienu māja "Audas" (pirts), viesu nams "Uguņciema dzirnavas" (pirts), atpūtas komplekss "Godeļi" (pirts), brīvdienu māja "Bandenieki" (pirts, bišu gultas), brīvdienu māja "Imantas" (pirts), Atpūtas vieta "Rodas" (pirts, Spāres ezers), viesu nams "Pie Ābelītes", brīvdienu māja "Vijoles", viesu nams "Rambules" (pirts, baseins), Nurmuižas pils, viesu nams "Vizbulītes" (pirts), brīvdienu māja "Ezerkrasti" (pirts), lauku māja "Dambji" (pirts, Uguņciema ezers), rančo "Gobas" (pirts, kubls), lauku māja "Ēmužas" (pirts), visu nams "Vidi" (pirts), brīvdienu māja "Alīnas" (baseins, pirts), atpūtas komplekss "rezidence Kurzeme" (pirts), brīvdienu māja "Graši", viesu nams "Bez dubenī" (pirts, baseins), brīvdienu māja "Tiguļkalns" (pirts), "Vieta Tavai atpūtai" (peldbaseins, pirts), «Ziedkalni», brīvdienu māja Dūmelē (pirts, SPA procedūras), «Annes», brīvdienu māja Pācē (pirts), Atpūtas komplekss "Apartamenti Dundaga XXL" (pirts, baseins), pirts "Vecskriveri" (pirts), Viesu nams "Pūpoli" (sauna) viesu nams un kempings "Kalēji" (vasaras pirts), Lībiešu mājas "Stūrīši-Branki" (pirts aprīlis – novembris), pirts māja "Dzelmes" (pirts), Lauku māja "Jauntilmači" (pirts), Brīvdienu māja un kempings "Pītagi" (pirts ar baseinu), kempings "Purvziedi" (pirts), mobilā pirts Kolkasragā, Viesu nams "Vītoli" (pirts), Viesu nams "Lēveri" (pirts, baļļa, pirtnieka pakalpojumi), viesu nams "Pilava" (pirts, pirtnieks), atpūtas vieta "Raudiņi" (pirts, pirtnieks), kempings "Melnšils" (pirts, baļļa), lauku māja "Klētņieki" (pirts), brīvdienu mājiņas "Green Valley" (baļļa), brīvdienu māja "Dīķmalas" (pirts, baļļa), "Seaside apartments" (pirts), viesu nams "Upe" (pirts, SPA procedūras), viesu nams "Vētras" (pirts), "Bāliņi" (pirts, kubls), "Ragakrasts" (pirts, kubls), "Priežlejas" (pirts, kubls), "Piparmētras" (pirts), "Cerību liedags" (kubls), KublsBubls (pārvietojams, izīrējams kubls).

2.2.3.4. Darījumu tūrisma piedāvājums

Darījumu tūrisms ir tūrisma veids, kurā ceļojuma galvenais nolūks ir dienesta uzdevumu un darījumu kārtošana, komercdarbības jautājumu risināšana, kā arī zināšanu un profesionālās pieredzes papildināšana, piedaloties konferencēs, sanāsmēs, izstādēs vai cita veida pasākumos. Darījumu tūrisma piedāvājuma attīstība ceļojumu galamērķos galvenokārt saistīta ar starptautisku pasākumu (starptautiska līmeņa tikšanās, konferences, kongresi) un motivējošo ceļotāju piesaisti (Latvijas tūrisma attīstības rīcības plāns 2021. – 2027.gadam).

Talsu novada piedāvājums darījuma tūrisma segmentā ir vājš. Novada teritorijā ir atsevišķas vietas, kas spēj pilnībā vai daļēji nodrošināt darījuma tūrisma prasības. Jēdziens "darījumu tūrisms" ietver gan konferenču, kongresu, semināru un samitu organizēšanu un uzņemšanu, gan dažādu citu korporatīvo pasākumu rīkošanu un koordinēšanu.

Talsu novada piedāvājums darījuma tūrismā: Lielvirbu muiža, atpūtas parks "Laumas", "Ūdensdzirnavas", atpūtas un tūrisma centrs "Spāre", Nurmuižas pils, Viesnīca "Mežmāja", Atpūtas komplekss "Rezidence Kurzeme", Dundagas pils, Kolkas Lībiešu saietas nams, Mazirbes skola, Mazirbes Jūrmāja, Mazirbes tautas nams, Kolkas Tautas nams, Mazirbes muzejklēts, Mazirbes mācītājmuižas rekolekciju centrs, Sporta un atpūtas centrs "Dzintarkrasts", Žocenē, atpūtas centrs "Otra Puse", viesu nams "Upe", viesu nams "Akmens stāsti", Kaltenes klubs, "Amoliņi"- viesu nams (konferences, semināri, naktsmītnes), "Cerību Liedags", "Saules kempings", Mērsraga ostas biznesa centrs. Tāpat semināru un konferenču nomai pieejama pašvaldības infrastruktūra.

2.2.3.5. Ēdināšanas pakalpojumu piedāvājums

Talsu novadā ir pietiekami plašs – gan novada centrā, gan ārpus tā, ēdināšanas pakalpojumu piedāvājums, turklāt pakalpojumi pieejami cilvēkiem ar dažādām gaumēm un finansiālajām iespējām. Kopā pieejami 52 pakalpojumu sniedzēji, no kuriem daļa darbojas tikai vasaras sezonā.

Ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji Talsu novadā.

Atrašanās vieta	Ēdināšanas uzņēmums
Talsu pilsēta (22)	1. Kafejnīca "Pannas" 2. A/S "Talsu Autotransports" ēdnīca 3. Ēdnīca-kafejnīca "Kursa" 4. Kafejnīca "Jazz Cafe" 5. Kafejnīca "Stūrītis" 6. Kafejnīca "Bīne" 7. Kafejnīca "Kolumbīne" 8. Kafejnīca "Bistro Štelle" 9. Kafejnīca "Bella" 10. Bistro, kebabnīca "Alanya" 11. Konditoreja "Maizes nams" 12. Konditoreja "Piena sēta" 13. Konditoreja "Māsas" 14. Picērija "Stenders pica" 15. Kafejnīca "Arto" 16. Talsu restorāns 17. Cafe "Talsu hokeja klubs" (ziemas sezonā) 18. "Vecpilsēta" 19. "Talsu kebabs" 20. MAD house sushi 21. Konditoreja "Eserika" 22. Kafijas namiņš "Ie-pauzē!"
Sabile (1)	23. Resto Terasē
Abavas pagasts (1)	24. Kafejnīca "Plostkrogs"
Laidzes pagasts (1)	25. Kafejnīca "Ķīvišķkrogs"
Laucienes pagasts (2)	26. Kafejnīca "Galdiņ' klājies!" 27. Nurmuižas restorāns
Lībagu pagasts (1)	28. Kafejnīca "Kuršu krogs"
Stende (2)	29. Kafejnīca "Lāsīte" 30. Kafejnīca "Pagrabiņš"
Strazdes pagasts (2)	31. Kafejnīca "Serpentīns" 32. Viesu nams "Ūdensdzirnavas" 33. Veikals, kafejnīca "Road house"
Īves pagasts (1)	34. Laumu dabas parks (vasaras sezonā)
Dundagas pagasts (1)	35. Bistro "Vecā pirts"

Kolkas pagasts (5)	36. Vasaras kafejnīca "Divjūriņas" 37. Vasaras kafejnīca-restorāns "Zīriņi" 38. Vasaras kafejnīca pie Ēvažu stāvlaukuma "Smilšu krupīts" 39. Vasaras kafejnīca "Tēriņš" Pitragā 40. Vasaras kafejnīca Lībiešu tautas namā
Rojas pagasts (10)	41. Restorāns un atpūtas centrs "Otra Puse" 42. Kafejnīca Rojas autoostā 43. Kafejnīca – veikals "Ķipītis" 44. Restorāns–bārs "Mare" (vasaras sezonā) 45. Vasaras kafejnīca "Beach bus" 46. Kafejnīca "Caurlaide" 47. Restorāns "Dzintarkrasts" (vasaras sezonā) 48. Krogs "Melnšils" 49. Restorāns "Akmens stāsti" 50. Krodziņš "Rēderi" (vasaras sezonā)
Mērsraga pagasts (2)	51. Viesu nams, kafejnīca "Vētrasputns" 52. Kafejnīca "Kreses"

2.2.3.6. Naktsmītņu piedāvājums

Tūrisma informācijas centri apkopojuši informāciju par 151 naktsmītni ar kopējo izmitināšanas kapacitāti – 2917 gultasvietas, kas aktīvi tiek popularizētas tūrisma vietnēs un drukātajos izdevumos.

Naktsmītnes Talsu novadā

Atrašanās vieta	Naktsmītnes (vietu skaits)
Talsi (7)	1. Viesnīca "Talsi" (90) 2. Viesu nams "Saule" (16) 3. Dienesta viesnīca "Krauzers" (17) 4. Brīvdienu māja "Tiguļkalns" (2) 5. Brīvdienu māja "Vijoles" (10) 6. Kalēju ielas rezidence (10) 7. Apartamenti Nr.33 (8)
Balgales pagasts (2)	8. Viesu nams "Lielzeltiņu observatorija" (15) 9. Kempings "Pērkonzirgi" (10)
Ģibuļu pagasts (16)	10. Viesnīca "Aldari" (17) 11. Kempings "Eko atpūta" (4) 12. Jauniešu mītne "Spāres muiža" (10) 13. Kempings "Vecceplī" (50) 14. Kempings "Rodas" (10) 15. Viesu nams "Spāre" (33) 16. Atpūtas kempings "Usma" (10) 17. Kempings "Camping Milk" (8) 18. Atpūtas komplekss "Godeļi" (52) 19. Tūrisma un atpūtas komplekss "Bukdangas" (80) 20. Brīvdienu māja "Madaras" (8) 21. Brīvdienu māja "Kalves" (49) 22. Rančo "Gobas" (12)

	23. Lauku māja "Dravnieki" (5) 24. Brīvdienu māja "Imantas" (8) 25. Floating sauna Ogle (2)
Īves pagasts (1)	26. Viesu nams, kempings "Laumas" (33)
Laucienes pagasts (2)	27. Viesnīca, mācību centrs "Mežmāja" (50) 28. Viesnīca "Nurmuiža" (30)
Lībagu pagasts (8)	29. Viesnīca "Kuršu krogs" (14) 30. Brīvdienu māja "Alīnas" (20) 31. Viesu nams "Mežvidi" (18) 32. Brīvdienu māja "Ausmas" (4) 33. Viesu nams "Bez dubenī" (12) 34. Viesu nams "Kamparkalns" (12) 35. Viesu nams "Pie Ābelītes" (14) 36. Viesu nams "Vizbulītes" (22)
Sabile un Abavas pagasts (3)	37. Viesu nams "Rambules" (10) 38. Lielvirbu muiža un viesu nams "Lielvirbi" (32) 39. Viesu nams "Sendzirnavas" (15)
Strazdes pagasts (3)	40. Jauniešu mītne "Strazdes muiža" (10) 41. Viesu nams "Rezidence Kurzeme" (150) 42. Viesu nams "Ūdensdzirnavas" (52)
Valdemārpils un Ārlavas pagasts (4)	43. Atpūtas vieta, kempings "Dunduriņi" (8) 44. Mucu kempings "Ezermala" (12) 45. Viesu nams "Vidi" (40) 46. Brīvdienu māja "Ezerkrasti" (15)
Valdgales pagasts (1)	47. Brīvdienu māja "Bandenieki" (6)
Vandzenes pagasts (6)	48. Lauku māja "Ēmužas" (45) 49. Viesu nams "Uguņciema dzirnavas" (14) 50. Brīvdienu māja "Mēnesnīcas" (10) 51. Brīvdienu māja "Graši" (4) 52. Lauku māja "Dambji" (17) 53. Brīvdienu māja "Audas" (9)
Dundagas pagasts (7)	54. Atpūtas komplekss "Apartamenti Dundaga XXL" (9) 55. Dundagas pils (28) 56. Viesu nams "Jaunemari" (22) 57. Viesu nams "Pūpoli" (8) 58. Brīvdienu māja "Pasaku namiņš", viesu nams „Jūras sapņi” (50) 59. Brīvdienu māja "Annes" (10) 60. Brīvdienu māja "Ziedkalni" (24)
Kolkas pagasts (26)	61. Lauku māja "Jaunklāvi" (8) 62. Brīvdienu māja "Kastulgi" (3) 63. Brīvdienu mājas "Stūrīši-Branki" (15) 64. Kempings "Jūrmalnieki" (20) 65. Viesu nams, kempings "Kalēji" (28) 66. Dzīvojamais vagoniņš "Vecvalgani" (10) 67. Brīvdienu mājas "Jūvgumegi" (14) 68. Brīvdienu māja Jūras māja "Dzelmes" (23) 69. Kempings "Strautmaļi" (50) 70. Viesu nams, kempings, brīvdienu mājas "Pītagi" (50)

	71. Lauku māja "Jauntilmači" (4) 72. Kempings "Pie Andra Pitragā" (12) 73. Brīvdienu māja "Alpi" (6) 74. Brīvdienu māja "Vecvalki" (5) 75. Brīvdienu māja "Zemeņlauki" (6) 76. Brīvdienu mājas "Nītaigā" (18) 77. Kempings "Purvziedi" (13) 78. Mucveida mājiņu kempings "Saules mājas" (10) 79. Brīvdienu mājas, kempings "Ūši" (13) 80. Brīvdienu māja "Mežalauki" (11) 81. Brīvdienu mājas "Kolka", "Vārpas" un "Sapņi" (14) 82. Brīvdienu namiņi, Atpūtas bāze "Krogi" (4) 83. Dzīvoklis "Dzintarkrasti" (4) 84. Viesu nams "Vītoli" (30) 85. Kempings "Piejūras namiņš" (2) 86. Viesnīca "Zīriņi" (30) 87. Brīvdienu mājas "Nigliņi"
Rojas pagasts (44)	88. Viesnīca "Roja" (36) 89. Viesnīca "Mare" (55) 90. Jauniešu mītne "Ķipītis" (20) 91. Jauniešu mītne "Mare" (50) 92. Viesnīca "Rojas pērle" (30) 93. Viesu nams "Upe" (19) 94. Viesu nams "Dana" (19) 95. Brīvdienu māja "Re, paradīze" (2) 96. Viesu nams "Pilava" (8) 97. Brīvdienu māja "Rojas Rodes" (2) 98. Brīvdienu māja "Priežkalni" (6) 99. Brīvdienu māja "Rozes" (5) 100. Brīvdienu māja "Silupes" (4) 101. Seasideapartments (20) 102. Viesu nams "Štīmers" (35) 103. Brīvdienu māja "Dīķmalas" (8) 104. Telšu vietas Rojā (20) 105. Viesu nams "Vētras" (30) 106. Viesu nams, kempings, mucu mājiņas "Melnsils" (94) 107. Trommeļa brīvdienu mājiņas - kempings (16) 108. Brīvdienu māja "Kāpas" (6) 109. Brīvdienu māja "Brāļtīrumi" (8) 110. Lauku māja "Klētnieki" (19) 111. Kempings "Plaucaki" (27) 112. Trommeļa kempinga mājiņas (22) 113. Kempinga mājiņa "Joki" (2) 114. Apartamenti „Joki” (4) 115. Atpūtas un sporta komplekss "Dzintarkrasts" (86) 116. Brīvdienu mājas "Green Valley" (26) 117. Brīvdienu māja "Vecmuižas" (10) 118. Viesu nams "Vanaturs" (10) 119. Viesu nams "Zivtiņi" (35)

	120. Viesu nams "Jūras māja Kaltene" (6) 121. Viesu nams "Luči" (6) 122. Brīvdienu māja "Cīrulīši" (3) 123. Brīvdienu māja "Vīnkalni" (8) 124. Brīvdienu mājas "Raudiņi" (24) 125. Viesu nams "Akmens stāsti" (16) 126. Viesnīca "Rēderi" (27) 127. Viesu nams "Lēveri" (10) 128. Kempings "Tāti" (20) 129. Brīvdienu māja "MAAJO"(6) 130. Brīvdienu māja "Birzītes"(10) 131. Atpūtas vieta "Vasaroši" (6)	
Mērsraga pagasts (20)	132. Viesu nams "Vētrasputns" (10) 133. Brīvdienu māja "Jaunbodnieki" (21) 134. Hostelis jahtu centrā "Mērsrags" (10) 135. Piejūras namiņi "Ragakrasts" (21) 136. Brīvdienu māja "Piparmētras" (6) 137. Viesu nams "Amoliņi" (12) 138. Brīvdienu māja "Zālītes" (8) 139. Brīvdienu māja "Sauleskrasti" (6) 140. Kempings "Saules kempings", brīvdienu māja "Saules māja" (20) 141. Brīvdienu mājas "Cerību Liedags" (6) 142. Kempings "Noras" (24) 143. Apartamenti "Ragaviesis" (7) 144. Brīvdienu māja "Bāliņi" (12) 145. Brīvdienu māja "Kalvāni" (9) 146. Apartamenti "Priežlejas" (6) 147. Atpūtas nams "Vējš šūpolēs" (5) 148. Apartamenti "Nāriņa" (6) 149. Viesu nams "Bērzlejas" (4) 150. Kempings "Stieres" (50) 151. Atpūtas bāze "Lūši" (22)	
Kopā	Naktsmītnes – 151	Vietu skaits - 2917

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes apkopotajiem datiem uz 2022.gadu bijušo Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu teritorijās tiek apkopota informācija par 30 viesnīcām un viesu namiem. Tas saistīts ar metodoloģiju, jo oficiālajā statistikā netiek apkopotas tūrisma mītnes, kas darbojas sezonāli un tās, kurās ir mazāk par 8 numuriem. Līdz ar to reālais tūristu skaits ir lielāks, turklāt šajā statistikā netiek ņemti vērā vienas dienas ekskursanti un tie, kuri nakšņo pie draugiem un radniekiem. Precīzāku nozares statistiku būtu iespējams iegūt, apkopojot mobilo tālrunu lietotāju datus, kas ir valsts mēroga nākotnes projekts.

Viesnīcās un citās tūristu mītnēs apkalpoto personu skaits	2017	2018	2019	2020	2021
Dundagas novads					
Apkalpotās personas	3 862	6 164	5 717	5 477	4 408
Apkalpotie ārvalstu viesi	1546	2793	2580	2253	825
Mērsraga novads					

Apkalpotās personas	1961	1295	1319	1671	1346
Apkalpotie ārvalstu viesi	415	331	503	327	99
Rojas novads					
Apkalpotās personas	13 440	12 464	18 575	16 731	22 072
Apkalpotie ārvalstu viesi	4432	5164	5882	4776	2809
Talsu novads					
Apkalpotās personas	12 087	12 874	9 902	6 745	9 122
Apkalpotie ārvalstu viesi	1463	1638	1513	650	442

2018. gadā uzskaitītajās naktsmītnēs apkalpotas 32 797 personas, no tām 9926 ārvalstnieku, 2019. gadā 35 513 (10 478 ārvalstnieku), savukārt 2020. gadā kopējais nakšņotāju skaits samazinājies par aptuveni 13% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un bijis 30 624 (8006 ārvalstnieku), 2021. gadā apkalpoto personu skaits audzis un sasniedzis 36 948, tomēr būtiski samazinājies apkalpoto ārvalstnieku skaits, (4175 ārvalstnieku) tas saistāms ar COVID pandēmiju un pasīvo ceļošanu. Cilvēki daudz vairāk izmantoja savā valstī pieejamos pakalpojumus un mazāk ceļoja.

2.2.3.7. Citi tūrisma objekti

Dārzi, audzētavas

1. Dienliliju dārzs, "Mierkalni", Laucienes pagasts
2. Sabiles Vīna kalns, Kalna iela, Sabile
3. Ziemciešu audzētava "Puķu lauki", "Palejas", Laidzes pagasts
4. Lielogu dzērveņu audzētava "Piesaule", "Sārāji", Ārlavas pagasts
5. Integrētais augļu dārzs "Kurzemnieki", Lībagu pagasts
6. SIA "Lubeco", augļu sukādes, zemenes, Centra aleja 20, Lubezere
7. Z/S "Čukuriņi", Miegūze, Laidzes pagasts
8. SIA "Jaunemari", Pāces iela 19, Dundaga
9. "Amales", Dundaga
10. Bioloģiskās saimniecības "Jumari", Valpene
11. Krūmmelleņu audzētāji, "Paegli", Rude
12. Svaigas dārza ogas, Ezera iela 14, Mērsrags

Bākas, observatorijas

1. Lielzeltiņu observatorija, "Lielzeltiņi", Balgales pagasts
2. Šlīteres bāka un Dabas izglītības centrs "Slītere", Dundagas pagasts
3. Kolkas bāka jūrā un vecās bākas drupas Kolkasragā, Kolkas pagasts
4. Mērsrags bāka, Bākas iela 60, Mērsrags

Degustācijas, mājražotāji

1. Mājražotāju veikals "Talsu novada garša", Dundagas 8a, Talsi
2. "Caprine" kazas piena produktu degustācija, „Bērzi”, Vandzene
3. Graudaugu produktu degustācija, "Dižzemes", Dižstende
4. Siera un cepumu gatavošana "Ūdensdzirnavas", Strazdes pagasts
5. SIA "Green Hive", Roceži, Laidzes pagasts

6. Ainas maize, "Rugāji", Laidzes pagasts
7. Piena produktu degustācija, Z/S Purmaļi, Balgales pagasts
8. "Medņu medus", "Medņi", Ģibuļu pagasts
9. Bišu produkti, "Bandenieki", Valdgales pagasts
10. Dundagas Pienotavas veikals "Pienenīte", Pils iela 1, Dundaga
11. "Dundagas garšas" Dundagas tirgus laukumā, Pils iela 3A, Dundaga
12. Kazas piena un biškopības produkti Dundagas tirgū, Pils iela 3B, Dundaga
13. Degustācija "Pie Pūpola", „Pūpoli”, Dundaga
14. Medus produkti "Ziedkalni", Dūmele, Dundagas pagasts
15. Taizeļdzimtas ēdieni "Stūrīši", "Branki", Mazirbe
16. Tradicionālie Lībiešu ēdieni, "Ūši", Kolka
17. Kulinārā meistarklase "Piejūras garša", "Raudiņi", Kaltene
18. Dažādu medus produktu iegāde, "Liepziedi", Kaltene
19. "Cīrulīšu" mājas vīns un zivju kulinārija, "Cīrulīši", Kaltene

Zivju produkcija

1. "Pie Andra Pitragā", „Krogī", Pitrags
2. "Pūpoli", Kolka
3. "Jūrmalnieki", Mazirbe
4. "Sudrabkalni", Mazirbe
5. "Madaras", Mazirbe
6. Programma "Mielasts zvejnieku sētā", Jūras iela 6, Roja
7. "Zivju Bode", Selgas iela 1B, Roja
8. SIA "Kaltenes zivis", Kaltene
9. Kūpinātas zivis, Lielā iela 46, Mērsrags
10. Kūpinātas zivis, degustācijas, Upesgrīva

Vīna baudīšana

1. Vīna darītava "Vējkalnietis", "Mierkalni", Laucienes pagasts
2. Ģimenes vīna darītavas "Abavas", "Rinkules Zeltiņi", Abavas pagasts
3. Mājas vīna degustācija z/s "Drubazas", Abavas pagasts
4. "Sabiles Sidrs", Rīgas iela 22, Sabile
5. Sabiles Sidra Nams, Rīgas iela 11, Sabile
6. "Cīrulīšu mājas labumi", "Cīrulīši", Kaltene

Lauku sētas, dzīvnieku apskate

1. "Klaunu māja", "Straumēni", Jaunzemes, Ģibuļu pagasts
2. "Lāčplēši", Nogale, Ārlavas pagasts
3. Latviskā dzīvesziņa folkloras takā "Jāņkalni", Lībagu pagasts
4. Lauku sēta "Upeskalni", Ārlavas pagasts
5. Eksotisko dzīvnieku parks, Saules iela 14, Dundaga
6. Lauku sēta "Kļavnieki", Laukmuiža, Dundagas pagasts
7. Zirgaudzētava "Kalēji", Pāce
8. Saimniecība "Vētras", Rude

2.2.3.8. Aktīvā atpūta

Aktīvās atpūtas kontekstā liela nozīme ir velo un kājāmgājēju maršrutu infrastruktūrai. Lielu infrastruktūras projekti realizēti sadarbībā ar Kurzemes plānošanas reģionu "Central Baltic Cycling", kuru vietējās un starptautiskās nozīmes maršruti ir aktuāli un iecienīti, savukārt pēdējo gadu laikā lielu popularitāti vietējo un ārvalstu tūristu vidū izpelnījušies garās distances pārgājienu maršruti "Jūrtaka" un "Mežtaka", kuru galvenais iniciators ir lauku tūrisma uzņēmēju biedrība "Lauku ceļotājs".

Aktīvās atpūtas piedāvājums

1. Deviņkalnu disku golfa parks un mini golfs, Jaunatnes iela 7, Talsi
2. Katamarānu noma atpūtas vietā Nr.33, pirtiņa, Lielā iela 33, Talsi
3. Laivu un SUP noma "Airi pa gaisu", Rožu iela 5, Talsi
4. Lasersport Latvia, Celtnieku iela 1, Talsi
5. Distanču slēpošana, inventāra noma, K. Mīlenbaha 32a, Talsi
6. Talsu hokeja halle, Kalna iela 10a, Talsi
7. Slēpošanas trase "Kamparkalns", „Dziļlejas”, Lībagu pagasts
8. SUP dēļu noma "Walle group", Krasta iela, Valdemārpils
9. Peldbaseins "Vieta Tavai atpūtai", "Pirts", Laidze
10. Peintbols pie Jāņiem, „Darbnīcas-Pastari”, Balgale
11. Pērkonzirgu Meža skola, Balgale
12. Izbrauciens ar motorizētu plostu pa Abavu, Kalpaka iela, Jaunsabile
13. Laivu noma, Ventspils iela 17b, Sabile
14. Lidojums ar paraplānu, Sabile
15. Kajaku un kanoe laivu noma, Lāčplēša iela 9, Sabile
16. Disku golfa trase, Sabile
17. Virvju trase, kvadraciklu noma "Godeļpols", Ģibuļu pagasts
18. Jātnieku sporta klubs "Potenciāls", „Sūniņi-1", Spāre
19. Izjādes ar zirgiem, "Vēži", Laucienes pagasts
20. Laivošana līdz Kolkas bākai, Kolka
21. Atpūtas bāze "Krogī", Kolka
22. SUP, laivu noma "Vecais Taizels", Dundaga
23. Ekomedības, atpūta dabā, Dundagas pagasts
24. Laivošana pa Rojas upi, pontona noma, Jūras iela 1a, Roja
25. SUP piedzīvojumu noma "Spura", Jūras iela 1a, Roja
26. Izbraucieni ar jahtām no Rojas ostas, Ostas iela 1, Roja
27. Izjādes ar zirgiem, "Līči", Ģipka
28. Atpūtas un makšķerēšanas bāze "Pīlēni", Ezera iela 49, Mērsrags
29. Laivu noma atpūtas bāzē "Bebri", Ezera iela 45, Mērsrags
30. SUP, kajaku noma, Lielā iela 64, Mērsrags

Talsu novada velo infrastruktūras raksturojums un velo tūrisma piedāvājums

Velomaršrutu oficiāla apstiprināšana notiek sadarbībā ar Vidzemes tūrisma asociāciju, kas piešķir veloceļiem numerāciju, nosakot, kādas nozīmes veloceļš konkrētais ir (vietējas, valsts vai

nacionālas nozīmes). Talsu novada teritorijā atrodas divi Eiropas nozīmes velomaršruti *EuroVelo 10* un *EuroVelo 13* un septiņi vietējās nozīmes velomaršruti *EuroVelo 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559*, kā arī pieci tūrisma speciālistu veidoti velomaršruti un brīvdabas taka gar Rojas upi ar trīs dažāda garuma distancēm - 2,7 km un 15 km. Katrs no esošajiem maršrutiem ir atšķirīgs garumā, ar atšķirīgu segumu un grūtības pakāpi. Talsos un apkārtnē ir izbūvēti veloceļi *TALSI – PASTENDE* (līdz Talsu pilsētas robežzīmei) un *TALSI – DIŽSTENDE* (no Stendes ielas un no Rīgas ielas līdz pagriezienam uz Dižstendi). Citviet Talsu novada teritorijā veloceļi nav izbūvēti. Aktuāla ir velo satiksmes savienojumu attīstība no Talsu pilsētas uz pārējām novada pilsētām, Talsu piepilsētas ciemiem un tuvākajiem ciemiem.

STARPTAUTISKIE VELOMARŠRUTI

EuroVelo13 - maršruts iezīmē simbolisko robežu, ar kuru "aukstā kara" gados Eiropa bija sadalīta divās daļās, un 10 tūkstoš kilometru garumā dod iespēju iepazīt tūrisma apskates objektus, kuri ir autentiska liecība par pusgadsimtu ilgušo drūmo laiku.

EuroVelo 13 maršruts Kurzemē ved gar jūras krastu 375 km garumā un daudzviet pārklājas ar maršrutu *EuroVelo 10*. Maršruts ved gar visu Talsu novada piekrasti. Talsu novada teritorijā maršruts izstrādāts, taču dabā nav marķēts. Šobrīd tiek skaidrots par nepieciešamajām darbībām, lai maršrutu varētu marķēt ar oficiālajām *EuroVelo* zīmēm. Maršruts no braukšanas viedokļa nav drošs, jo virzās pa autoceļu, nav veloceļa vai atdalīta atsevišķa velo brauktuve no pārējās brauktuves daļas.

EuroVelo 10 - maršruts "Apkārt Baltijas jūrai" Kurzemē virzās gar jūras krastu 476 km garumā, pietājot lielākajās ostas pilsētās Liepājā un Ventspilī, kā arī piekrastes zvejniekciemos, kuros var nobaudīt kūpinātas zivis. Brīžam maršruts atvirzās no jūras, tādējādi ļaujot iepazīt iekšzemes kultūrvidi un tradicionālo Kurzemes ainavu – pakalnus, mežus un upju ielejas, un mazās un romantiskās Kurzemes mazpilsētas – Kuldīgu, Talsus, Sabili, Kandavu un Tukumu.

Maršruta garums Talsu novadā ir 130 km. Talsu novada teritorijā maršruts ir izstrādes stadijā, dabā nav marķēts. Šobrīd tiek skaidrots par nepieciešamajām darbībām, lai maršrutu varētu marķēt ar oficiālajām *EuroVelo* zīmēm. Maršruts no braukšanas viedokļa nav drošs, jo virzās pa autoceļu, nav veloceļa vai atdalīta atsevišķa velo brauktuve no pārējās brauktuves daļas.

VIETĒJĀS NOZĪMES VELOMARŠRUTI

Ar oficiālo Vidzemes tūrisma asociācijas numerāciju Talsu novadā ir septiņi reģistrēti vietējās nozīmes velomaršruti: *Eurovelo 553, Eurovelo 554, Eurovelo 555, Eurovelo 556, Eurovelo 557, Eurovelo 558, Eurovelo 559*.

Apkārt Engures ezeram

Maršruts "Apkārt Engures ezeram" (*Eurovelo 553*) ir sarežģīts, takas priežu mežos ir smilšainas, savukārt, ezera rietumu krasta ceļam ir grants segums. Tomēr iespēja baudīt gan ezeru, gan jūru atsver sagādātās grūtības. Maršrutā var apmeklēt *Orhideju taku*, putnu vērošanas torņus un redzēt savvaļas govus un zirgus. Maršruts atrodas Talsu un Tukuma novados.

Maršruts: *Engure – Bērziems – Mērsrags – Kūļciems – Ezermuiža – Engure*

Maršruta garums: 65 km

Segums: Grants ceļš, smilšu takas

Nepieciešams apsekot, atjaunot marķējumu. Nepieciešamas informatīvās plāksnes, stends ar karti. Maršrutā iekļautie apskates objekti, naktsmītnes, kontaktinformācija, jāpārskata, jāprecizē, jāpapildina. Precīzāka informācija - pēc apsekošanas.

Ilgtermiņa attīstība iespējama, sadarbojoties ar Tukuma tūrisma informācijas centru un Engures tūrisma informācijas punktu.

Talsu pauguraines velomaršruts

Maršruts dabas parkā "Talsu pauguraine" (*Eurovelo 554*) ir izcils dabas ainavas ziņā – cits pēc cita te skatam paveras aizvien augstāki pauguri – Vanagkalns, Breņģu, Āžu kalns un Kamparkalns, kas ne tikai priecē, bet izaicina pat izturīgākos velobraucējus. Pelde ezeros atspirdzina karstākās vasaras dienās, kur ieteicamās peldvietas ir – Čumalu, Lejaslabiņu, Ābeļu un Kamparu ezerā.

Maršruts: Talsi – Ābeļi – Mundigciems – Plēsums – Sukturi – Stūrīši – Zvirgzdi – Talsi

Kopējais maršruta garums: 25 km

Segums: Asfalts, grants

Apsekokts 2022.gada martā. Vienā vietā nepieciešams uzstādīt norādi, uzstādīt informatīvos stendus. Maršrutā iekļautie apskates objekti, naktsmītnes, kontaktinformācija, jāpārskata, jāprecizē, jāpapildina. Precīzāka informācija pēc apsekošanas.

Abavas senlejas velomaršruts

Abavas senlejas velomaršruts (*Eurovelo 555*) ir viens no ainaviskākajiem Kurzemes velomaršrutiem, kas savieno divas Abavas senlejas mazpilsētas – Kandavu un Sabili, ļaujot baudīt Abavas senleju, kas ir viena no skaistākajām upju ielejām Latvijā. Tā ir 2 km plata un 30 m dziļa. Te izveidots dabas parks "Abavas senleja" ar dabas tūrisma takām, ūdenstūrisma maršrutiem un skatu laukumiem. Maršruts atrodas Talsu un Tukuma novados.

Maršruts: Kandava – Aizdzire – Kalnmuiža – Pedvāle – Sabile – Kandava

Kopējais maršruta garums: 36 km

Segums: Asfalts, grants

Nepieciešams apsekot, atjaunot marķējumus, uzstādīt informatīvos stendus. Maršrutā iekļautie apskates objekti, naktsmītnes, kontaktinformācija, jāpārskata, jāprecizē, jāpapildina. Precīzāka informācija pēc apsekošanas

Ilgtermiņa attīstība iespējama, sadarbojoties ar Tukuma tūrisma informācijas centru un Kandavas tūrisma informācijas centru.

Velomaršruts Baron bōgan

Barona veloaplī (*Eurovelo 556*) iespējams iepazīt Dundagas tuvāko apkārtni, pa ceļam apmeklējot Pāces vilnas fabriku, "Kalēju" zirgaudzētavu, Liepniekvalka alas, Kubalu skolu–muzeju, uzkāpjot Valpenes piramīdā, degustējot lauku saimniecību labumus, iepazīstot Krišjāņa Barona dzīvesvietas un ciemojoties viņa dzimtas atzara ģimenē "Jumaros", kā arī priecāties par mežu un lauku ainavām.

Maršruts: Dundaga – Pāce – Liepniekvalka alas – Valpene – Kubalu skola – Būdeni – Jaunsniķeri – Dundaga

Kopējais maršruta garums: 40 km

Segums: Asfalts, grants, meža un lauku ceļi

Maršruts virzās lielākoties pa maziem lauku ceļiem ar zemu autosatiksmes intensitāti.

Apsekots 2022.gada aprīlī. Marķēts. Nepieciešama maršruta apraksta aktualizācija.

Gar Dižjūru un Mazjūru

Maršruts no Kolkas līdz Košragam (*Eurovelo 557*) pa meža ceļu ved cauri pieciem lībiešu ciemiem – Košragam, Pitragam, Saunagam, Vaidei un Kolkai – un sakrīt ar maršrutu Nr. 558 “Pa lībiešu ciemiem”. No Košraga maršruts ved pa Apakšceļu – vientuļu, mežu ieskautu seno ceļu starp Košragu un Dūmeli, gar Bažu purvu un gar kādreizējo Dieviņezera krastu. Izbraucot cauri Ezermuižai un nonākot pie Melnsila, maršruts ved atpakaļ uz Kolku vai nu pa asfaltētu autoceļu, vai pa tam paralēlo Mazjūras krastu.

Maršruts: Kolka – Košrags – Dūmele – Ezermuiža – Melnsils – Kolka

Kopējais maršruta garums: 50 km

Segums: Košrags – Melnsils: meža ceļš, grants ceļš. Melnsils – Kolka: asfalts vai liedags (braucējs izvēlas)

Apsekots 2022.gada aprīlī. Marķēts. Nepieciešama maršruta aktualizācija.

Pa lībiešu ciemiem

Maršruts (*Eurovelo 558*) ved cauri senajiem lībiešu zvejniekciemem šaurā zemes strēmelē gar Dižjūru vienā pusē un mežiem un purviem bagāto Slīteres Nacionālā parka iekšzemes daļu otrā pusē. Katrs ciems glabā ko īpašu no tikai šejieni raksturīgās senās zvejniekvīdes būvniecības iezīmju un ainavu atturīgā šarma. Maršruta posms no Mazirbes līdz Sīkragam ved pa bijušā šaursliežu dzelzceļa trasi. Atpakaļceļu var plānot pa asfaltēto Kolkas–Ventspils šoseju. Kādu posmu var mēģināt braukt arī pa jūras liedagu. No Košraga atzarojas velomaršruts Nr. 557 “Gar Dižjūru un Mazjūru”.

Maršruts: Kolka – Vaide – Saunags – Pitrags – Košrags – Mazirbe – Sīkrags

Kopējais maršruta garums: 27 km – 30 km

Segums: Visā tā garumā iespējams braukt pa 3 paralēli ejošiem ceļiem:

- 1) meža ceļš cauri ciemiem, kas atsevišķos posmos pāriet grants ceļā;
- 2) asfaltēta Kolkas – Ventspils šoseja;
- 3) liedags gar jūru.

Marķēts, nav labiekārtots. Precīzāka informācija pēc apsekošanas.

Apkārt Usmas ezeram

Maršruts (*Eurovelo 559*) ved apkārt Usmas ezeram, kas ir ceturtais lielākais ezers Latvijā ar 7 salām, iespējams, skaistākais. Maršruts virzās pa mežu ceļiem un maziem lauku ceļiem, ļaujot baudīt ezera ainavu un ik pa brīdīm pietuvojoties ezera krastam. Ezera austrumu krastā izvietotas arī vairākas tūristu mītnes un kempingi. Maršruts atrodas Talsu, Kuldīgas un Ventspils novados.

Maršruts: Usma – Amjūdze – Āpciems – Usma

Kopējais maršruta garums: 55 km

Segums: Grants, asfalts, smilts ceļi

Ir pieejama GPS karte, nepieciešama apsekošana. Pievilcīgs maršruts, ilgtermiņā var sasaistīt ar citu maršrutu.

Ilgtermiņa attīstība iespējama, sadarbojoties ar Kuldīgas informācijas centru un Ventspils tūrisma informācijas centru.

CITI VIETĒJĀS NOZĪMES VELOMARŠRUTI

Talsu pauguraine velobraucējiem

Dabas parks "Talsu pauguraine" Talsu novadā.

Pieejami trīs dažādi maršruti, viens no tiem *Eurovelo 554*, divi Talsu novada tūrisma informācijas centra izstrādāti maršruti. Visi pieejami vienā informatīvajā materiālā un papildināti ar apskates objektiem. Talsu novada tūrisma informācijas centra maršruti dabā ir marķēti ar krāsām uz kokiem, nepieciešama pirmssezonas apsekošana un marķējumu atjaunošana, kā arī informatīvie stendi.

Eurovelo 554

Maršruts: Talsi–Ābeļu ezers–Mundigciems–Plēsums–Sukturi–Stūrīši–Zvirgzdi–Talsi

Attālums: 25 km

Ceļa segums: grants, asfalts

Talsu pauguraines Sarkanais velomaršruts

Maršruts: Talsi–Mundigciems–Linejciems–Lejslabiņi–Kamparkalna skatu tornis–Talsi

Attālums: 32 km

Ceļa segums: grants, asfalts

Talsu pauguraines Violetais velomaršruts

Maršruts: Talsi–Sukturi–Stūrīši–Šķēde–Lauciene–Odre–Talsi

Attālums: 26 km

Ceļa segums: grants, asfalts

Informatīvais materiāls: <https://visittalsi.com/wp-content/uploads/2019/11/4.-talsu-pauguraine-velo-web.pdf>

Dižstend'– Mazstend'– Pastend'

Velomaršruts Talsu apkārtnes iepazīšanai

Lokveida maršruts: Talsi–Dižstende–Mazstende–Pastende–Talsi

Attālums: 21 km

Ceļa segums: asfalts, arī veloceliņi, grants

Ilgums: 3–3,5 h

Grūtības pakāpe: viegls

Informatīvais materiāls:

<https://visittalsi.com/wp-content/uploads/2020/04/15.-dizstend-mazstend-pastend.pdf>

Lielais Talsu apkārtnes veloloks

Lokveida maršruts: Talsi–Dižstende–Stende–Lauciene–Talsi

Attālums: 47 km

Ceļa segums: asfalts, arī veloceliņi

Ilgums: 3-4 h

Grūtības pakāpe: vidēji grūts

Informatīvais materiāls: <https://visittalsi.com/wp-content/uploads/2020/05/16.-Talsu-veloloks-prew.pdf>

Valdemāra pēdās

Brauciens pa Krišjāņa Valdemāra pēdām Valdemārpils un Rojas pusē.

Līnijveida maršruts: Talsi–Gambija–Pūņas–Valdemārpils–Ārlava–Roja

Attālums: 57 km

Ceļa segums: asfalts, grants

Ilgums: 1 diena

Grūtības pakāpe: viegla

Informatīvais materiāls: <https://visittalsi.com/wp-content/uploads/2020/05/Valdemara-pedas-pdf.pdf>

Brīvdabas taka gar Rojas upi

Brīvdabas taka gar Rojas upi piedāvā 3 dažāda garuma distances gar Rojas upi un tai pieguļošajiem mežiem – 2km, 7km un 15km, kas katra atzīmēta ar savas krāsas norādi. Gar upi ierīkotas vairākas atpūtas vietas ar soliem, galdiem, labierīcībām, šūpolēm, vingrošanas konstrukcijām, kā arī ugunskura un telšu vietām. Takas sākumā upes krastā labiekārtota vieta, kur upē ietek Rojas avots. To iecienījuši apkārtnes iedzīvotāji, kas labprāt dzer avota ūdeni.

Apļveida maršruts. Maršruts un attālums:

- 2km - <https://www.alltrails.com/explore/map/fri-12-feb-2021-09-50-ec6826e?u=m>
- 7km - <https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1n7fdUNjfQDVNpGPRcUgUM5cUEt4qsOxP&usp=sharing>
- 15-17km - https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1NA_XtS5CXHos24oF8YF0zhpao6hzUXq&usp=sharing

Ceļa segums: iestaigāta taka, meža ceļš, smiltis, koku saknes.

Grūtības pakāpe: viegla

Braucot ar velo, atsevišķos posmos maršruts var būt grūti izbraucams irdeno smilšu dēļ.

Takas marķētas ar krāsām uz kokiem.

Taku izmanto arī motociklisti un kvadriciklisti, kas apdraud gājējus un velosipēdistus, bojā takas zemsedzi. Sadarbībā ar Latvijas mežiem plānots uzstādīt aizlieguma zīmes, norādot atļautās un aizliegtās zonas braukšanai ar motorizētajiem transporta līdzekļiem.

AR VELOSIPĒDU IZMATOJAMA INFRASTRUKTŪRA TALSU NOVADĀ

Talsu novadā bez veloceliņiem un velomaršrutiem iedzīvotājiem, kā arī novada viesiem ir iespēja apmeklēt un pavadīt brīvo laiku Talsu skeitparkā. Novada teritorijā atrodas arī BMX rampa Dundagā un skeitparki Rojā un Valdemārpilī.

Talsu skeitparks

Atrodas Ezera laukumā, Talsu pilsētā. 2019. gadā un 2021. gadā skeitparkā tika uzstādītas jaunas konstrukcijas, kas paredzētas gan slaloma, gan skeitborda, gan BMX cienītājiem. Šeit regulāri notiek arī dažādi pasākumi, kas saistīti ar aktīvu dzīvesveidu. Tā kā skeitparks tiek plaši izmantots, būtu lietderīgi izvērtēt iespējas attīstīt skeitparka izmantošanas funkcijas ar jaunām konstrukcijām, paplašinot jau esošo teritoriju, kas būtu ieguldījums gan brīvā laika attīstībā novadā, gan arī būtisks papildinājums velo infrastruktūrā.

Skeitparks Valdemārpilī

Teritorijā starp vidusskolu un Dupurkalnu 2009. gada 23. oktobrī atklāja skeitparku. Skeitparku iecienījuši jaunieši, kuri aktīvi skrituļo ar skrituļdēļiem un skrituļslidām, kā arī BMX velosipēdisti.

Rampa Dundagā

1,4 m augsta, izveidota 2018.gadā projekta "Skeitparka izveide Dundagā" Nr.17-08-AL17-A019.2203-000006 ietvaros ar mērķi radīt jaunu aktīvās atpūtas pavadīšanas vietu. Tā atrodas Dundagas vidusskolas stadionā Talsu ielā 18, Dundagā. Uz rampas lielākoties aktīvi darbojas jaunieši ar skeitdēļiem, bet to izmanto arī BMX entuziasti.

Skeitparks Rojā

Atklāts 2012.gadā. Skeitparkā ir iespējams organizēt ekstrēmo sporta veidu sacensības Latvijas Republikas mērogā. Skeitparku, jau no pašas pirmās atklāšanas dienas, ir ļoti iecienījuši un ikdienā aktīvi trenējas vietējie jaunieši, gan ar BMX velosipēdiem, gan skrituļdēļiem un skrituļslidām.

2.3. Talsu novada tūrisma nozares SVID analīze

Lai izvērtētu Talsu novada tūrisma nozares stiprās puses, vājās puses, skatītu draudus nozarei un tās attīstības iespējas, tika veikta SVID analīze. Augstu vērtējams ir novada ģeogrāfiskais stāvoklis – tas ir jāizmanto, lai piesaistītu tūristus, kuru galamērķis ir jūras piekraste un netālu esošās apdzīvotās vietas un pilsētas. Daudzveidīgais tūrisma objektu piedāvājums ir jāreklamē, lai potenciālos tūristus ieinteresētu apmeklēt novadu. Plaši atpazīstami pasākumi pievilina lielu skaitu tūristu. Dažādi festivāli, pasākumi, lieli vai mazi, var būt svarīga daļa apdzīvotas vietas, pilsētas vai reģiona dzīvē. Nepieciešams veicināt sadarbību starp kultūras, sporta un tūrisma darbiniekiem, lai viens otru papildinātu un lielākos pasākumus padarītu daudzveidīgākus. Talsu novadam raksturīgās etniskās iezīmes var piesaistīt tūristus, kurus interesē nacionālās vērtības. Arī daudzveidīgie dabas resursi un reljefs var piesaistīt tūristus Talsu novadam, veidojot atbilstošu piedāvājumu tūrisma vajadzībām, reizē domājot par tā ilgtspējīgu attīstību.

Plānveidīgi nepieciešams mazināt nozares vājo pušu ietekmi uz nozari kopumā. Nesakārtota un nelabiekārtota infrastruktūra nav tūristiem pievilcīga un ērta, tas mazina potenciālo tūristu ieinteresētību un esošo tūristu apmierinātību ar piedāvājumu, ilgtermiņā jāiegulda finansējums infrastruktūras sakārtošanā, gan īstenojot vietēja mēroga projektus, gan piesaistot ES fondu līdzekļus. Jāveicina pašvaldības, TIC tūrisma speciālistu un nozares uzņēmēju sadarbība, lai sasniegtu kopīgus mērķus un attīstītu tūrisma nozari.

Tā kā cilvēki aizvien biežāk ceļo ar bērniem, tad pieprasītas ir dažādas atpūtas iespējas ģimenēm. Talsu novads nav aktuāls tūrisma galamērķis ģimenēm ar bērniem, jo trūkst piedāvājuma - bērnu laukumi, aktīvās atpūtas piedāvājumi, saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas nedēļas nogalēs, piedāvājot auklīšu pakalpojumus dienas centros. Vizuālās ainavas uzlabošana gan pilsētās, gan lauku teritorijās (piemēram, grausti) un sakoptas vides radīšana ir viens no būtiskiem priekšnosacījumiem vēlmei apmeklēt kādu konkrētu vietu vai objektu. Ir jāveicina tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem vizuāli pievilcīgas vides veidošana ilgtermiņā.

Ārējo draudu mazināšanas iespējas nozarei ir ierobežotas, taču ir svarīgi mērķtiecīgi īstenot dažādus pasākumus mazākai to ietekmei. Mērķtiecīgi piesaistot investīcijas novada tūrisma jomas attīstībai, atjaunojot un labiekārtojot tūrisma infrastruktūru un objektus, apmeklētāju plūsmu mazāk ietekmēs dažādas izmaiņas valsts likumdošanā un situācija pasaulē kopumā. Infrastruktūras labiekārtošana un attīstība veicinās arī jauna tūrisma piedāvājuma veidošanos, kas, savukārt, veidos jaunas darba vietas, veicinās iedzīvotāju skaita palielināšanos un uzlabos demogrāfisko stāvokli. Veidojot kopīgus tūrisma piedāvājumu ar kaimiņu novadiem, ir iespējams mazināt savstarpējo konkurenci, bet veidot sadarbību, īstenot jaunus projektus Kurzemes tūrisma asociācijas ietvaros. Savukārt Talsu novada kultūrvēsturisko objektu saglabāšana jāskata kopumā ar valsts līmeņa politiku, jāvērtē valsts piedāvātās iespējas pašvaldību atbalstam un jāstrādā, lai pašvaldībām vai privātajiem apsaimniekotājiem tiktu dota iespēja valsts politiku efektīvi realizēt vietējā mērogā.

Ģeogrāfiski un demogrāfiski līdzīgi novadu tūrisma informācijas centri ir Ventspils, Tukuma, Kuldīgas un novadu tūrisma informācijas centri. Tūrisma informācijas centriem jāveido atšķirīgs un vietējam piedāvājumam atbilstošs piedāvājumu klāsts un vienlaikus jāveicina savstarpējā sadarbība, tādā veidā nodrošinot gan apmeklējumu, gan apmeklētāju uzturēšanos no blakus novadiem. Par ārvalstu tūristu uzmanību noteikti jākonkurē ar Lietuvu, Igauniju, Poliju, Čehiju un citām Austrumeiropas valstīm, tāpēc ir būtiski veidot vietējām tradīcijām un vietējam piedāvājumam atbilstošu tūrisma piedāvājumu, tā veicinot ārvalstu tūristu interesi un apmeklējuma pieaugumu.

TŪRISMA NOZARES TALSU NOVADĀ SVID ANALĪZE

STIPRĀS PUSES	
• Dabas resursu daudzveidība un reljefs (pakalni, meži, ezeri, dabas parki, putnu migrācijas vietas, medību resursi); • Ģeogrāfiski izdevīga atrašanās vieta (jūras tuvums, ostas, Ventspils–Rīgas šosejas tuvums); • Garākā un daudzveidīgākā jūras piekraste viena novada teritorijā (90 km); • Plašs tūrisma objektu piedāvājums un salīdzinoši vienmērīgs to pārklājums novada teritorijā; • Iepriekšēja sadarbība mārketinga jomā starp jaunā novada teritorijām; • Atpazīstami ikgadējie lielākie pasākumi, kas piesaista tūristus; • Unikāls kultūrvēsturiskais mantojums (kurši, lībieši, tradicionālie ēdieni); • Latvijā atpazīstamas leģendas (9 pakalni, akmeņu stādīšana Pedvālē, Vīna kalns kā Ginesa rekorda vieta, Zvejnieksvētki un Neptūns, lībieši); • Laba vides kvalitāte, neskarta un nepiesārņotā daba; • Darboties griboši, uzņēmīgi cilvēki, amatnieki, uzņēmēji, mājražotāji.	
VĀJĀS PUSES	
• Nesakārtota infrastruktūra (ceļi, norādes, marķējumi, stāvlaukumi, tualetes, atkritumu urnas, soliņi, peldvietas, informācijas stendi); • Neizmantots esošās plūsmas potenciāls (pabrauc garām pa A nozīmes ceļiem piekrastē un Ventspils virzienā); • Trūkst galamērķa piedāvājuma fokusa: pārāk liela dažādība, fragmentēts piedāvājums ar blakus novadiem, piedāvājuma "lokālisms" un vienveidība;	

- Sezonalitāte: neliels skaits tūrisma aktivitāšu ziemas sezonā, pasākumu trūkums ziemas periodā;
- Pašvaldības, TIC un uzņēmēju savstarpējās sadarbības trūkums;
- Piedāvājuma trūkums ģimenēm ar bērniem (laukumi, spēles, centri, auklītes);
- Degradētas vietas pilsētās un laukos (grausti, nesakoptas vietas mežos (atkritumi));
- Uzņēmēju vājā iesaiste – viensētas sindroms, uz sevi vērsta darbība, neuzticība jaunām idejām;
- Trūkst komplekso piedāvājumu, ar vienu maksājumu par piedāvājumu paketi;
- Zems svešvalodu zināšanu līmenis;
- Liela teritorijas noslodze vasaras sezonā piekrastes teritorijā rada problēmas atkritumu apsaimniekošanā;
- Ārvalstu ceļotāju īsais uzturēšanās ilgums novadā un nelielais tūrisma eksporta īpatsvars;
- Fragmentēta tūristu plūsmas uzskaitē, trūkst automātisko skaitītāju;
- Nepietiekama pārkāpēju kontrole kāpu zonā;
- Nepietiekams skaits magnētpasākumu un nevienmērīgs izlīdzinājums gada griezumā;
- Birokrātiskais slogs pašvaldībā.

IESPĒJAS

- Tūristu plūsmas vadīšana no A nozīmes ceļiem (Talsu reģionālā centriskuma izmantošana);
- Attīstīt uz ārvalstu tūristiem tendētu konkurētspējīgu piedāvājumu;
- Pieprasījumu saistīt ar galamērķu plūsmu vajadzībām un motivāciju;
- Ekoloģiski tīras produkcijas izmantošana tūrismā;
- Luksus tūrisma segmenta attīstība;
- Tematiski akcentēta, kopīga piedāvājumu izstrāde;
- Atdzīvināt senatnīgo, padziļināta vēsturisko notikumu izmantošana;
- Reģionālas nozīmes ceļu infrastruktūras uzlabošana, tūrisma infrastruktūras attīstība;
- Lielāka tūrismam nozīmīgu IKT tehnoloģiju attīstīšana reģionā;
- Lielāka uzņēmēju iesaiste galamērķa stratēģisko lēmumu pieņemšanā;
- Galamērķa USP atrašana un mērķtiecīga zīmolvedība;
- Vienots iepakojums un vizuālā identitāte;
- *Influenceru* iesaiste vēstījuma nodošanā;
- Pilnveidot esošo tūrisma produktu kvalitāti, celt to eksportspēju;
- Tūrisms kā dzīvesveida uzņēmējdarbība un aktivitāšu dažādotājs lauku reģionos;
- Tūrisma plašāka sasaiste ar citām vietējām nozarēm (pārtikas ražošana, amatniecība, kultūra, sports u.c.);
- ES struktūrfondu finanšu līdzekļu un investīciju piesaiste;
- Dabas tūrisma un netradicionālā tūrisma specializācija;
- Baltvācu mantojuma specializācija, atjaunoto muižu vienota piedāvājuma izstrāde;
- Ziemas tūrisma piedāvājuma attīstīšana, sezonas pagarināšana;
- Jaunu tūrisma objektu, produktu un pakalpojumu izveide;
- Vietējo iedzīvotāju izpratnes sekmēšana par tūrisma nozari, plašāka iesaiste tūrismā;
- Publicitāte, tēla veidošana un pozicionēšana;
- Degradēto teritoriju sakopšana, labiekārtošana un piemērošana tūrismam;
- Sauszemes un ūdens satiksmes un jahtu ostu attīstība;
- Tūrisma sadarbības tīkla veidošana starp valsts, pašvaldības un privāto sektoru.

DRAUDI

- Covid-19 izplatība;
- Karadarbība un politiskā nestabilitāte;
- Kriminogēnās situācijas saasināšanās;
- Ārvalstu tūristu pieauguma stagnācija;
- Tūristu skaita samazināšanās, ārvalstu tūristu neesamība;
- Finanšu trūkums infrastruktūras uzlabošanai un modernizēšanai;
- Nepievilcīgs, nekvalitatīvs un mūsdienu prasībām neatbilstošs tūrisma piedāvājums veicina tūristu izvēli par labu konkurentiem (kaimiņu novadi, teritorijas, pilsētas);
- Kultūrvēsturisko objektu nolietojums (apdraudēts kultūras mantojums: vairāki brūkoši materiālā mantojuma objekti);
- Neskaidra un nelabvēlīga nodokļu politika, izmaiņas likumdošanā;
- Reģiona nelīdzsvarota ekonomiskā attīstība, perifēriju aizmiršana;
- Neatbilstoša atkritumu apsaimniekošana piekrastē, kāpu teritoriju degradācija;
- Tūristu pieplūdes pārslodze Kolkasragā, Kolkā u.c.;
- Dabas objektu postīšana, veicot mežsaimniecības darbus, *overtourism*;
- Nestabila un nevienlīdzīga novada teritorijas kopējā attīstība;
- Zināšanu un prasmju trūkums speciālistiem, tūrisma uzņēmējiem

3. KOMUNIKĀCIJU RĪKI

Talsu novada lielākais konkurents ir Ventspils pilsēta un Kuldīgas novads, to mērķtiecīga stratēģiskā attīstība un pasākumu kapacitāte un kvalitāte ir pārāka par Talsu novada piedāvājumu atsevišķās jomās. Pārskata periodā būtiska loma būs mārketingam un tā aktivitātēm. No ceļotāja viedokļa novadu administratīvās robežas ir nebūtiskas, svarīgāks ir galamērķis, piemēram, piekraste. Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga gadījumā svarīga ir sadarbība, jo piekrastes vilinājumu nepieciešams papildināt ar pakalpojumu un kultūras pasākumu pieejamību pietiekami sasniedzamā attālumā. Nepieciešams veidot mūsdienīgus, interesantus un iespaidīgus piesaistes objektus Talsu pilsētai, kas aizvilinātu tūristus no Rīga-Ventspils šosejas un ieinteresētu iegriezties arī citās apskates vietās.

Ir svarīga jaunu produktu un piedāvājumu attīstīšana, izmantojot stiprās puses, tomēr svarīgi to attīstībā un mārketingā nepazaudēt unikalitāti un autentiskumu, lai saglabātu vietas unikalitāti. Šobrīd Latvijā Talsi ir stabili un atpazīstami ar brunča rakstu vai svītru kodu, arī katram pagastam ir raksturīgs savs brunču raksts, kas var būt papildu elements novada zīmola komunikācijā.

3.1. Mājas lapas

Saskaņā ar Google Analytics datiem, no 2021. gada 10. aprīļa līdz 2022. gada 10. aprīlim Talsu tūrisma informācijas centra uzturēto lapu visittalsi.com apmeklējuši 71 827 unikālie apmeklētāji. Ņemot vērā globālo Covid-19 pandēmiju, vairāk nekā 90% apmeklētāju bijuši no Latvijas, pēc tam seko ASV, Lielbritānija, Vācija, Lietuva, Zviedrija, Norvēģija, Ķīna, Igaunija un Īrija.

Valsts	Mājas lapas apmeklētāju skaits
Latvija	66 633 (92,15%)
ASV	927 (1,28%)
Lielbritānija	531 (0,73%)
Vācija	484 (0,67%)
Lietuva	378 (0,52%)
Zviedrija	361 (0,50%)
Norvēģija	287 (0,40%)
Ķīna	249 (0,34%)
Igaunija	194 (0,27%)
Īrija	192 (0,27%)
Kopā	71 827

Arī citas novada tūrisma informācijas centru uzturētās mājas lapas bijušas pietiekami pieprasītas 2021. gadā. Tomēr to dizains ir novecojis un neatbilst digitālās vides pieklūstamības prasībām (WCAG 2.1 AA atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 14. jūlija noteikumiem Nr. 445 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā").

Tūrisma vietņu unikālie apmeklētāji 2021. gadā

Vietne	Unikālie apmeklētāji 2021. gadā
visittalsi.com	71 098

visit.dundaga.lv	38 835
visit.sabile.lv	n/a
roja.lv	2037
mersrags.lv	34 013
valdemarpils.lv	n/a
livones.kolka.lv	4,042

3.2. Sociālie tīkli

Pēc Statista.com 2022. gada datiem pasaulē populārākie sociālie tīkli pēc lietotāju skaita ir *Facebook, Youtube, WhatsApp, Messenger, Instagram, TikTok* u.c. Savukārt, pēc “*Infinitem Agency*” aptaujas 2020. gada datiem populārākais sociālais tīkls Latvijā ir *Facebook*, kam seko *Instagram, Youtube, LinkedIn, Twitter, Snapchat, Pinterest, TikTok, V Kontakte, Reddit, Draugiem.lv*.

Visi Talsu novada tūrisma informācijas centri uztur dažādu sociālo tīklu kontus informācijas izplatīšanai, kuriem kopā ir 22 178 sekotāji, no tiem vairāk nekā puse (57,55%) ir sociālā tīkla *Facebook* lietotāji. Nākamais populārākais ir *Draugiem.lv* - 17,43%, *Instagram* – 14,01%, *Twitter* – 11,01%. Visi tūrisma informācijas centri izmanto tikai sociālo tīklu *Facebook*, seši - *Instagram*, trīs - *Twitter* un divi - *Draugiem.lv*.

Sociālie tīkli un to sekotāji (dati apkopoti 08.04.2022.)

Facebook	Instagram	Twitter	Draugiem.lv	Kopā
Visit Talsi , 4188	visittalsi , 1342	Visit Talsi , 1009	Visit Talsi , 2277	8816
Sabīle – pilsēta ar odzinu , 3400	visitsabile , 529	Sabīle , 1247	Sabīle – pilsēta ar odzinu , 1588	6764
VisitDundaga , 2029	visitdundaga , 845	-	–	2874
Visitmersrags , 1716	mersragainformācijascentrs , 128	Mersrags TIC , 186	–	2030
VisitROJA , 544	VisitROJA , 264	-	–	808
Kolkas Lībiešu saietā nams , 886	-	–	–	886
12763	3108	2442	3865	22 178

Sociālo tīklu tendences liecina, ka aizvien vairāk attīstīties vizuālās informācijas pasniegšana, piemēram, īsu video formātos un fotogrāfijās, aizvien lielāku popularitāti gūs *Instagram* un *TikTok*. Lai vairotu lietotāju interesi par Talsu novada radīto saturu, rūpīgi jāpārdomā informācijas pasniegšanas veids un regularitāte. Nepieciešams izvērtēt sociālo tīklu satura kvalitāti, piesaistot nozares profesionāļus, un rīkot apmācības par sociālo tīklu nozīmi tūrisma jomā, satura veidošanu un citiem digitālajiem resursiem.

3.3. Komunikācija

Komunikācijas pamatā ir Talsu novada kā vienota galamērķa popularizēšana ārvalstu mērķauditorijām un kopējām novada tūrisma aktualitātēm – nepieciešams pārdomāt, kādā veidā tūrisma tirgū tiek virzīts Talsu novada piedāvājums ārvalstu mērķauditorijai. Esošajam piedāvājumam jāizveido atbilstošs pasniegšanas veids, kas ietver gan pievilcīgu vizuālo un tekstuālo noformējumu, gan arī uz saturu vērstu vērtību stiprināšanu kopējā Talsu novada tūrisma jomas kontekstā. Svarīgi ir stiprināt sadarbību ar lielākajām tūrisma organizācijām, kas mērķtiecīgi strādā pie ārvalstu tūristu piesaistes, arī pašiem jā piedalās dažādās aktivitātēs un projektos ārvalstu tūristu piesaistei. Nepieciešams orientēties uz valstī noteiktajiem prioritārajiem tūrisma tirgiem, bet tāpat jāveido sadarbība ar citiem reģioniem.

Vietējā tirgū Talsi, Sabile, Valdemārpils, Dundaga, Kolka, Roja un Mērsrags saglabā savu identitāti. Visai Talsu novada tūrisma informācijai ir jābūt apvienotai vienā interneta vietnē, kas atbilst mūsdienīga dizaina un aktuālajām pieklūstamības vadlīniju prasībām. Katrs tūrisma informācijas centrs ir atbildīgs par savā pārraudzībā esošās pilsētas vai pagasta tūrisma piesaistes vietu (objektu, naktsmītņu, ēdināšanas uzņēmumu) informācijas atjaunošanu un aktualizēšanu. Talsu tūrisma informācijas centrs atbild par pārējo sadaļu aktualizēšanu, tai skaitā jaunumiem un aktualitātēm, ko pārējie tūrisma informācijas centri iesūta e-pastā tic@talsi.lv.

Tā kā tūristam novadu administratīvās robežas ir nebūtiskas, bet svarīgs ir galamērķis, tad arī piedāvājumi jāpielāgo prioritāriem produktu virzieniem, klientu segmentiem pēc dzīvesstila paradumiem, interesēm, nekoncentrējoties uz demogrāfiskajiem klientu segmentēšanas principiem (vecums, dzīvesvieta un tml.).

Komunikācijai ar mērķgrupām interneta vidē jāizmanto integrētus instrumentus – aktīvu tēla veidošanu un piedāvājumu popularizēšanu, kas motivē apmeklēt Talsu novadu. Būtiska ir netieša savu priekšrocību uzsvēršana, lai veicinātu lēmumu pieņemšanu, palīdzība ceļojuma plānošanā, izmantojot automatizētus rīkus un piedāvājot individualizētus produktus. Jāveicina rezervējumi internetā, aicinot uzņēmējus izmantot pārdošanas platformas, piemēram, *Booking*, *Airbnb*, *perkamkopa.lv* un citas. Ārvalstu ceļotājiem nepieciešams piedāvāt tranzīta iespējas un pavadoni ērtākai un vienkāršākai nokļūšanai galamērķī. Jāveicina klātienē komunikācija, iepazīstinot ar programmu tiešā sarunā un to pielāgojot klientu vēlmēm.

Katrs tūrisma informācijas centrs pēc savām vajadzībām un budžeta iespējām regulāri izstrādā drukātos informācijas materiālus (bukleti, kartes, brošūras, ceļveži). Talsu tūrisma centrs ir atbildīgs par kopējo drukāto materiālu izstrādi, savukārt informācijas stendu, norāžu, marķējumu un citu ar tūrismu saistītu ārtelpas elementu dizainu jāsaskaņo ar Talsu novada pašvaldības Būvvaldes vides dizaineri.

Ļoti būtiska ikdienas darba sastāvdaļa ir komunikācija sociālajos tīklos. Katrs tūrisma informācijas centrs atbild par savas pārraudzības teritorijas aktīvu popularizēšanu sociālajos medijos, sekojot kopējām vadlīnijām.

Komunikācijā jāmeklē veidi, kā novada vārdu un tēlu popularizēt nacionālā un starptautiskā līmenī. Šajā jautājumā lielu lomu spēlētu mobilais tūrisma informācijas centrs, ar ko būtu iespējams piedalīties gan novada teritorijas, gan citu pilsētu, novadu lielākajos pasākumos tūristu piesaistei.

4. TALSU NOVADA TŪRISMA ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS

Talsu novada tūrisma attīstības redzējums balstīts uz pamatprincipiem, kas nodrošina visu iesaistīto pušu un teritoriju vienmērīgu izaugsmi, jaunu tūrisma produktu izstrādi, tūristu uzturēšanās laika un no tā izrietošo ekonomiskā ieguvuma pieaugumu, aktīvās sezonas pagarināšanu un labvēlīgas uzņēmējdarbības vides radīšanu, īpaši mazajiem uzņēmējiem un mājražotājiem.

Lai piesaistītu tūristus, nepieciešams attīstīt seno vēsturisko centru (Talsu, Sabiles, Valdemārpils, Dundagas u.c.) unikalitāti un vienreizīgumu, nodrošinot atraktīvu un autentisku produktu un pakalpojumu piedāvājumu. Lai piesaistītu papildu mērķauditoriju, tuvāko trīs gadu laikā novada teritorijā nepieciešams izveidot vairāk atpūtas vietu ģimenēm ar bērniem, piemēram, pastaigu takas ar līdzdarbošanos, izglītojošus un atraktīvus piesaistes objektus.

Būtisks tūrisma veicinošs faktors ir ceļu infrastruktūras sakārtošana, kas ir arī ļoti būtiski vietējo iedzīvotāju apmierinātības celšanai un jaunu iedzīvotāju piesaistei.

4.1. Talsu novads kā tūrisma galamērķis

Vīzija

Talsu novads ir pārsteidzošs tūrisma galamērķis, kurā gada garumā bezrūpīga atpūta dabas diženumā savijas ar tradicionālās un laikmetīgās kultūras rošību, kultūrvēsturisko un lībiešu krasta mantojumu.

Mērķis ir palielināt Talsu novada kā tūrisma galamērķa atpazīstamību un konkurētspēju, veicinot atpazīstamību Latvijā, Baltijas valstīs un noteiktajos prioritārajos ārvalstu tirgos, palielinot tūristu, īpaši ārvalstu, skaitu, pildzinot viesu uzturēšanās ilgumu un piepildot to ar augstvērtīgu pieredzi, kas veicina jauno viesu piesaisti un nodrošina esošo apmeklētāju lojalitāti. Ārējo faktoru ietekmes uz ārvalstu tūristiem piesaistes gadījumā, alternatīva ir vietējo tūristu piesaiste, izmantot izdevīgo ģeogrāfisko novietojumu un specializētus nišas produktus, ko nepiedāvā konkurenti.

Talsu novada tūrisma jomas konkurētspējīgā priekšrocība ir unikalitāte, kas balstīta kvalitātē un klientu atsaucībā, ko nodrošina personalizēti piedzīvojumi dabā, unikāli kultūras pasākumi, vietējie uzņēmēji, amatnieki un ražotāji. Pašvaldības prioritāte ir veidot infrastruktūru un atbalsta mehānismus uzņēmējdarbības vides veicināšanai. Piedāvājuma izplatīšana ir netieša, izmantojot tūrisma informācijas materiālus, interneta vietnes, piedaloties izstādēs un veidojot pozitīvu novada tēlu. Ļoti būtiska ir sadarbība ar tūrisma operatoriem, piemēram, "Impro ceļojumi", kas piesaista vietējo un ārvalstu ceļotāju grupas.

Cenu līmeni nosaka tirgus situācija, tai skaitā konkurentu piedāvājums. Līdzīgi pakalpojumi visā Talsu novadā maksā līdzvērtīgi. Pašvaldības līmenī jāveicina kvalitatīvi un īpaši Talsu novadam raksturīgi tūrisma produktu piedāvājumi, lai veicinātu atšķirīgu novada konkurētspējīgo priekšrocību, kas balstīta kvalitātē un klientu atsaucībā.

Nepieciešams veidot kompleksu produktu piedāvājumu, kas apvieno vairākus tūrisma produktus un piedāvā arī ērtu pāreju uz kaimiņu novadiem, piemēram, virzienā uz Ventspili, Kolku, Kuldīgu, Jūrmalu u.c., kur jau ir esošās tūrisma plūsmas.

Svarīgākie īstermiņa mērķi:

1. Sakārtot tūrisma pārvaldības, tūrisma informācijas centru vienotu funkciju un informācijas apmaiņas sistēmu starp tūrisma informācijas centriem, uzņēmējiem, amatniekiem un citām organizācijām novadā.
2. Veidot jaunus, saistošus un izvirzītajām prioritātēm un klientu segmentiem atbilstošus piedāvājumus visa gada garumā, tai skaitā mērķtiecīgi strādāt pie piedāvājumu veidošanas ziemas periodā.
3. Talsu novada kā tūrisma galamērķa pozicionēšana, vienota zīmola izstrāde un apvienošana vienā interneta platformā komunikācijai ārvalstu tirgos, vienlaikus saglabājot esošos zīmolus komunikācijai vietējā tirgū. Talsu novada kā tūrisma galamērķa vārda nešana Latvijas un ārvalstu tirgos.
4. Atgriezeniskās saites veidošana gan no tūristiem, gan uzņēmējiem. Veicināt iespēju izprast un izzināt klientu plūsmu un paradumus novadā, statistikas datu pieejamību, lai nodrošinātu atbilstošu izvērtējumu pārskata perioda beigās.
5. Nakšņojošo tūristu skaita pieaugums, ārvalstu tūristu plūsmas pieaugums.

Prioritārie produktu virzieni

Izvērtējot stiprās, vājās puses, iespējas un draudus, esošo piedāvājumu, pārskata periodam tiek noteikti četri prioritārie produktu virzieni – vienreizējas pieredzes produkts, rekreācijas dabā produkts, jūras piekrastes produkts, nacionālās apziņas mantojuma produkts.

1. **VIENREIZĒJAS PIEREDZES PRODUKTS** – unikālās vietas, apskates objekti, dabas parki, industriālais un militārais mantojums, pasākumi, pieredzes vienreizējas sajūtas, ko iespējams gūt tikai Talsu novadā,
2. **REKREĀCIJAS DABĀ PRODUKTS** – atpūta, kādā darbībā iztērētā spēka atjaunošana; ar brīvā laika izmantošanu saistīta sabiedrības sfēra; atpūtas industrija. Tā var būt gan aktīva, gan lēna, nesteidzīga, arī tradicionāli vai tematiski pasākumi, Abavas senleja un Sabile, Dundagas apkaime, Talsu pauguraine,
3. **JŪRAS PIEKRASTES PRODUKTS** – naktsmītnes jūras piekrastē, krasts, tajā skaitā Lībiešu krasts, Mērsrags, Roja, Kolka, pasākumi, aktīvā atpūta, kūpinātas zivis (gastronomiskais piedāvājums kā daļa no kultūras) un citi,
4. **NACIONĀLĀS APZIŅAS MANTOJUMA PRODUKTS** – viss, kas saistīts ar nacionālo apziņu, identitāti, dzīvesstilu, tradīcijām, mūsdienu kultūru, novadpētniecību, atpazīstamiem cilvēkiem, kultūrvēsturisko mantojumu.

Prioritārie klientu segmenti

Ņemot vērā esošo tūrisma piedāvājumu un attīstības tendences, šobrīd Talsu novads atbilst sešām prioritārajām tūristu mērķgrupām:

1. Dabas mīļotāji, orientēti uz ekotūrismu
2. Mākslas un kultūras radītāji, baudītāji
3. Piedzīvojumu vai aktīvās atpūtas cienītāji
4. Uz stabilām vērtībām un pieredzi balstīti
5. Izziņas tūristi, uz pētīšanu orientēti
6. Mierīgas un nesteidzīgas atpūtas piekritēji

Talsu novadam ir potenciāls attīstīt sporta tūrismu un kļūt par pievilcīgu galamērķi ģimenēm ar bērniem, izveidojot pilnvērtīgu un daudzveidīgu piedāvājumu.

4.2. Prioritārais Talsu novada tūrisma piedāvājums

Tūrisma galamērķa prioritārās mērķgrupas	Vienreizējas pieredzes [produkts]	Nacionālās apziņas mantojuma [produkts]	Rekreācijas dabā [produkts]	Jūras piekrastes atpūtas [produkts]
DABAS MĪĻOTĀJI, ORIENTĒTI UZ EKO TŪRISMU	• Unikālās vietas, botānikas takas, ūdenskritumi, apskates objekti (muižas, pilis, muzeji) • Observatorija "Lielzeltiņi" • Laumu Dabas Parks • Slīteres Nacionālais Parks un Slīteres Ceļotāju dienas • Kolkas rags • Dažādā jūras piekraste (smilšainās pludmales, akmeņainā jūrmala, niedrainā jūra) • Jūrtaka; Mežtaka, "Zaļie dzelzceļi" • Pedvāles brīvdabas mākslas parks • Pārgājieni dabā	• Lībiešu krasts un kuģu būves vietas • Kultūrvēsturiskais mantojums- Kubalu skola-muzejs • Dabas objekti -Pūrciemā Baltā kāpa, pilskalns. • Pilis, muižas • Gastronomija • Buru kuģu būve piekrastē • Kr. Valdemāra un Kr. Barona "pēdas" Ziemeļkurzemē • Jūrniecību, zvejniecību un piekrastes identitāti raksturojošie muzeji, kolekcijas. • Muzeju organizētie novadpētniecības pasākumi	• Dabas objekti un takas, dižkoki, dižakmeņi, ezeri, alas, ielejas, klintis iekšzemē • Piekraste-Jūrtaka, pārgājieni gar jūru • Abavas senleja-dabas takas ar dabas daudzveidību • Slīteres nacionālais parks-senais jūras krasts • Talsu pauguraine, arī velo maršruts • Dārzi • Lauku sētas, dzīvnieku apskate- eksotisko dzīvnieku parks, mini zoo • Bioloģiskās saimniecības • Naktsmītnes • Velo maršruti Dundagas un Kolkas apkārtnē • Laivošana-kajaki, laivas, sup dēļi • Slīteres Ceļotāju dienas • Raķupes ieleja; Kaļķupes ieleja; Dabas izgl.centrs Slītere • Izzinoši pārgājieni dabā, gida pavadībā	• Dabas objekti un takas, dižkoki, dižakmeņi, alas, ielejas, klintis piekrastē • Bākas-Mērsraga bāka, Šlīteres bāka, Kolkas bāka • Amatnieki, darbnīcas • Gastronomija (zvejnieki, zivis, to gatavošanas tradīcijas) • Lauku sētas • Aktīvā atpūta-laivošana, izbraukumi ar jahtām. • Naktsmītnes-pie jūras Mērsragā, Kaltenē, Ģipkā, Melnsilā, Vaidē, Pitragā, Mazirbē, utt. • Slīteres nacionālais parks • Lībiešu krasts • Engures ezera dabas parks

MĀKSLAS UN KULTŪRAS RADĪTĀJI, BAUDĪTĀJI	• Unikālās vietas, apskates objekti (muižas, pilis, muzeji) • Slīteres Nacionālais Parks • Kolkas rags • izbrauciens ar jahtu • “nišas” pasākumu, plenēru, notikumu apmeklējums-simpozījs Roja Art Lab, Pedvāles brīvdabas mākslas parks un mākslinieku rezidence • Vietējā produkcija-tirdziņi, vietējo labumu veikaliņi • Rotkaļa darbnīca Sabilē, Talsu Ciparnīca • “nišas” pasākumu, plenēru, notikumu apmeklējums • Kino pludmalē uz piepūšamā ekrāna, saulrietā • Kinētiskās mākslas dārzs “Nekurienes vidū” • Talsu pilsētas svētki	• Lībiešu krasts • Kultūrvēsturiskais mantojums-slavenu cilvēku dzīves vietas, radošā darbība. • Talsu vecpilsēta un meistarų mākslas darbi • Dabas objekti • Muzeji un kolekcijas-Kr.Valdemāra piemiņas istaba; Andres el Leton piemiņas māja • Pilis, muižas-Nurmuižas pils, Dundagas pils, Spāres muiža. • Dievnami • Amatnieki un darbnīcas • Gastronomsija - zvejniecības, zivjapstrādes tradīcijas, piekrastei raksturīgo ēdienu baudīšana: sklandrauši, pūtelis, vietējā maize • Jēkaba diena Sabilē • Dižmāras gadatirgus	• Dabas objekti -Kaltenes kalvas, Lūrmaņu klintis • Piekrastes ciemu šarms-atšķirīgais no citiem • Abavas senleja-gleznaīnās ainavas, <i>mazā Sigulda</i> • Slīteres nacionālais parks • Talsu pauguraine • Dārzi • Pedvāles mākslas parks un muižas komplekss • Koncerts Tiguļkalnā	• Dabas objekti – akmeņainā jūrmala, • Muzeji un kolekcijas-Lībiešu saieta nams; Rojas Jūras zvejniecības muzejs • Dievnami • Bākas • Amatnieki, darbnīcas • Gastronomsija-kūpinātas zivis • Aktīvā atpūta • Naktsmītnes-brīvdienų mājiņas, apartamenti • Slīteres nacionālais parks • Lībiešu krasts • Zvejnieksvētki piekrastē; Senās uguns nakts, kino un mākslas festivāls Roja`L • Lībiešu svētki • Sabiles vīna svētki • Brīvdabas estrādes
--	--	---	---	--

PIEDZĪVOJUMU VAI AKTĪVĀS ATPŪTAS CIENĪTĀJI	• Laumu Dabas Parks • Slīteres Nacionālais Parks • Kolkas rags • Industriālais mantojums- bijušais šaursliežu dzelzceļš, tā stacijas ēkas. • Militārais mantojums- izbraucieni ar padomju armijas auto • Aktīvās atpūtas piedāvājums (peintbols, disku golfs, izbraucieni pa neceljiem, zirgu izjādes, lāzertags, laivu braucieni, lidojums ar gaisa balonu, paraplānu, braucieni ar plostu u.tml.) • izbrauciens ar jahtām	• Gastronomijas meistarklases- zivju ēdienu gatavošanas meistarklases, sklandraušu gatavošana; • izzinoši pārgājieni, gida vadībā pa ievērojamām vietām. • Sabiles vīna svētki	• Dabas objekti un takas-Puiškalna apkārtnē, Rojas upes apkārtnē, Raķupes ieleja, Kaļķupes ieleja. • Piekraste • Abavas senleja • Slīteres nacionālais parks • Talsu pauguraine • Jūrtaka, Mežtaka, “Zaļie dzelzceļi” • Velo maršruti • Pirtis, baļļas • Engures ezera dabas parks • Dabas izziņa un sports • Slīteres Ceļotāju dienas • Disku golfa trases • Orientēšanās skrējieniem seriāli	• Dabas objekti un takas- Kaltenes kalvas, Ēvažu stāvkrasts, dabas parādību baudītāji-vētras, ledus kalni jūrmalā, moli kā ledusskulptūras • Bākas • Ostu moli-Mērsragā un Rojā • Aktīvā atpūta-vindsērfings • Naktsmītnes • Velo maršruti • Laivošana, supošana, braucieni jūrā • Brīvdabas estrādes
UZ STABILĀM VĒRTĪBĀM UN PIEREDZI BALSTĪTI	• izbrauciens ar jahtu (ietilpst arī jūras piekrastes produktā) • Smilšainā jūras piekraste • Labiekārtota pludmale, pastaigu laipas • Pirtis, SPA, baļļas utt. • Mākslinieku darbnīcas, zemūdens medības, veselības kūres; moto tūrisms • Produkts katram gadalaikam, izslēdzot sezonālītāti • Talsu pilsētas svētki	• Muzeji un kolekcijas-Talsu muzejs, Rojas Jūras zvejniecības muzejs, Lībiešu saietas nams • Pilis, muižas-Nurmuižas pils, Lielvirbu muiža • Amatnieki un darbnīcas • Gastronometrija-sklandraušu festivāls, Mājas kafejnīcu dienas; Lībiešu svētki; • Leģendu nakts pilis un muižās • Dižmāras gadatirgus	• Piekraste • Abavas senleja un Vīna kalns • Bioloģiskās saimniecības • Individuāls produkts, uz klientu orientēts piedāvājums • Smilšainā jūras piekraste • Labiekārtota pludmale, pastaigu laipas • Talsu ezera promenāde	• Labiekārtoti Dabas objekti un takas • Muzeji un kolekcijas • Bākas • Amatnieki, darbnīcas • Gastronometrija-restorāni • Aktīvā atpūta-pārgājieni, laivošana, braucieni ar jahtām • Naktsmītnes • Zvejnieksvētki, Jūras svētki

IZZIŅAS TŪRISTI, UZ JAUNATKLĀŠANU ORIENTĒTI	• Unikālās vietas, apskates objekti (muižas, pilis, muzeji), • Laumu Dabas Parks • Slīteres Nacionālais Parks • Kolkas rags • Industriālais mantojums • Militārais mantojums-Pāces vilnas fabrika, vecās fabrikas un citas būves • Vietējā produkcija-tirdziņš, veikaliņš • Observatorija "Lielzeltiņi"	• Lībiešu krasts un Lībiešu svētki • Dabas objekti • Muzeji un kolekcijas • Kuģu būvētāju, kapteiņu un jūras braucēju dzimtas, to mantojums. • Pilis, muižas • Dievnami • Industriālais mantojums • Amatnieki un darbnīcas • Gastronometrija • Lībiešu centri: Kolkas Lībiešu saietas nams, Lībiešu tautas nams Mazirbē • Talsu vecpilsēta	• Dabas objekti un takas • Piekraste • Abavas senleja • Slīteres nacionālais parks – Putnu dienas, Kukaiņu nakts, ekspedīcijas • Talsu pauguraine • Dārzi • Lauku sētas un bioloģiskās saimniecības • Dižkoki, interesanti akmeņi, svētvietas, alas, ūdenskritumi, utt. • Dabas izglītības centrs Slītere	• Dabas objekti un takas • Muzeji un kolekcijas • Dievnami • Bākas • Amatnieki, darbnīcas • Gastronometrija-mājas kafejnīcu dienas • Lauku sētas • Naktsmītnes • Lībiešu krasts - Lībiešu centri: Kolkas Lībiešu saietas nams, Lībiešu tautas nams Mazirbē • Piekrastes zvejnieki, zvejas tradīcijas
MIERĪGAS UN NESTEIDZĪGAS ATPŪTAS PIEKRITĒJI	• Unikālās vietas, apskates objekti (muižas, pilis, muzeji) • Laumu Dabas Parks • Slīteres Nacionālais Parks • Kolkas rags • Velo maršrutu piedāvājums • Pirtis, SPA • Jūrtaka, Mežtaka, "Zaļie dzelzceļi" • Latviešu tradicionālie svētki-vasaras, ziemas saulgrieži, Mārtiņi utt.	• Lībiešu krasts • Dabas objekti • Muzeji un kolekcijas, izstāžu zāles • Pilis, muižas • Dievnami • Amatnieki un darbnīcas • Gastronometrija • Vietējo tradīciju, ieražu izziņāšana • Latviešu pirts rituālu izziņāšana • Talsu vecpilsēta	• Dabas objekti un takas • Piekraste • Abavas senleja • Slīteres nacionālais parks • Talsu pauguraine • Dārzi, lauku sētas, dzīvnieku apskate, bioloģiskās saimniecības • Naktsmītnes mierīgās vietās, nost no apdzīvoto vietu centriem, piekrastē	• Dabas objekti un takas • Muzeji un kolekcijas • Bākas • Amatnieki, darbnīcas • Gastronometrija-mājas kafejnīcu dienas • Lauku sētas • Aktivā atpūta • Naktsmītnes • Slīteres nacionālais parks • Lībiešu krasts • Vietējā produkcija-tirdziņi, veikaliņi • Kino un mākslas festivāls Roja`L

5. RĪCĪBAS PLĀNS

Talsu novada tūrisma attīstības plānā 2022.-2025.gadam rīcības plānā noteiktie pasākumi un rezultatīvie rādītāji balstīti uz Talsu novada attīstības programmas 2022.-2028. izvirzītajiem mērķiem, rīcībām un rezultatīvajiem rādītājiem.

Lietotie saīsinājumi:

KSAN – Kultūras, sporta un attīstības nodaļa

TIC – tūrisma informācijas centri

SAMN – Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa

NVO – nevalstiskās organizācijas

APPVN - Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa

P – Pašvaldības budžets

C - Citi finanšu avoti

ES - Eiropas savienības fondu līdzekļi

Nr.p.k.	Pasākumi	Rezultatīvie rādītāji	Ieviešanas termiņš	Finansējums	Atbildīgi/Sadarbība
T1	Veicināt uz prioritārajiem klientu segmentiem un prioritārajiem tūrisma produktu virzieniem vērstu piedāvājumu, maršrutu attīstību un popularizēšanu	- Izstrādāti tematiskie piedāvājumi - Piedāvājumu un maršrutu virzīšana tirgū, izmantojot mārketinga aktivitātes, bukletus, tūrisma ceļvežus - Atbalsts tūrisma projektiem pašvaldības organizētajā tūrisma un kultūras projektu konkursā un dalībai citos projektu konkursos, kas atbilst tūrisma nozares prioritātēm - Izstrādāti daudzveidīgi un viegli pielāgojami tūrisma piedāvājumi, kas balstīti uz prioritārajām mērķgrupām - Maršrutu virzīšana tirgū, izmantojot mērķgrupām atbilstošas platformas	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC, tūrisma uzņēmēji
T2	Tūrisma nozares attīstības regulāra kontrole un uzraudzība	- Veikta statistikas uzskaitē un apkopošana - Ikgadējs Rīcību plāna izvērtējums, iesaistot tūrisma jomas pārstāvjus un uzņēmējus	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC

T3	Kvalitātes celšana un novērtējuma sistēmas izveide	- Atsauksmes sniegšanas iespējas par tūrisma produktiem, pakalpojumiem, veicinot atgriezenisko saiti no apmeklētājiem, klientiem - Pilnveidot esošo tūrisma produktu kvalitāti un veicināt ārvalstu tūristu pieprasījuma pieaugumu - Monitorēt klientu apmierinātību, iesaistīt apmeklētājus esošo produktu pilnveidē - Veicināt galamērķi iesaistīto tūrisma pakalpojumu sniedzēju apmācību, gidu apmācību un savstarpēju sadarbību	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC, uzņēmēji
T4	Sadarbības pasākumi un aktivitātes starp kultūras un tūrisma jomas pārstāvjiem	- Notikušas regulāras tikšanās ar kultūras, sporta jomas pārstāvjiem formālā un neformālā vidē - Aktivitāšu un pasākumu piedāvājuma attīstība ziemas sezonā	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, kultūras iestādes un struktūrvienības, sporta centri, TIC
T5	Papildināt magnētpasākumus ar tūrisma piedāvājumiem	- Kopā ar kultūras jomas pārstāvjiem, noteikti ikgadēji magnētpasākumi, kuriem sagatavots tūrisma piedāvājums, kā papildinājums pasākumu programmām - Tūrisms kā magnētpasākumu programmas dažādotājs Talsu novadā	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, kultūras iestādes un struktūrvienības, TIC
T6	Organizēt Talsu novada tūrisma nozares prezentācijas un popularizēšanas pasākumus	- Reizi divos gados organizēt Talsu novada tūrisma piedāvājuma reprezentācijas pasākumu, ar īpašajiem pasākuma piedāvājumiem, prezentācijām, paraugdemonstrējumiem, degustācijām, īpašajiem piedāvājumiem, amatniecības izstrādājumu demonstrācijām un tml. - Prezentācijas pasākumu apmeklējumam piesaistīt tūrisma jomas žurnālistus, viedokļu līderus, aģentūras, asociācijas - Pasākuma nodrošināšanā piesaistītas Talsu novada atpazīstamās personības	Pastāvīgi	P, C	KSAN, TIC, tūrisma uzņēmēji
T7	Magnētpasākumi tūrisma ziemas sezonā	Ziemas sezonas pasākumu piedāvājuma attīstība, veicinot vairāku dienu tūristu piesaistīšanu	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, TIC

T8	www.visittalsi.com pilnveidošana, modernizēšana	- Atjaunota un modernizēta, tai skaitā mobilā versija, Talsu novada tūrisma informācijas centra mājas lapa - Mājas lapā pieejama informācija par visu novada teritoriju - Mājas lapas vides pieejamības un dažādības veicināšana	Pastāvīgi	P, C	KSAN, TIC
T9	Regulāra informācijas atjaunošana, papildināšana un popularizēšana tūrisma informācijas centru mājas lapās	- Regulāra informācijas atjaunošana, papildināšana tūrisma informācijas centru mājas lapās - Informācijas apmaiņa starp novada tūrisma informācijas centriem, tai skaitā par jaunajiem tūrisma uzņēmumiem, objektiem, piedāvājumiem - Regulāra informācijas sniegšana par aktuālajiem pasākumiem, tūrisma aktivitātēm un citu informāciju Talsu novada tūrisma informācijas centram - Videi draudzīga, veselīga un aktīva dzīvesveida popularizēšana caur tūrisma piedāvājumu.	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC
T10	Novada kopējas datu bāzes izveide un papildināšana ar tūrisma objektiem, pakalpojuma sniedzējiem.	Izveidota un regulāri tiek papildināta kopīga datubāze ar aktuālu informāciju, tūrisma nozarei nepieciešamajiem datiem	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC, tūrisma uzņēmējiem
T11	Komunikācija sociālo tīklu platformās atbilstoši aktuālajām tendencēm	- Kvalitatīvi uzturētas esošās sociālo tīklu platformas - Ik gadu uzlabojies tūrisma informācijas centru mājas lapu un sociālo kontu rādījumi - Talsu novada tūrisma informācijas centra sociālo tīklu platformās ir informācija par visu novada teritoriju, saturu palīdz nodrošināt novadā tūrisma informācijas centru sniegtā informācija un fotogrāfijas par pārraudzībā esošo teritorijām	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC
T12	Tūrisma informācijas digitalizācija	- Digitālo stendu izstrāde - Digitālie risinājumi informatīvajos materiālos, standos - Pakāpeniska audio gidu ieviešana maršrutos - Maršrutu kartes GPX failos - Digitālo risinājumu pielietošana tūrisma nozares attīstībā	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, TIC

T13	Amatnieku, radošo darbnīcu, mājražotāju popularizēšana	- Izveidota un regulāri tiek papildinātā novadā esošo amatnieku un mājražotāju datu bāze ar pilnvērtīgu informāciju - Informācija par amatniekiem un to darinājumiem, mājražotājiem un to ražojumiem pieejama www.visittalsi.com - Tiek organizēti pasākumi ar amatnieku un mājražotāju dalību - Amatnieku, mājražotāju iekļaušana maršrutos, pasākumos un ekskursiju piedāvājumos - Tūrisma plašāka sasaiste ar citām lokālajām nozarēm (pārtikas ražošana, amatniecība, zivsaimniecība u. c.).	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC, tūrisma uzņēmēji
T14	Tematisko tūrisma piedāvājumu popularizēšana	- Piedāvājums dažādu interešu loku mērķgrupām (velobraucējiem, sportistiem, makšķerniekiem, suņu saimniekiem, gardēžiem u.tml.) un prioritāro klientu segmentiem - Piedāvājums, kas orientēts uz sadarbību ar citiem novadiem (piemēram, Usmas ezera, Engures ezera un citi un piedāvājums, kas balstīts galamērķi (piemēram, Slīteres nacionālais parks, Kolkas rags, Abavas senleja un tml.)	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, TIC, uzņēmēji
T15	Lībiešu krasta piedāvājuma attīstība	- Norādes latviešu un lībiešu valodā Lībiešu krastā, t.sk. Valsts standarta ceļazīmes. - Lībiešu ciemu tradicionālās apbūves un ainavisko vērtību saglabāšana- izstrādātos ieteikumus par Lībiešu ciemu tradicionālo apbūvi un ainavisko vērtību pielieto visi būvniecības procesa dalībnieki, kuri īsteno piekrastes apbūvi - Apkopotas kultūrvēsturiski nozīmīgas vietas un digitālā platformā pieejami apraksti par lībiešu kultūrvēsturē nozīmīgiem cilvēkiem un vietām.	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, SAMN, pagastu pārvaldes, TIC, Būvvalde, tūrisma uzņēmēji, NVO
T16	Piejūras piedāvājuma attīstība	- Garās distances starptautisko pārgājienu maršruta Jūrtaka attīstība - Piekrastes tradīciju un dzīvesstila tūrisma piedāvājuma attīstība - Kuģu būvniecības mantojuma popularizēšana un piedāvājuma attīstība	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, SAMN, pagastu pārvaldes, TIC, tūrisma uzņēmēji, NVO

T17	Infrastruktūras un pakalpojumu attīstība, modernizēšana tūrisma informācijas centros	• Apmeklētāju plūsmas skaitītāji tūrisma informācijas centros • Mūsdienīgas tehnoloģijas, aprīkojums tūrisma informācijas centros • Tūrisma informācijas centros tiek nodrošināta iespēja iegādāties vietējos ražojumus • Ar tūrismu saistītu pakalpojumu attīstība-pašapkalpošanās velo remonta punkti, ūdens krāni, velo nomas iespējas utt.	Pastāvīgi	P, C	KSAN, TIC
T18	Sadarbības pasākumi, aktivitātes tūrisma jomas pārstāvjiem	• Regulāras tikšanās, kopīgi pasākumi tūrisma jomas pārstāvjiem • Pieredzes un informācijas apmaiņas aktivitātes • Sadarbība un dalība kopīgu projektu īstenošanā	Pastāvīgi	P, C	KSAN, TIC, tūrisma uzņēmēji, uzņēmēji, NVO
T19	Sekmēt pašvaldības sadarbību ar tūrisma informācijas centriem un tūrisma uzņēmējiem	• Tūrisma jomas pārstāvju iesaistīšana ar jomu saistītu aktuālo jautājumu tikšanās reizēs, darba grupās, komisijās • Tūrisma jomas pārstāvju tikšanās ar tūrisma uzņēmējiem • Tūrisma jomas pārstāvji regulāri elektroniski nosūta tūrisma uzņēmējiem informāciju par ar nozari saistītām aktualitātēm • Tūrisma uzņēmēju savstarpējās sadarbības veicināšana, izglītojošu semināru, pasākumu, aktivitāšu un pieredzes apmaiņas organizēšana, • atslēgas uzņēmēju iesaiste stratēģisku lēmumu pieņemšanā • Veicināta tūrisma uzņēmēju informācijas sniegšanas sistēma un kvalitāte	Pastāvīgi	P, C	KSAN, TIC, tūrisma uzņēmēji
T20	Novada zīmola popularizēšana	• Novada zīmola ieviešana tūrisma bukletos, informatīvajos materiālos un komunikācijā dažādās platformās • Vienota novada zīmola komunikācija ārvalstu tirgū • Vietu unikalitātes un tradīciju izcelšana komunikācijai vietējā tirgū	Pastāvīgi	P	TIC, SAMN, Būvvalde

T21	Aktīvas, kvalitatīvas un mērķtiecīgas mārketinga aktivitātes Talsu novada kā tūrisma galamērķa popularizēšanai	mobilo TIC izveide publiskos pasākumos, gadatirgos, novada nozīmes pasākumos un tamlīdzīgi, arī izbraukumi uz citiem novadiem	Pastāvīgi	P	SAMN, TIC
T22	Dalība tūrisma izstādēs, gadatirgos un citās aktivitātēs	- Dalība Baltijas valstu tūrisma gadatirgos – Rīgā, Viļņā un Tallinā - Dalība kopā Kurzemes Tūrisma asociāciju starptautiskajās izstādēs un pasākumos - Dalība dažādos valsts mēroga un starptautiskajos pasākumos, akcijās un aktivitātēs Talsu un Talsu novada atpazīstamības veicināšanai	Pastāvīgi	P	KSAN, TIC, SAMN, tūrisma uzņēmēji, NVO
T23	Pilnveidot tūrisma informācijas pieejamību norāžu, stendu veidā pie tūrisma objektiem un citviet, piemēram, sabiedriskā transporta pieturās	- Piesaistīts mākslinieks vienotu tūrisma informācijas stendu, norāžu, novada robežzīmju un citu būtisku vienojošu elementu dizaina izveidei atbilstoši novada zīmolvedībai un izveidoti maketi, kurus iespējams pielāgot jebkuram tūrisma objektam - Vienota maršrutu marķēšanas sistēmas ieviešana - levērots līdzīgs dizaina stils un vienojoši elementi novada bukletu, informatīvo materiālu, karšu un citos izdevumos	Pastāvīgi	P, ES	KSAN, TIC, Pagastu pārvaldes, Būvvalde

T24	Tūrisma, atpūtas un publisko infrastruktūru attīstība, sakārtošana, izveide prioritārā secībā, atbilstoši tūristu plūsmas virzieniem	- Regulāra novada tūrisma objektu apsekošana un informācijas par nepieciešamībām apkopošana - Izveidot vienotu iespēju tūristiem ziņot par nepieciešamajiem uzlabojumiem tūrisma objektos - Pieejamības veicināšana tūrisma objektos (kāpnes, taciņu ierīkošana, uzbrauktuves, kas paredzētas pārvietojoties ar bērnu ratiem vai cilvēkiem, kas pārvietojas ar tehniskajiem palīgīdzekļiem (ratiņkrēsliem), apgaismojums) - Atkritumu apsaimniekošanas plāns, tai skaitā atkritumu urnu uzstādīšana, kas paredzēta mīldzīvnieku ekskrementu savākšanai, tūristu atpūtas vietu un sabiedrisko tuaļu apsaimniekošana, vides sakārtošana, īpaši vasaras mēnešos. - Izvērtētas iespējas uzstādīt dzeramā ūdens brīvkrānus nozīmīgākajos tūrisma objektos - Vietējo taksometru pakalpojumi (kopbraukšanas iespējas) - Auto un velo nomu piedāvājumu attīstības veicināšana - Izvērtētas iespējas vasarā nodrošināt regulārāku autobusu satiksmi no Talsiem uz piejūras ciemiem un starp piejūras ciemiem (Roja-Kolka-Roja, Dundaga-Mazirbe-Kolka) - Ekskursiju organizēšana apkārt Talsu novadam - Elektroierīču, elektronisko pārvietošanās līdzekļu un citu veidu tehniku publiski pieejamas uzlādes vietas - Kemperu stāvlaukumi ar pieslēgumu pie elektrības, dzeramā ūdens uzpildīšanas iespējām, kanalizācijas pieņemšanas pieslēgumu vietām	Pastāvīgi	P, ES	KSAN, TIC, Pagastu pārvaldes, Īpašumu un vides aizsardzības nodaļa, Saimnieciskā nodrošinājuma nodaļa, Būvvalde, tūrisma uzņēmēji, uzņēmēji
T25	Prioritārā secībā ierīkot tūrisma vietu apmeklētāju uzskaites sensorus apmeklētāju plūsmu analīzei un uzskaitēi	- Uzstādīti apmeklētāju plūsmas uzskaites sensori vai rasti citi risinājumi apmeklētāju plūsmas uzskaitēi - Apmeklētāju plūsmas uzskaitē un analīze	Pastāvīgi	P, ES	KSAN, TIC, Pagastu pārvaldes, Īpašumu un vides aizsardzības nodaļa, Saimnieciskā nodrošinājuma nodaļa, Būvvalde

T26	Jaunu maršrutu izstrāde un ieviešana prioritāro produktu popularizēšanai un mērķauditoriju vajadzībām	• Tematiski akcentēta un uz konkrētām mērķauditorijām vērsta piedāvājuma izstrāde • Attīstīti mākslas un jaunrades piedāvājumi, Talsu 9 pakalnu piedāvājums, muižu un piļu, Lībiešu krasta, piekrastes, nacionālās apziņas un citi piedāvājumi • Pakalpojumu attīstīšana piekrastes ostās un jahtu piestātnēs (Regulāra jūras satiksme (kuģis) ar Roņu salu/Sāremu) • Pieturvietu piedāvājuma koncepta attīstība • Uzsākts darbs pie ģimenēm ar bērniem piedāvājuma attīstības	Pastāvīgi	P, ES, C	KSAN, TIC, SAMN, APPVN, sporta centri, kultūras iestādes un struktūrvienības, Būvvalde, tūrisma uzņēmēji, uzņēmēji, NVO
T27	Esošo velomaršrutu aktualizēšana un popularizēšana, jaunu maršrutu izstrāde	• Vienotas marķēšanas sistēmas ieviešana visā novadā • Informatīvo stendu un izziņas stendu uzstādīšana maršrutos • Maršrutu pieejamība GPX faila formā • Maršrutu kartes • Informācija par velo nomas iespējām novadā • Aktivitātes velo nomas pakalpojumu attīstības veicināšanai • Izveidoti jauni velo maršruti • Mārketinga aktivitātes velo piedāvājuma popularizēšanai • Regulāra velomaršrutu apsekošana, apkope un uzturēšana	Pastāvīgi	P, ES, C	KSAN, TIC, Īpašumu un vides aizsardzības nodaļa, Saimnieciskā nodrošinājuma nodaļa, tūrisma uzņēmēji, uzņēmēji, NVO
T28	Tūrisma piedāvājuma attīstība ziemas periodā	• Attīstīt tūrisma piedāvājumu (pasākumus, aktivitātes un akcijas iekštelpās un brīvā dabā) ārpus aktīvās tūrisma sezonas • Sezonas pagarināšana ar pasākumu palīdzību (apceļošanas akcijas, tematiski sasaistītas augstvērtīgi kvalitatīvas izstādes, koncerti, kino vakari, semināri, plenēri, pasākumi, kas saistīti ar gastronomiju u.c.).	Pastāvīgi	P, ES	KSAN, SAMN, kultūras iestādes un struktūrvienības, TIC, tūrisma uzņēmēji

T29	Tūrisma piedāvājuma, maršrutu, pakalpojumu aktualizēšana, radīšana un popularizēšana atbilstoši tūrisma nozares aktuālajām tendencēm	• Radīti jauni, konkurētspējīgi, kvalitatīvi dabas, kultūras, mākslas un gastronomiskā tūrisma produkti, pakalpojumi un objekti, tai skaitā LIAA noteiktajiem prioritārajiem ārvalstu mērķa tirgiem (Vācija, Igaunija, Lietuva (Latvija+), Skandināvijas valstis) • Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sasaiste vienotā maršrutā • Vides pieejamības veicināšana • Infrastruktūras sakārtošana un uzraudzības sistēmas izveide	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, SAMN, TIC, tūrisma uzņēmēji, NVO
T30	Ņemt dalību, popularizēt, līdzdarboties un sadarboties ar organizācijām Kurzemē un Latvijā tūrisma pasākumu nodrošināšanai un kopējo piedāvājumu veidošanai	• Dalība LIAA pasākumos, tai skaitā Atvērtajās dienās laukos • Dalība Mājas kafejnīcu dienās, piedāvājuma nodrošināšana Talsu novadā • Līdzdalība Piļu un muižu asociācijas organizētajās aktivitātēs • Sadarbība piedāvājumu veidošanā un dalībai aktivitātēs ar Kurzemes plānošanas reģionu un Kurzemes Tūrisma asociāciju, Lauku Ceļotājs un citiem • Sadarbība ar Talsu novada uzņēmējdarbības koordinatoru	Pastāvīgi	P	KSAN, SAMN, TIC, muižas, tūrisma uzņēmēji, NVO
T31	Sadarbības pilnveidošana ar citām pašvaldībām, plānošanas reģioniem, valsts pārvaldes iestādēm un citām organizācijām tūrisma piedāvājumu veidošanā	• Usmas ezera apkārtnes piedāvājums sadarbībā ar Ventspils, Kuldīgas novadiem • Engures ezera apkārtnes piedāvājums sadarbībā ar Tukuma novadu • Abavas senlejas piedāvājums sadarbībā ar Tukuma novadu • Lībiešu krasta piedāvājums sadarbībā ar Ventspils novadu	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, SAMN, TIC
T32	Sadarbības pasākumi un aktivitātes tūrisma informācijas centriem ar tūrisma uzņēmējiem un pašvaldības iestādēm un citām novadā esošajām organizācijām	• Veicināta informācijas apmaiņa starp tūrisma jomas pārstāvjiem un tūrisma uzņēmējiem • Iespēja tūrisma informācijas centros saņemt bezmaksas informatīvos materiālus, konsultācijas, bukletus un citus ar tūrisma informāciju saistītus materiālus • Sadarbību un attīstību veicinošu kopīgu pasākumu organizēšana	Pastāvīgi	P	KSAN, SAMN, TIC, tūrisma uzņēmēji, NVO

T33	Veicināt esošo tūrisma objektu, produktu, pakalpojumu un aktivitāšu popularizēšanu, modernizēšanu, attīstību	• Atbalsts tūrisma infrastruktūras attīstībai • Pieejamības veicināšana tūrisma objektos • Kuģniecības un kuģu būves nemateriālā mantojuma popularizēšana • Atraktīva tūrisma piedāvājuma izveide un pozicionēšana tirgū • Aktuālas mārketinga aktivitātes tūrisma nozares popularizēšanai • Garās distances starptautisko pārgājēju maršrutu Jūrtaka un Mežtaka, “zaļo dzelzceļu” attīstība • Ziedojuma apmeklējuma maksas ieviešana novada TOP dabas objektos.	Pastāvīgi	P, ES	KSAN, TIC, SAMN, sporta centri, pagastu pārvaldes
T34	Pasākumi tūrisma nozares esošās situācijas izvērtēšanai, attīstībai	• Pasākumi vietējās kopienas izpratnes veicināšanai par tūrisma nozari un rosināt vēlmi piedalīties novada tūrisma attīstībā • Notikušas apmācības, semināri, lekcijas par tūrisma nozares jautājumiem	Pastāvīgi	P, ES	KSAN, TIC, SAMN, tūrisma uzņēmēji, uzņēmēji, NVO
T35	Atbalsts tūrisma jomas attīstību veicinošu projektu izstrādei un dalība ar tūrisma nozares attīstību saistītos projektu konkursos	• Tūrisma jomas projektu ideju izstrāde, projektu pieteikumu sagatavošana un īstenošana. • Dalība dažādos projektu konkursos • Iesaiste starptautisko sadarbības projektu īstenošanā.	Pastāvīgi	P, C, ES	KSAN, TIC, SAMN, APPVN, tūrisma uzņēmēji, uzņēmēji, NVO

6. UZRAUDZĪBAS SISTĒMA

Pēc dokumenta apstiprināšanas reizi gadā rīcības tiek izvērtētas pēc rezultatīvajiem rādītājiem — katrs atbildīgais un visi tūrisma informācijas centri reizi gadā sniedz īsu skaidrojumu par paveikto attiecīgajās rīcībās, novērtējot rezultātu rādītājus.

UZRAUDZĪBAS VĒRTĒJUMA SKALA

- 0% nav apzināts un diskutēts
- 5% ir apzināts un diskutēts
- 15% ir ideja, kā realizēt paredzēto
- 30% ir paveikts minimums, lai realizētu paredzēto
- 65% ir panākts zināms progress, kas tuvina īstenošanu
- 95% attiecīgajā laika periodā ir realizēta, taču nākotnē ir jāturpina strādāt
- 100% pilnībā realizēta, nākotnē nav jāatgriežas

Rīcība	Rezultatīvais rādītājs	Paveiktais/Rezultāts	Uzraudzības vērtējums

Katra kalendārā gada pirmajos trīs mēnešos informācija tiek apkopota un pārrunāta kopīgā tikšanās reizē, vēršot uzmanību uz sasniegto un rīcībām, kam jāpievērš pastiprināta uzmanība tekošajā gadā. Šajās tikšanās reizēs var tik pieaicināti tūrisma uzņēmēji un nozares eksperti. Tiek sagatavots uzraudzības pārskats.

Galvenais atbildīgais par Plāna uzraudzības pārskata sagatavošanu ir KSAN Tūrisma daļa, kas atbildīgajām pusēm un tūrisma informācijas centriem nosūta vienotu uzraudzības sistēmas ietvaru, apkopo informāciju, sagatavo uzraudzības pārskatu un iesniedz to izpilddirektoram.

Atsevišķām rīcībām nav nepieciešams papildus finansējums un to izpilde galvenokārt saistīta ar institūciju darbu uzlabošanu, pašvaldības normatīvo aktu sakārtošanu. Atsevišķām rīcībām finansējums piešķirts 2022. gada budžetā. Savukārt rīcībām, kas īstenojamas tikai ar papildus pašvaldības vai citu papildus finansējuma avotu, nepieciešams veikt tirgus izpēti, lai apzinātu to izmaksas.

Pārskata perioda beigās tiek izvērtēti arī rezultatīvie indikatori, kuru sasniegšana norāda uz veiksmīgām izvirzītajām prioritātēm.

6.1. Rezultatīvie indikatori

6.1.1. Kvantitatīvie rādītāji

Tūrista skaita pieaugums dabas takās un objektos, kuros uzstādīti tūrisma plūsmas skaitītāji:

Indikators	Bāzes vērtība 2021	Pieaugums uz 2023
Apmeklētāju skaita pieaugums Pēterezera dabas takā	14858	5%
Apmeklētāju skaita pieaugums Priežu dabas takā	23909	5%
Apmeklētāju skaita pieaugums Šlīteres dabas takā	16593	5%
Rojas sabiedriskajā pludmalē	138 000	5%

Apmeklētāju skaita pieaugums muzejos un līdzīgos objektos:

Indikators	Bāzes vērtība 2021	Pieaugums uz 2023
Talsu novada muzejā	4570	15%
Tiņģeres muižā	2401	15%
Spāres muižā	2300	15%
Strazdes muižā	15 000	5%
Sabiles sinagogā	2600	15%
Latvijas Lauksaimniecības muzejā	1992	15%
Dundagas pilī	11 591	15%
Kubalu skolā - muzejā	662	15%

6.1.2. Pieprasījuma rādītāji

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem apkalpoto personu skaits viesnīcās un citās tūristu mītnēs:

Indikators	Bāzes vērtība 2021	Pieaugums uz 2023
Apkalpotās personas	36 948	5-10%
Apkalpotie ārvalstu viesi	4175	5%

6.1.3. Pakalpojuma rādītāji

Tūrisma uzņēmēju un/vai saistīto pakalpojumu pieaugums	5%
Tūrisma pakalpojumu daudzveidības pieaugums	+7 dažādi pakalpojumi gadā
Nodarbināto skaita pieaugums tūrisma un viesmīlības pakalpojumu nozarēs	5%

6.1.4. Citi indikatori

Indikators	Pieaugums uz 2023
Apmeklētāju skaita pieaugums tūrisma informācijas centros	10%
Unikālo apmeklētāju skaita pieaugums novada tūrisma informācijas centra mājaslapā	15%
Sekotāju skaita pieaugums sociālo tīklu kontos	10%
Tūristu aptauja	Veikta tūrisma aptauja par pieredzi Talsu novadā
	Apkopoti dati no veiktās aptaujas pārskata perioda beigās
Notikušas dažādu mediju vizītes Talsu novadā	Vismaz reizi gadā

7. SECINĀJUMI

1. Nepieciešams izveidot sadarbības modeli un vadlīnijas visu tūrisma informācijas centru savstarpējai komunikācijai un informācijas apmaiņai. Talsu novadam, kas aizņem lielāko daļu no Ziemeļkurzemes teritorijas, ir liels tūristu piesaistes un tūrisma attīstības potenciāls, plānojot un veidojot mērķtiecīgu tūrisma un vietējās uzņēmējdarbības vidi. Lai notiktu mērķtiecīga tūrisma jomas attīstība, nepieciešams precizēt tūrisma jomas pārvaldību Talsu novadā.
2. Talsu novada teritorijā ir bagātīgs dabas un kultūras mantojums, dižjūra un mazjūra. Viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir saglabāt, uzturēt un palielināt novadam raksturīgās dabas un kultūras mantojuma vērtības, un rūpēties par to kvalitāti, mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu. Kurzemes plānošanas reģiona pārrobežu sadarbības projektā “Baltu ceļš” 2019. gadā īpaši izcelts seno kuršu mantojums, unikāla loma kultūras tūrismā ir arī lībiešu kultūras mantojumam. Tāpat ārvalstu mērķauditoriju piesaista labi saglabāts baltvācu mantojums – īpaši muižas un pilis. Talsu novada kultūrvēsture ir interesanta un bagāta, par ko liecina arī materiālā kultūras mantojuma klātesamība. Svarīgi izcelt, popularizēt, attīstīt piedāvājumus, kas iekļauti prioritārajos produktu virzienos un mērķēti uz prioritārajiem klientu segmentiem.
3. Tūrisma jomas galvenais mērķis ir “ilgtspējīga tūrisma attīstība, uzturot līdzšinējos sasniegumus un veicinot tādu tūrisma produktu jaunradi, kas balstīti vietējās vērtībās un dzīvesveidā, radot saturīgu un pievilcīgu pieredzējumu, stiprinot starptautisko konkurētspēju” (Latvijas tūrisma attīstības rīcības plāns 2021.–2027. gadam). Svarīgi pievērsties tūrisma eksporta veicināšanai, jo tieši ārvalstu ceļotāju piesaiste nes pienesumu valsts, tai skaitā novada, ekonomikai. Jāveicina sadarbība ar Latvijas un ārvalstu tūrisma operatoriem un masu medijiem (iepazīšanās vizīšu organizēšana, informācijas par tūrisma piedāvājumiem izsūtīšana sadarbības partneriem) un jāizvērtē nepieciešamās svešvalodas, kurās gatavot informāciju par Talsu novada tūrisma piedāvājumiem atbilstoši valstī noteiktajiem prioritārajiem tūrisma tirgiem.
4. Būtiski celt Talsu novada tūrisma jomas starptautisko konkurētspēju, kurā svarīga loma ir efektīvai, racionālai un koordinētai vietējā tūrisma galamērķa pārvaldībai. LIAA izstrādātajā Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijā no 2018.–2023. gadam prioritārie tirgi ir Vācija, Lietuva, Igaunija, Somija, Zviedrija, Norvēģija. Vācijas, Lietuvas, Igaunijas tūristi ir nemainīgi biežākie Talsu novada tūrisma informācijas centra ārvalstu apmeklētāji pēdējo piecu gadu laikā (visittalsi.com, 2021), tādēļ šīs uzskatāmas par prioritārajām ārvalstu mērķauditorijām Talsu novadā.
5. Arvien vairāk ceļotāju izvēlas individualizētus tūrisma produktus, paši plāno maršrutus un veic ceļojumu pakešu un transporta pakalpojumu rezervācijas internetā, līdz ar to Talsu tūrisma informācijas centra izejošo tūrisma pakalpojumu pieprasījums arvien samazinās. Šis pakalpojums ir pieprasīts klientu vidū, kuri ir vecumā no 50 gadiem.

6. Lai motivētu tūristus Talsu novadā pavadīt vairākas dienas, patērējot vietējos pakalpojumus un preces, jāattīsta jauns tūrisma piedāvājums, pakalpojumi un magnēto objekti.
7. Ziemeļkurzemes jūras piekrasti vasarā ir iecienījis plašs apmeklētāju loks, bet par atpūtu sakoptā jūras krastā rūpējas pašvaldība. Nākotnē jāapsver iespējas, kā veicināt pieguļošās infrastruktūras ilgtspējīgu attīstību. Paradumi, dzīvesveids – tas, kā vietējie iedzīvotāji dzīvo, ietekmē arī tūrisma nozari. Ja iedzīvotāji savā novadā jūtas labi, tad ar lepnumu par savu dzīvesvietu stāstīs arī viesiem.
8. Ar tūrisma jomu un pieprasījumu saistītus statistikas datus iegūt ir sarežģīti, jo ne visi tūrisma uzņēmēji labprāt sniedz informāciju, kā arī ne visi uzskaita, cik apmeklētāju gada laikā pie viņiem iegriezušies. Lielākajā daļā Talsu novada dabas objektu nav uzstādīti apmeklētāju plūsmas skaitītāji, tādēļ šie dati parāda tikai galvenās apmeklējuma tendences. Jāņem vērā, ka statistikas dati ir ļoti nozīmīgi, lai saprastu pieprasījuma tendences un izprastu tūristu vēlmes, pēc tam mērķēti piedāvājot nepieciešamo.
9. Nepieciešams veidot mērķtiecīgu sadarbību ar kaimiņu novadiem, plānojot kompleksu tūrisma galamērķa pārdošanu, jo patērētājam, dodoties uz tūrisma galamērķi, nepastāv administratīvās robežas. Nepieciešams veicināt sabiedriskā transporta kustības pilnveidi tieši vasaras sezonā, ņemot vērā tūristu plūsmas pieprasījumu, nevis koncentrēties tikai uz vietējiem iedzīvotājiem.
10. Komunikācijā jāmeklē veidi, kā popularizēt Talsu novada vārdu nacionālā un starptautiskā līmenī. Nepieciešams izveidot mobilo tūrisma informācijas centru, ar ko varētu piedalīties gan mūsu novada teritorijas, gan citu pilsētu, novadu lielākajos pasākumos. Svarīga ir jaunu produktu un piedāvājumu attīstīšana, izmantojot stiprās puses, tomēr būtiski to attīstībā un mārketingā nepazaudēt unikalitāti un autentiskumu. Šobrīd Latvijā Talsi ir atpazīstami ar tautiskā brunča rakstu, arī katram pagastam ir savs brunču raksts, kas varētu papildināt novada kopējā zīmola komunikāciju.
11. Ļoti būtiska ikdienas darba sastāvdaļa ir komunikācija sociālajos tīklos. Katrs tūrisma informācijas centrs atbild par savas pārraudzības teritorijas aktīvu popularizēšanu sociālajos medijos, sekojot kopējām vadlīnijām. Sociālo tīklu tendences liecina, ka turpinās attīstīties vizuālā komunikācija: informācijas pasniegšanai piemēroti ir īsi video formāti un fotogrāfijas, jo pasaulē arvien lielāku popularitāti gūst *Instagram* un *TikTok*. Tikpat būtiski ir saglabāt kvalitatīvu saturu, izmantojot stāstu radīšanu.
12. Talsu novada esošo velomaršrutu piedāvājums ir daudzveidīgs, dažādām interesentu grupām piemērots un aptver plašu novada teritoriju, taču daudzviet velo maršruti izveidoti uz ceļa braucamās daļas, nav izveidoti atsevišķi velo ceļi. Tas ne tikai apgrūtina velo braucēju pārvietošanos, bet netiek nodrošināta arī braucēju drošība. Talsu pilsētā, piepilsētā un tuvāko pagastu teritorijās nav pieejams nepieciešamais velo ceļu tīklojums, lai nodrošinātu drošu iedzīvotāju pārvietošanos.
13. Nepieciešams uzlabot mārketinga un publicitātes aktivitātes piedāvājumu maršrutu popularizēšanai (vizuālie materiāli, sociālie tīkli, maršrutu digitalizācija GPX failos, pasākumu

ietvaros u.c.). Jāveido mārketinga pasākumu kopums par dažādām tēmām, informācijas pieejamība jānodrošina Talsu novada Tūrisma informācijas centra mājaslapā www.visittalsi.com vairākās valodās. Papildus jāveido video un audio materiāli, kuru pārraide jānodrošina publiskajā telpā un dažādu ar atpūtu un sporta aktivitātēm saistītu pasākumu laikā.

8. PRIEKŠLIKUMI

1. Veidot sadarbības modeli un vadlīnijas visu tūrisma informācijas centru savstarpējai komunikācijai un informācijas apmaiņai. Lai notiktu mērķtiecīga tūrisma jomas attīstība, nepieciešams precizēt tūrisma jomas pārvaldību. Lai arī līdzšinēja sadarbība ir bijusi, apvienotajā novadā nepieciešams ieviest vienotu sistēmu un informācijas apmaiņas modeli teritorijā esošajiem centriem, veiksmīgai un vienotai komunikācijai ar masu medijiem, tūrisma asociācijām un citām organizācijām, veidot vienotu tūrisma portālu, kopīgus tūrisma materiālus, mārketinga pasākumus un publicitāti.
2. Savstarpēji sadarbojoties, organizēt aktivitātes, plānot maršrutus un piedāvājumus un nodrošināt vienotu pārraudzību. Pārvaldībā jāiekļauj galamērķa pārvaldības organizācijas principi, kas akcentē mērķtiecīgas mārketinga aktivitātes, uzņēmēju izglītošanas pasākumus un virzību uz pārskata periodā noteiktajiem mērķiem.
3. Pārskata periodā nepieciešams izvērtētu novada tūrisma centru pildītās funkcijas, apzināt galamērķa nepieciešamības un visiem centriem noteikt vienotas funkcijas, izstrādāt vienotas suvenīru un pakalpojumu cenas. Jāvērtē līdz šim noteiktā darba laika piemērotība tūristu vajadzībām, uzklusot vietējo tūrisma jomas speciālistu ieteikumus.
4. Nepieciešams ieviest digitālos risinājumus tūrismā. Jau šobrīd liela ietekme ir tehnoloģiju attīstībai, tas var pilnībā izmainīt tradicionālos ceļošanas paradumus.
5. Uzstādīt brīvpieejas digitālās informācijas standus pie Tūrisma informācijas centriem, lai informācija būtu pieejama arī ārpus darba laikiem. Lai iegūtu precīzus un aktuālus statistikas datus, vērtētu tūrisma tendences un citu informāciju, nepieciešams uzstādīt plūsmas skaitītājus vai meklēt citas digitālās iespējas tūristu plūsmas un paradumu analizēšanai. Nodrošināt regulārus un profesionālus pētījumus, kas nepieciešami Talsu novada tūrisma jomas analīzei.
6. Regulāra tūrisma objektu apsekošana, lai sekmētu vienmērīgu un līdzsvarotu tūrisma attīstību, veicinātu kvalitatīvu informatīvo bāzi un objektu pieejamību, kvalitāti dabā. Jāpiesaista citi pašvaldības resursi objektu apsekošanā un uzturēšanā, jāuzlabo atkritumu apsaimniekošana. Nepieciešams izveidot iekšējo novērtējuma sistēmu, lai mērķtiecīgāk sekotu un uzraudzītu tūrisma produktu un pakalpojumu kvalitāti, kā arī ilgtermiņā celtu tūristu apmierinātību un veicinātu tūristu atgriešanos.
7. Nepieciešamas regulāras tikšanās starp dažādu nozaru pārstāvjiem, kas ļautu apspriest stratēģiski svarīgus jautājumus.
8. Svarīgi izcelt, popularizēt, attīstīt piedāvājumus, kas iekļauti prioritārajos produktu virzienos un kas mērķēti uz prioritārajiem klientu segmentiem, dažādām mērķgrupām un galamērķiem. Veidojot piedāvājumus, saglabāt un izcelt Talsu novada specifiku – valodu, tradīcijas, lībiešu krasta kultūrvides unikalitāti, piedāvāt autentisko, unikālo produktu kultūras cienītājiem, senās vērtības, pielietojot modernus risinājumus un mūsdienīgu funkcionālu pieeju, vizuālo noformējumu un mūsdienīgu komunikāciju.
9. Nepieciešams pārdomāt informācijas sniegšanas veidus. Jāizvērtē sociālo tīklu satura kvalitāte, piesaistot nozares profesionāļus un jārīko apmācības par sociālo tīklu nozīmi tūrisma jomā, satura veidošanu un citiem digitālajiem resursiem.

10. Ieviest vienotu maršrutu marķēšanas sistēmu. Velo infrastruktūras attīstībai nepieciešams izveidot braucējiem drošu un marķētu veloceļu tīklojumu, kas papildināts ar informatīvajiem stendiem un informāciju par apskates objektiem, nakšņošanas un ēdināšanas iespējām.
11. Jāpilnveido - attīstot Talsu apkārtnes veloceļu infrastruktūru un savienojot jau esošos veloceļus *Talsi – Dižstende un Talsi - Pastende(līdz Talsu robežzīmei)*.
12. Jāattīsta velo satiksmes savienojumi no Talsu pilsētas uz pārējām novada pilsētām, Talsu piepilsētas ciemiem un tuvākajiem ciemiem. Tas veicinātu iedzīvotāju drošu pārvietošanos ar velo un veicinātu veselīgus un videi draudzīgus iedzīvotāju paradumus. Sadarbībā ar Talsu novada Izglītības pārvaldi un Ceļu policiju pārskatīt esošo velo infrastruktūru pilsētā, kas būtu piemērota bērniem, par piemērotiem maršrutiem informēt citus velo braucējus, lai radītu maksimāli drošus braukšanas apstākļus ikvienam.
13. Jāveido rekreācijas takas Talsu paugurainē, lai veicinātu iedzīvotājiem draudzīgu un veselību veicinošu brīvā laika pavadīšanas piedāvājuma attīstību un pilnveidi.
14. Īpaša vieta tūrismā ir lībiešu kultūras mantojumam, ir svarīgi turpināt attīstīt un popularizēt Lībiešu krastu kā vienu no Talsu novada tūrisma galamērķiem. Jāsniedz finansiāls atbalsts biedrībām, kas īsteno projektus saistībā ar lībiešu kultūras nemateriālo mantojuma saglabāšanu.
15. Aktīvāk piesaistot ES struktūrfondu līdzekļus tūrisma attīstībai, nepieciešams radīt daudzveidīgus tūristu piesaistes objektus (enkurobjektus), kas veicinātu pozitīvu novada tēla veidošanos un tūristu skaita palielināšanos.

Domes priekšsēdētāja

(paraksts*)

S. Pētersone

*ŠIS DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU